

תפסיד רס"ג

דגו לזנחת שבת ושני וחמישי

ויחי יעקב

כח) פֶּעֶאשׁ יַעֲקֹב פִּי בְלִדִּי מִצֵּר. סִבְעָה עֶשֶׂר סָנָה. פֶּצֶאֶר גְּמִיעַ עֲמֵרָה סָנִי חִיּוּתָהּ. מֵאֵה וְסִבְעָה וְאַרְבַּעִין סָנָה: כֵּט) וְלִמָּא קָרַב אַגַּל אִסְרָאֵל אֵן יְמוּת. דְּעֵא בְּאַבְנֵה יוֹסֵף. וְקֵאל לֵה אֵן וְגֵדַת חֲצִיאָא עֲנֻדָּךְ. אוּם בִּידָךְ אֵלֵי עֵהָדִי וְאַצְטַנֵּעַ אֵלֵי פֶצֶלָא וְאַחֲסֵאנָא בְּאֵן לֵא תִדְפַּנְנִי בְּמִצֵּר: ל) בַּל אֲדִיא צֵרַת אֵלֵי אֲבָאִי.

כח ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה: וחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרי שנים. והוה יומי יעקב שני חייו מאה וארבעין ושבע שנים: כט ויקרבו ימי ישראל

למוות ויקרא לבנו ליוסף ויאמר לו אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים: וקריבו ימי ישראל למות. וקרא לבריה ליוסף. ויאמר ליה אם כען אשכחית רחמין בעינך. שו כען ידך תחת ירכי. ותעביד עמי טיבו וקשוט. לא כען תקברנני במצרים: ד) ושכבת עמי

רס"ג

שבעים: ויקרא לבנו ליוסף. למי שהיה יכולת בידו לעשות: שים נא ידך. והשבע: חסד ואמת. חסד שעושין עם המתים הוא חסד שלאמת. שאינו מצפה לתשלום גמול: אל נא תקברני במצרים. סופה להיות עפרה פנים ומרחשין תחת גופי ושאין מתי חוצה לארץ חיים אלא בצער גלגול מהלות. ושלא יעשוני מצרים עבודה זרה: ל ושכבת עמי אבתי. ויזו זו מחבר למעלה לתחלת

כח ויחי יעקב. למה פרשה זו סתומה, לפי שפיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם. דבר אחר שבקש לגלות את הקץ לבניו ונסתם ממנו: כט ויקרבו ימי ישראל למות. כל מי שנאמר בו קריבה למות לא הגיע לימי אבותיו. [יצחק חי מאה ושמונים ויעקב מאה ארבעים ושבע. בדרך נאמר קריבה, אביו חי ארבע מאות שנים והוא חי

תפסיר רס"ג

אֲבֹתַי וּנְשָׂאֹתַי מִמִּצְרַיִם
 וּקְבֻרָתַי בְּקְבֻרָתָם וַיֹּאמֶר
 אֲנֹכִי אֵעֲשֶׂה כְּדְבַרְךָ:
 וַאֲשָׁכּוּב עִם אֲבֹהָי. וְתַטְלֵנִי מִמִּצְרַיִם.
 וְתִקְבְּרֵנִי בְּקְבֻרַתְהוֹן. וַאֲמַר, אֲנִי
 אֵעֲבִיד כְּפֶתְגְּמְךָ: ^א וַיֹּאמֶר
 הַשֶּׁבַע לִי וַיִּשְׁבַּע לוֹ
 וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל-רֹאשׁ

פאחמלני מן מצר. ואדפנני פי
 מקברתהם. קאל. אנא אצנע
 כמא קלת: לא) קאל אחלף
 לי. פחלף לה. וסגד אסראיל
 עלי טרף אלסריר שפרא:
 מח א) ולמא כאן בעד הד'ה
 אלאמור. קיל ליוסף. אן אבאד
 מריץ. פאכ'ד' אבניה מעה.
 מנשה ואפרים: ב) ת'ם אכ'בר
 יעקוב. וקיל לה. הודיא אבנד

הַמָּטָה: וַאֲמַר. קָיִים לִי. וְקָיִים לִיהָ. וּסְגִיד יִשְׂרָאֵל עַל רִישׁ עַרְסָא:
^ב וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חָלָה וַיִּקַּח אֶת-שְׁנֵי
 בָנָיו עִמּוֹ אֶת-מְנַשֶּׁה וְאֶת-אֶפְרַיִם: וַהֲוֶה. בְּתֵר
 פֶּתַחמִיָּא הָאֵלִין. וַאֲמַר לְיוֹסֵף. הָא אָבוּךְ מָרַע. וּדְבַר. יֵת תְּרִין בְּנוֹהֵי
 עִמִּיהָ. יֵת מְנַשֶּׁה וְיֵת אֶפְרַיִם: ^ג וַיַּגִּד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה

טַבְרִי בַסְפְּרִי
 תִימְן

רס"ד

למעלה מראשותיו שלחולצה. דבר אחר
 על ראש המטה, על שהיתה מטתו
 שלמה שאין בה רשע, שהרי יוסף מלך הוא,
 ועוד שנשבה לבין הגוים, והרי הוא עומד
 בצדקו:

פ'ה 6 וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף. אָחֹד מִן הַמַּגִּידִים, וְהָרִי
 זֶה מִקְרָא קְצֵר. וַיֵּשׂ אוֹמְרִים אֶפְרַיִם הִזֵּה רְגִיל
 לִפְנֵי יַעֲקֹב בְּתִלְמוּד, וּכְשֶׁחָלָה יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ
 גּוֹשׁן, הִלֵּךְ אֶפְרַיִם אֶצְל אָבִיו לְמִצְרַיִם וְהִגִּיד
 לוֹ: וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ. כְּדֵי שְׂיִבְרַכְכֶם
 יַעֲקֹב לִפְנֵי מוֹתוֹ: ז' וַיַּגִּד. הַמַּגִּיד לְיַעֲקֹב, וְלֹא
 פָּרַשׁ מִי, וְהִרְבֵּה מִקְרָאוֹת קְצָרֵי לְשׁוֹן:

המקרא (פסוק כט) שים נא ידך תחת ירכי
 והשבע לי, ואני סופי לשכב עם אבותי,
 ואתה תשאני ממצרים. ואין לומר ושכבתי
 עם אבותי, השכיבני עם אבותי במקרה,
 שהרי כתיב אחריו ונשאתני ממצרים
 וקברתני בקברתם. ועוד, מצינו בכמה
 מקומות לשון שכיבה עם אבותיו היא
 הגויעה, ולא הקבורה, כמו (מ"א ז')
 וישכב דוד עם אבותיו, ואחר כך ויקבר בעיר
 דוד: 6 וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל. תעלא בעדניה
 סגיד ליה: על ראש המטה. הפך עצמו
 לצד השכינה, מכאן אמרו שהשכינה

תפסיר רס"ג

יוסף גאי אליך. פתקוי
 אסראיל. וגלס עלי אלסריר:
 (ג) פקאל יעקוב ליוסף. אעלם
 אן אלטאיק אלכאפי. תגלא לי
 פי לוז פי בלד כנעאן. פבארך
 פיא: (ד) וקאל לי. האנא
 מתמרך ומכתרך. ואגעל מנד
 גוק אכס. ואעטי הדא אלבלד.
 לנסלך בעדך חוז אלדעהר:
 (ה) ואלאן. אבנאך אלמולודין
 לך פי בלד מצר. אלי אן אתי

בְּנֵךְ יוֹסֵף בָּא אֵלַיךְ
 וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל-
 הַמִּטָּה: וַחַוֵּי לְיַעֲקֹב. וַאֲמַר. הֲאֵ.
 בְּרַךְ יוֹסֵף אֶתִּי לְוֹתֵךְ. וְאֶתְקַרְךָ יִשְׂרָאֵל
 וַיִּתֵּיב עַל עַרְסָא: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
 אֶל-יוֹסֵף אֵל שְׂדֵי נְרָאָה-
 אֵלַי בְּלוֹז בְּאַרְץ כְּנַעַן
 וַיְבָרֶךְ אֹתִי: וַאֲמַר יַעֲקֹב לְיוֹסֵף.

אל שדי. אתגלי לי בלוז בארעא דכנען. וברוך יתי: ויאמר
 אלי הנני מפרך והרביתך ונתתיך לקהל
 עמים ונתתי את הארץ הזאת לזרעך אחריך
 אחזת עולם: ואמר לי. האנא מפיש לך ומסגי לך. ואתננד
 לכנשת שבטין. ואתין. ית ארעא הדא. לבנד בתרך אחסנת עלם:
 ועתה שני-בניך הנולדים לך בארץ מצרים
 עד-באי אליך מצרימה לי-הם אפרים

— כס"י —

לי על בנימין. קהל גוים הרי שנים
 לבד מבנימין. ושוב לא נלד לי בן. לפדני
 שעתיד אחד משבטי לחלק ועתה אותה
 מתנה אני נותן לך: כ הנולדים לך, עד
 באי אליך. לפני בואי אליך, בלומר
 שגלדו משפרשת ממני עד שבאתי אצלך:
 לי הם. בחשבון שאר בני הם לטול חלק
 בארץ איש כנגדו:

ויתחזק ישראל. אמר אף על פי שהוא בני
 מלך הוא ואחלוק לו כבוד. מכאן שחולקין
 כבוד למלכות, וכן משה חלק כבוד למלכות
 (שמות יא ח) וירדו כל עבדיך אלה אלי, וכן
 אליהו (מ"א יח טו) וישנס מתניו וגי:
 ונתתיך לקהל עמים. בשרני שעתידים
 לצאת ממני עוד קהל ועמים ואף על פי
 שאמר לי (לעיל לב יא) גוי וקהל גוים, גוי אמר

תפסיר רס"ג

וּמְנַשֶּׁה פְּרָאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן

יְהוּדָה לֵי: וּבְעֵן. תֵּרִין בְּנֵךְ דְּאִתְלִידוּ

לְךָ בְּאַרְעָא דְּמַצְרַיִם. עַד מִיתָא לְוֹתְךָ.

לְמַצְרַיִם דִּילִי אַנּוּן. אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה.

פְּרָאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יְהוּדָה קְדָמִי:

וּמוֹלַדְתְּךָ אֲשֶׁר-הוֹלַדְתָּ

אֶחָיִהֶם לְךָ יְהוּדָה עַל שֵׁם

אֶחָיִהֶם יִקְרְאוּ בְּנַחֲלָתָם: וּבְנִין. דְּתוֹלִיד בְּתֵרִיהוֹן דִּילְךָ

יְהוּדָה. עַל שׁוֹם אֶחָיִהוֹן. יִתְקַרְוּן בְּאַחְסָנְתָּהוֹן: וְאֲנִי | בְּבֹאִי

מִפְּדוֹן מִתָּהּ עָלַי רַחֵל בְּאֶרֶץ פְּנֵעוֹן בְּדֶרֶךְ

בְּעוֹד פְּבֵרֶת-אֶרֶץ לְבֵא אֶפְרַתָּה וְאֶקְבְּרָהּ שֵׁם

בְּדֶרֶךְ אֶפְרַת הוּא בֵּית לָחֶם: וְאֲנִי בְּמִיתָא מִפְּדוֹן.

— כ"ט —

על גשמים מלהוליקה ולקברה בחברון, עת הגריר היה, שהארץ חלולה ומנוקבת כקברה: וְאֶקְבְּרָהּ שֵׁם. ולא הולכתיה אפלו לבית לחם להכניסה לארץ, וידעתי שיש בלבה עלי [תרעומת], אבל דע לך שעל פי הדבור קברתיה שם שתהא לעזרה לבניה בשוגלה אותם נבזר אדן, והיו עוברים דרך שם, יצאת רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים, שנאמר (יחמ"א לא יח) קול ברמה נשמע רחל מבכה על בניה וגי', והקדוש ברוך הוא משיבה (יחמ"א לא טו) יש שכר לפעלתך נאם ה' ושבו בנים לגבולם. ואונקלוס תרגם כרוב ארעא, כדי שעור חרישת יום [הארץ]. ואומר אני שהיה להם קצב שהיו קורין אותו כדי מחרשה אחת.

וּמוֹלַדְתְּךָ וְגו'. אם תוליד עוד לא יהיו במנין בני אלא בתוך שבטי אפרים ומנשה יהיו נכללים, ולא יהא להם שם בשבטים לענין הנחלה, ואף על פי שנתחלקה הארץ למנין גלגלתם כדכתיב (צמדז כו יד) לרב תרבו נחלתו, וכל איש ואיש נטל בשוה חוץ מן הבכורות, מכל מקום לא נקראו שבטים אלא אלו [להטיל גורל הארץ למנין שמות השבטים, ונשיא לכל שבט ושבט, ודגלים לזה ולזה]: וְאֲנִי בְּבֹאִי מִפְּדוֹן וְגו'. ואף על פי שאני מטריח עליך להוליקה להקבר בארץ פנעון, ולא כך עשיתי לאמה, שהרי סמוך לבית לחם מתה: כְּבֵרֶת אֶרֶץ. מדת ארץ, והם אלפים אמה כמדת תחום שבת, כדברי רבי משה הדרשן, ולא תאמר שעכבו

שמו דהמור (י) מתה עלי. המלה מתה מלעיל והעולם טועים. וכן כתב בחה"ד בראשית ל' פס' א' שכתב: מתה אנכי לחוד מלרע וכ"כ הגר"י צוברי זצ"ל במסורת מדויקת. ואכמ"ל.

תפסיר רס"ג

מִן אֱלֹמְסֹאפָה אֱלֹי דְכִיּוֹל אִפְרַת. פִּדְפִנְתָּהּ תִּים פִּי טְרִיק אִפְרַת. הִי בֵית לָחֶם וְלֹם יוֹלֵד לִי בְעֵד דְיֹאֲלָךְ שִׁיִּיא: ח) פִּלְמֵא רְאִי אִסְרָאִיל בְּנֵי יוֹסֵף. קֹאֵל מִן הוֹלֵאִי: ט) קֹאֵל לֵהּ יוֹסֵף. הִמָּא אֲבִנִי. אֱלֹדִי רְזֻקְנִיהִמָּא אֱלֵלָה הִהִנָּא. קֹאֵל. קֹדְמִהִמָּא אֱלֹי תִתִּי אֲבִאֲרֹךְ פִּיהִמָּא: י) וְכֹאֲנִתָּא עֵינָא אִסְרָאִיל קֹד תִּקְלֵתָּא מִן אֱלִשִׁיכִיכִיָּה. לֹם יִטֵּק אֵן יִנְצִיר. פִּקְדִמִּהִמָּא אֱלִיָּה. פִּקְבִלְהִמָּא וְעֹאֲנֻקְהִמָּא: יא) קֹאֵל אִסְרָאִיל לְיוֹסֵף. אֱלִנְצִיר אֱלֹי וְגִהֵךְ לֹם אִמֵּל (קִרִי: אֱאֵמִיל). וְהוֹדִיא קֹד

מִיתַת עָלֵי רָחֵל. בְּאֲרַעָא דְכַנְעַן בְּאֹרְחָא. בְּעוֹד כְּרֹב אֲרַעָא לְמִיעַל לְאִפְרַת. וְקִבְרַתָּהּ תִּמֵּן בְּאֹרְחַת אִפְרַת. הִיא בֵית לָחֶם: ה) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה: וַחֲזָא יִשְׂרָאֵל יְת בְּנֵי יוֹסֵף. וַאֲמַר מִן אֱלִיִּן: ט) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֲבִיו בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן־לִי אֱלֹהִים בְּזֶה וַיֹּאמֶר קַח־סֵנָא אֱלִי וְאֲבָרְכֶם: וַאֲמַר יוֹסֵף לְאֲבוּהִי. בְּנֵי אֲנֹנִי. דִּיֵּהֵב לִי יִי

הָכָא. וַאֲמַר: קְרִיבִנּוּן כְּעַן לְוֹתִי וְאֲבָרִיכִנּוּן: (שע) וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כַּבְּדוּ מִזְקֵן לֹא יוֹכֵל לְרֹאוֹת וַיִּגָּשׁ אֲתָם אֱלֹי וַיִּשָּׂק לָהֶם וַיַּחֲבֹק לָהֶם: וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל יִקְרָא מְסִיבּוֹ. לֹא יָכִיל לְמַחֲזִי. וְקָרִיב יְתֵהוֹן לְוֹתֵיהֶּן. וְנִשָּׂיק לְהוֹן וְגַפְיָהּ לְהוֹן: ❀ שְׂרִיטֵי בִסְפְרֵי תִיטֹן ❀ וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף רְאֵה פָנֶיךָ לֹא פָלַלְתִּי וְהִנֵּה הִרְאָה אֶתִּי

— רס"י —

לְבָרְכָהּ: ט בְּזֶה. [הִרְאָה לֹן] שְׁטַר אֲרוֹסִין וְשְׁטַר כְּתֻבָּה, וּבְקִשׁ יוֹסֵף רְחֻמִּים עַל הַדְּבָר וְנָחָה עֲלֵיו רֹחַם הַקֹּדֶשׁ: וַיֹּאמֶר קַח־סֵנָא אֱלִי וְאֲבָרְכֶם. זֶהוּ שְׂאֲמַר הַכְּתוּב (כֹּשֶׁע יא ג) וְאֲנֹכִי תִרְגְּלֵתִי לְאִפְרַיִם קַח־סֵנָא עַל זְרוּעֹתַי, תִּרְגְּלֵתִי רֹחִי בְּיַעֲקֹב בְּשִׁבִיל אִפְרַיִם, עַד שֶׁלָּקַחְתָּן עַל זְרוּעֹתַי: יא לֹא פָלַלְתִּי. לֹא מְלֹאֲנִי לְבִי

קְרוֹאִיד"ס זלע"ז [מְלוֹא מְקֻרְשֵׁת], כְּדֹאֲמַרְנָן (זכא מִיַּעֲסָ קז ח) כְּרֹב וְתִנִּי, (יִוֵּמָא מַג ז) כְּמִדָּה דְמִסִּיק תַּעֲלָא מִבֵּי כְּרָבָא: ח וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף. בְּקִשׁ לְבָרְכֶם וְנִסְתַּלְקָה שְׂכִינְהָ מִמֶּנּוּ. לְפִי שְׁעֵתִיד זְרַבְעִים וְאֲחָאָב לְצֹאת מֵאִפְרַיִם, וַיִּהְיֶה וּבְנָיו מִמְנִשָּׁה: וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה. מִהִיכָן יֵצְאוּ אֵלָיו שְׂאִינָן רְאוּיִין

תפסיר רס"ג

אֱלֹהִים גַּם אֶת זֶרְעֲךָ: וְאָמַר
 יִשְׂרָאֵל לְיוֹסֵף. מַחְזִי אִפְךָ לֹא סִבְרִית.
 וְהָא אַחְזִי יְתִי. יי אֵף יֵת בְּנֶךָ:
 יב וַיֹּצֵא יוֹסֵף אֶתְּם מֵעַם
 בְּרָכִיו וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְאַפְיוֹ
 אֲרֻצָּה: וְאַפִּיק יוֹסֵף. יְתַהוֹן מִן
 קְדְמוּהִי. וּסְגִיד עַל אַפְוֵהי עַל אֲרֻעָא:
 יג וַיִּקַּח יוֹסֵף אֶת־שְׁנֵיהֶם
 אֶת־אֶפְרַיִם בְּיָמֵינוּ מִשְׁמָאל
 יִשְׂרָאֵל וְאֶת־מְנַשֶּׁה

אוראני אללה איצא נסלך:
 יב) תם אכירגהמא יוסף מן
 ענד חגרה. וסגד עלי וגזה
 עלי אלארץ: יג) תם אכדי
 כלאהמא ותרך אפרים בימינה
 ען יסאר אסראיל ומנשה
 ביסארה ען ימין אסראיל.
 וקדמהמא אליה: יד) פמד
 אסראיל ימינה. וגעלהא עלי
 ראס אפרים והו אלמצגה.
 ויסארה עלי ראס מנשה.
 אחכם ידיה כדאך. עלי אן
 מנשה אלכבר: טו) ובארך פי

בְּשִׁמְאֵלוּ מִיְמִין יִשְׂרָאֵל וַיִּגַּשׁ אֵלָיו: וּדְבַר יוֹסֵף יֵת
 תַרְוִיהוֹן. יֵת אֶפְרַיִם בְּיָמֵינֵיהּ מִשְׁמָאלָא דִישְׂרָאֵל. וְיֵת מְנַשֶּׁה
 בְּשִׁמְאֵלִיהּ מִיְמֵינָא דִישְׂרָאֵל. וְקָרִיב לְוֹתִיָּהּ: יד וַיִּשְׁלַח
 יִשְׂרָאֵל אֶת־יָמֵינוּ וַיִּשֶׁת עַל־רֹאשׁ אֶפְרַיִם
 וְהוּא הֶעָעִיר וְאֶת־שִׁמְאֵלוּ עַל־רֹאשׁ מְנַשֶּׁה
 שְׁכַל אֶת־יָדָיו כִּי מְנַשֶּׁה הַבְּכוֹר: וְאוֹשִׁיט יִשְׂרָאֵל יֵת
 יָמֵינֵיהּ. וְשׁוּי עַל רִישָׁא דְאֶפְרַיִם וְהוּא זְעִירָא. וְיֵת שְׁמָאֵלִיהּ עַל רִישָׁא
 דְּמְנַשֶּׁה. אַחֲכֵימְנוֹן לִידוּהִי. אָרִי מְנַשֶּׁה בּוֹכְרָא: טו וַיְבָרֶךְ אֶת־

— כש"י —

לחשב מחשבה שאראה פניך עוד. פללתי
 לשון מחשבה, כמו (ישטיכ טז ג) הביאי עצה
 עשו פלילה: יב ויצא יוסף אתם. לאחר
 ששקם הוציאם יוסף מעם ברךיו כדי
 לישבם, זה לימין וזה לשמאל לסמוך ידיו
 עליהם ולברכם: וישתחו לאפיו. כשחזר
 לאחוריו מלפני אביו: יג את אפרים בימינו
 משמאל ישראל. הבא לקראת חברו ימינו
 כנגד שמאל חברו, וכיון שהוא הבכור מימין
 לברכה: יד שכל את ידיו. כתרגומו

תפסיר רס"ג

יוסף וקאל לה. אללה. אלדי.
סאר אבאי פי טאעתה
אברהים ויצחק. הו אללה
אלדי רעאני. מנדי פנת אלי
הדיא אליום: טז) במלך פכני
מן כל שר. הו יבארך פי הדין
אלג'לאמין. ויסמיאן באסמי.
ואסם אבאי אברהים ויצחק.
וינמון פתרה פי אלארץ:
יז) פלפא ראוי יוסף. אן אביה
קד געל ידה אלימני אלי ראס
אפרים סא דיאלך ענדה.
פאסנדהא. ליזילהא ען ראס
אפרים אלי ראס מנשה:

יוסף ויאמר האלהים אשר
התהלכו אבתי לפני
אברהם ויצחק האלהים
הרעה אתי מעודי עד-
היום הזה: וברוך ית יוסף ואמר. יי.
דפלו אבהתי קדמוהי אברהם ויצחק. יי
דין יתי. מדאיתני עד יומא הדין:
טז) המלאך הגאל אתי
מפל-רע יברך את-
הנערים ויקרא בהם שמי

ושם אבתי אברהם ויצחק וידגו לרב בקרב
הארץ: מלאכא דפרק יתי מפל בישא. יברך ית עולימיא.
ויתקרי בהון שמי. ושום אבהתי אברהם ויצחק. וכנוני ימא יסגון בגו
בני אנשא על ארעא: פ' דברי עירי בספרי תימן פ' (שלישי) ד' וירא יוסף
בי-ישית אביו יד-ימינו על-ראש אפרים וירע
בעינו ויתמך יד-אביו להסיר אתה מעל
ראש-אפרים על-ראש מנשה: וחזא יוסף. ארי שוי

רס"י

אחכמונו, בהשכל ודכמה השכיל את ידיו
(לכף, ומדעת), כי יודע הנה כי מנשה
הבכור, ואף על פי כן לא שנת ימינו עליו:
טז) המלאך הגאל אתי. מלאך הרגיל
להשתלח אלי בצרתי, כענן שנאמר (בראשית

לא יא. יג) ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום
יעקב וגוי אנכי האל בית אל: יברך את
הנערים. מנשה ואפרים: וידגו. כדגים הללו
שפרים ורבים ואין עין הרע שולטת בהם:
יז) ויתמך יד אביו. הרימה מעל ראש בנו

תפסיר רס"ג

יח) פקאל לה לים פדא יא אבאה. אן הדיא אלאכבר (נ"א: אלכבר). צ"ר ימינד עלי ראסה: יט) פאבי וקאל קד עלמת יא אבני. אן הדיא יכתיר איציא ותכון מנה אמה. ולכני אעלם. אן אכיאה אלאצגר יכתיר מנה. ויכון נסלה מל אלאמם שבהא: כ) פלמא בארד פיהם פי דיאלד אליום קאל. בד יתבארד בני אסראיל קאילין

אבוהי יד ימיניה. על רישא דאפרים ובאיש בעינוהי. וסעדה לידא דאבוהי. לאעדאה יתה. מעל רישא דאפרים לאנחותה על רישא דמנשה:

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-אָבִיו לֵא-כֵן אָבִי כִי-זֶה הַבְּכֹר

שֵׁים יְמִינִךָ עַל-רֵאשׁוֹ: וַאֲמַר יוֹסֵף. לְאָבוּהִי לֹא כֵן אָבִא. אֲרִי דִין בּוֹכְרָא. שׁוֹ יְמִינְךָ עַל רִישִׁיָּה: וַיִּמָּאן אָבִיו וַיֹּאמֶר

יָדְעָתִי בְּנֵי יָדְעָתִי גַם-הוּא יִהְיֶה-לְעַם וְגַם-

הוּא יִגְדַל וְאוּלַם אָחִיו הַקָּטָן יִגְדַל מִמֶּנּוּ וְזָרְעוֹ

יִהְיֶה מְלֵא-הַגּוֹיִם: וְסָרִיב אָבוּהִי. וַאֲמַר יָדְעָנָא בְּרִי יָדְעָנָא.

אף הוא יהי לעם ואף הוא יסגי. וברם. אחוהי זעירא יסגי מניה. ובנוהי

יהון שלטין בעממא: כ) ויברכם ביום ההוא לאמור

בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יִשְׁמַךְ אֱלֹהִים

בְּאֶפְרַיִם וּכְמִנְשֵׁה וַיִּשֶׂם אֶת-אֶפְרַיִם לְפָנָי

מִנְשֵׁה: וּבְרִיכְנוּן. בְּיוֹמָא הַהוּא לְמִימְרָא. בְּךָ. יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל לְמִימְרָא.

— רס"י —

ותמכה בידו: יט ידעתי בני ידעתי. שהוא הבכור: גם הוא יהיה לעם וגם יגדל. שעתיד גדעון לצאת ממנו שהקדוש ברוך הוא עושה נס על ידו: ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו. שעתיד יהושע לצאת ממנו שינהיל את הארץ וילמד תורה לישראל:

וְזָרְעוֹ יִהְיֶה מְלֵא הַגּוֹיִם. כָּל הָעוֹלָם יִתְמַלֵּא בְּצֵאת שְׁמֵעוֹ כְּשִׁיעֲמִיד חֲמָה בְּגִבְעוֹן וְיָרַח בְּעַמְק אֵילוֹן: כ) בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל. הַבָּא לְבָרַךְ אֶת בְּנָיו. יְבָרְכֶם בְּבָרְכֹתֶם וַיֹּאמֶר אִישׁ לְבָנּוֹ יִשְׁמַךְ אֱלֹהִים בְּאֶפְרַיִם וּכְמִנְשֵׁה: וַיִּשֶׂם אֶת אֶפְרַיִם. בְּבָרְכֹתוֹ לְפָנָי מִנְשֵׁה. לְהַקְדִּימוֹ

שמו המור (כ) לא-כן. יש להפריד מעט בין התיבות דלא לישתמע לכן.

תפסיר רס"ג

בְּעֵץ לְבַעֲזָן. יַעֲזִירְךָ אֱלֹהָ.
מֵתִיל אַפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה. פְּקֻדִים
אַפְרַיִם עָלַי מְנַשֶּׁה: כֹּא) פְּקֻדֵי
אַסְרָאֵיל לְיוֹסֵף. הָאֲנָא מֵאִית.
וְיִזְכּוּן אֱלֹהָ מַעֲכָם. וְיִרְדְּכָם.
אֱלֹהֵי בְלַד אַבְרָאָם: כֹּב) וְאֲנָא
קֻד אַעֲשִׂיתְךָ. חֲצֵה זְאִידָא עָלַי
אַכְזִיתְךָ. אֱלֹדֵי אַכְדִּיתְהָ מִן יַד
אַלְאָמֹרִיין. בְּסִפִּי וְקוֹסִי:
מט א) תִּים דְּעָא יַעֲקֹב בְּבִנְיָה.
וְקֹאֵל אֲגַתְמַעֵו חֲתִי אַכְבְּרָכֶם.
מֵא יִוְאֲפִיכֶם פִּי אַכְרִי אֱלֹאֲיָאם:

יְשׁוּיִנְךָ יי. בְּאֶפְרַיִם וּבְמְנַשֶּׁה. וְשׁוּי יֵת
אַפְרַיִם קָדָם מְנַשֶּׁה: כֹּא וַיֹּאמֶר
יִשְׂרָאֵל אֶל-יוֹסֵף הֲנֵה
אֲנֹכִי מֵת וְהָיָה אֱלֹהִים
עִמָּכֶם וְהֵשִׁיב אֶתְכֶם אֶל-
אֶרֶץ אֲבֹתֵיכֶם: וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל
לְיוֹסֵף. הָאֲנָא מָאִית. וַיְהִי מִימְרָא דִּי
בְּסַעֲדִכּוֹן. וַיְתִיב יְתִכּוֹן. לְאָרֶע אַבְהֵתְכּוֹן:
כֹּב וַאֲנִי נִתְתִּי לְךָ שְׂכָם אֶחָד

עַל-אֶחָד אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֲמֹרִי בְּחֶרְבִי
וּבְקִשְׁתִּי: וְאֲנָא. יְהִיבִית לְךָ. חוֹלֵק חֵד יִתִּיר עַל אֶחָד. דְּנִסְיָבִית

מִיָּדָא דְאֲמֹרָאָה. בְּחֶרְבִי וּבְקִשְׁתִּי: פ
מט וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל-בָּנָיו וַיֹּאמֶר הֵאֱסֹפוּ
וְאֲגִידָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר-יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית

— כט"י —

שְׁנֵי חֲלָקִים, וְשְׂכָם לְשׁוֹן חֲלָק הוּא, וְהֶרְבֵּה
יֵשׁ לוֹ דוּמִים בְּמִקְרָא (מַכְלִיס כֹּא יג) פִּי
תְּשִׁיתְמוּ שְׂכָם, תְּשִׁית שׁוֹנְאֵי לְפָנֵי לְחֲלָקִים,
(סס ס) אֶחְלָקָה שְׂכָם, (כּוּשֵׁט ו ט) דְּרָךְ יִרְצָחוּ
שְׂכָמָה, אִישׁ חֲלָקוֹ, (פְּנִיכ ג ט) לְעַבְדוֹ שְׂכָם
אֶחָד: אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֲמֹרִי. מִיַּד עֲשׂוֹ
שַׁעֲשָׂה מַעֲשֵׂה אֲמֹרִי. דְּבַר אַחַר שְׁהִיָּה צַד
אֲבִיו בְּאֲמֹרֵי פִּיו: בְּחֶרְבִי וּבְקִשְׁתִּי. הִיא
חֲכָמָתוֹ וְתַפְלָתוֹ:

מט וַיִּקְרָא יַעֲקֹב לְכָם. בְּקֶשׁ לְגִלּוֹת אֵת הַקֶּץ
וְנִסְתַּלְקָה שְׂכִינָה מִמֶּנּוּ וְהִתְחִיל אֹמֵר דְּבָרִים

בְּדָגְלִים וּבְחֻנְפֵת הַנְּשִׂאִים: כֹּב וַאֲנִי נִתְתִּי
לְךָ. לְפִי שְׁאֵתָה טוֹרַח לְהִתְעַסֵּק בְּקִבּוּרָתִי,
וְגַם אֲנִי נִתְתִּי לְךָ נְחֻלָּה שְׁתַּקְבֵּר בָּהּ, וְאִי זו,
זו שְׂכָם, שְׁנֹאֲמֵר (יִכּוּשֵׁט כד ג) וְאֵת עֲצָמוֹת
יוֹסֵף אֲשֶׁר הֶעֱלֹוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ
בְּשְׂכָם: שְׂכָם אֶחָד עַל אֶחָד. שְׂכָם מִמֶּשׁ,
הִיא תְּהִיָּה לְךָ חֲלָק אֶחָד יִתְרָה עַל אֶחָד:
בְּחֶרְבִי וּבְקִשְׁתִּי. בְּשִׁהְרָגוֹ שְׁמַעוֹן וְלוֹי אֵת
אֲנָשֵׁי שְׂכָם נִתְכַּנְּסוּ כָּל סְבִיבוֹתֵיהֶם לְהַזְדַּוֵּג
לָהֶם וְחָגַר יַעֲקֹב כְּלֵי מִלְחָמָה כְּנִגְדָן. דְּבַר
אַחַר שְׂכָם אֶחָד הִיא הַבְּכוּרָה שְׁיִטְלוּ בְּנֵי

תפסיד רס"ג

ב) אגתמעו ואסמעו ד'אלך יא בני יעקוב. ואקבלו מן אסראיל אביכם: ג) יא ראובן אנת בכרי. וקוותי ואוול גילי. מפציל פי אלשרף ומפציל פי אלעז: ד) ואלאן בנהלה מן מא לא תפציל. אד' צעדת אלי מצגע אביד. חניד' ממא תבד'לת פראשי תכלין: ה) שמעון ולוי

הַיָּמִים: וקרא יעקב לבנוהי. ואמר. אתפנשו ואחוי לכון. ית. דיערע יתכון בסוף יומיא: **הַקִּבְצוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְשִׁמְעוּ אֶל-יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם:** אתפנשו ושמעו בני יעקב. וקבילו אלפן מן ישראל אבוכון: **רְאוּבֵן בְּכָרִי**

אֶתָּה כַּחַי וְרֵאשִׁית אוֹנִי יִתֵּר שְׂאֵת וְיִתֵּר עֹז: ראובן בוכרי את. חילי וריש תוקפי. לך הוה חזי למסב תלתא חולקין, בכירותא פהונתא ומלכותא: **פָּחַז בַּמַּיִם אֶל-תּוֹתֵר כִּי עָלִית מִשְׁבְּבֵי אָבִיךָ אִז חִלְלַת יְצוּעֵי עֹלָה:** (אין מתרגמין פסוק זה בציבור: על דאזלת לקביל אפך הא כמיא. ברם לא אהניתא חולק יתיר לא תסב. ארי סליקתא בית משבבי אבוך. בכין אחילתא לשויי ברי סליקתא: **פ** **שְׁמַעוֹן וְלוֹי**

כס"י

תרכה לטל כל היתרות הללו שהיו ראיות לה. ומהו הפחו אשר פחות. **כִּי עָלִית מִשְׁבְּבֵי אָבִיךָ אִז חִלְלַת.** אותו שעלה על יצועי שם שכינה שהיה דרכה להיות עולה על יצועי: **פָּחַז.** שם דבר הוא לפיכך טעמו למעלה וכלו נקוד פת"ח, ואלו היה לשון עבר היה נקוד חציו קמ"ץ וחציו פת"ח וטעמו למטה: **יְצוּעֵי.** לשון משבב על שם שמציעים אותו על ידי לבדין וסדינין, והרבה דומים לו (מכלים קלז ג) אם אעלה על ערש

אחרים: ג **וְרֵאשִׁית אוֹנִי.** היא טפה ראשונה שלו, שלא ראה קרי מימיו: **אוֹנִי.** בוחי, כמו (כושט יז ט) מצאתי און לי, (ישעיכ מ כו) מרוב אונים, (שס כט) ולאין אונים: **יִתֵּר שְׂאֵת.** ראוי היית להיות יתר על אחיך בכהנה, לשון נשיאות כפים: **וְיִתֵּר עֹז.** במלכות, כמו (ט"ז ט"ז ט) ויתן עז למלכו. ומי גרם להפסיד כל אלה: **ד פָּחַז בַּמַּיִם.** הפחו והבהלה אשר מהרת להראות בעסק, כמים הללו הממהרים למרוצתם, לכך **אל תותר.** אל

זולק הדקדוק: **וְשִׁמְעוּ אֶל-יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם.** ברוב התיגאן תיבת ושמעו במארכה ותיבת ישראל בטפחא:

תפסיר רס"ג

אכז"ן. פי אלא את אלצ'לם
פרצ'תהמא: ו) פי עצפתהם לם
תדכיל נפסי ופי תגוקהם לם
תגתמע ד'אתי. לאן
בג'צ'בהמא קתלו אמה.
וברצ'אהם קלעו סורהא:

אֲחִים כְּלִי חֶמֶס

מִכְרֵתֵיהֶם: שְׁמֵעוֹן וְלוֹי אֲחִיו;

גוֹבְרִין גְּבָרִין בְּאֶרֶע תּוֹתְבוֹתְהוֹן עֲבָדוּ

גְּבוּרָא: **בְּסָדָם אֶל-תְּבֵא**

נַפְשֵׁי בְּקֶהְלָם אֶל-תַּחַד

כְּבֹדֵי כִּי בְּאִפְסֵם הָרְגוּ אִישׁ וּבְרַעֲנָם עֲקָרוּ-

שׁוֹר: בְּרִזְהוֹן לֹא הָיָה נַפְשֵׁי. בְּאֵת כְּפִנּוֹ שִׁיְהוֹן לְמַהֲךְ לֹא נַחְתִּית מִן

יְקָרִי. אָרִי בְּרוּגְזָהוֹן קָטְלוּ קָטוּל. וּבְרַעוּתְהוֹן תָּרַעוּ שׁוֹר סְנֵאָה:

— כ"ט —

לשמעוני, ולא כתב בן יעקב: **בְּקֶהְלָם.**
כְּשִׁיקְהִיל קָרַח שְׁהוּא מִשְׁבֹּטוֹ שְׁלֹלֵי אֶת כָּל
הָעֵדָה עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן: **אֶל תַּחַד כְּבֹדֵי.**
שָׁם, אֵל יִתְיַחַד עִמָּהֶם שְׁמִי, שְׁנֵאָמַר (כמזכר
טו 6) קָרַח בֶּן יִצְחָר בֶּן קֵהֶת בֶּן לֹוִי, וְלֹא
נֵאָמַר בֶּן יַעֲקֹב אֲבָל בְּדַבְרֵי הַיָּמִים כְּשִׁנְתִּיחֶסוּ
בְּנֵי קָרַח עַל הַדּוֹכָן, נֵאָמַר (דכ"ט ו 13) בֶּן קָרַח
בֶּן יִצְחָר בֶּן קֵהֶת בֶּן לֹוִי בֶּן יִשְׂרָאֵל:
אֶל תַּחַד כְּבֹדֵי. כְּבוֹד לְשׁוֹן זָכָר הוּא, וְעַל
כְּרִיחַ אֲתָה צְרִיחַ לְפָרֶשׁ כְּמַדְבֵּר אֵל הַכְּבוֹד
וְאוֹמַר אֲתָה כְּבוֹדֵי אֵל תִּתְיַחַד עִמָּם, כְּמוֹ
(ישעי' יד 6) לֹא תַחַד אֲתָם בְּקַבּוּרָה:
כִּי בְּאִפְסֵם הָרְגוּ אִישׁ. אֵלֹו חֲמוּר וְאֲנָשִׁי
שְׁכָם, וְאִינָם חֲשׁוּבִין כְּלָם אֵלֹא כְּאִישׁ אֶחָד
וְכֵן הוּא אוֹמַר בְּגִדְעוֹן (שופטים ו טז) וְהַכִּיתָ אֶת
מִדְיָן כְּאִישׁ אֶחָד, וְכֵן בְּמִצְרַיִם (שמות טו 6)
סוּס וְרוֹכְבּוֹ רָמָה בָּיָם, זֶהוּ מִדְרָשׁוֹ. וּפְשׁוּטוֹ
אֲנָשִׁים הַרְבֵּה קוֹרָא אִישׁ, כָּל אֶחָד לְעַצְמוֹ,
בְּאִפְסֵם הָרְגוּ כָּל אִישׁ שְׁכַעְסוֹ עָלָיו, וְכֵן (יחזקאל
יט ג) וַיִּלְמַד לְטָרַף טָרַף אָדָם אֶכָּל: **וּבְרַעֲנָם**
עֲקָרוּ שׁוֹר. רָצוּ לְעַקֵּר אֶת יוֹסֵף שְׁנֵקְרָא
שׁוֹר, שְׁנֵאָמַר (דברים לג יז) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ.
עֲקָרוּ אִשִּׁיכוּטוֹי"כ דלע"ז [לְכָרוֹת גִּידֵי הַשּׁוֹק].

יצועי, (תהלים סג ז) אִם זָכַרְתִּיךְ עַל יְצוּעֵי:
כ **שְׁמֵעוֹן וְלוֹי אֲחִים.** בְּעֵצָה אַחַת עַל שְׁכָם
וְעַל יוֹסֵף. (לעיל לו יט 6) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו
וְעַתָּה לָכוּ וְנַהַרְגֵהוּ, מִי הֵם, אִם תֹּאמַר רְאוּבֵן
אוֹ יְהוּדָה, הָרִי לֹא הִסְפִּימוּ בְּהַרְיָגְתוֹ, אִם
תֹּאמַר בְּנֵי הַשְּׁפָחוֹת, הָרִי לֹא הִיָּתָה שְׁנֵאָתָן
שְׁלֵמָה, שְׁנֵאָמַר (סס 3) וְהוּא נֶעַר אֶת בְּנֵי
בְלָהָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה וְגוֹ, יִשְׁשַׁכֵּר וְזַבּוּלָן לֹא
הָיוּ מַדְבְּרִים בְּפָנָי אֲחִיהֶם הַגְּדוֹלִים מֵהֶם, עַל
כְּרִיחַ שְׁמֵעוֹן וְלוֹי הֵם, שְׁקָרָאם אֲבִיהֶם אֲחִים:
כְּלִי חֶמֶס. אֲמָנוּת זוֹ שְׁלֹרְצִיחָה, חֶמֶס הוּא
בִּידֵיהֶם, מִבְּרַכַת עֲשׂוֹ הִיא, זוֹ אֲמָנוּת שְׁלוֹ
הִיא, וְאֲתָם חֶמְסָתָם אוֹתָהּ הִמְנוּ:
מִכְרֵתֵיהֶם. לְשׁוֹן כְּלִי זִין, חֲסִיף בְּלִשׁוֹן יוֹנִי
מִכִּי"ר, דְּבָר אַחַר מִכְרֵתֵיהֶם. בְּאֶרֶץ מְגוֹרָתָם
נִהְגוּ עַצְמָן בְּכִלֵי חֶמֶס, כְּמוֹ (יחזקאל טו ג)
מִכְרֵתֵיךְ וּמְלֻדֵתֵיךְ, וְזֶה תִּרְגוּם שְׁלֹ-אוֹנְקְלוֹס:
ו **בְּסָדָם אֶל תְּבֵא נַפְשֵׁי.** זֶה מַעֲשֵׂה זְמָרִי,
כְּשִׁנְתִּיחֶסוּ שְׁבֹטוֹ שְׁלֵשְׁמֵעוֹן לְהַבִּיא אֶת
הַמִּדְיָנִית לְפָנָי מֹשֶׁה, וְאָמְרוּ לוֹ זֶה אֲסוּרָה אוֹ
מִתְרָת, אִם תֹּאמַר אֲסוּרָה, בַּת יִתְרוֹ מִי
הַתִּירָה לָךְ, אֵל יִזְכֹּר שְׁמִי בְּדַבְרִי, שְׁנֵאָמַר
(כמזכר כה יז) זְמָרִי בֶּן סְלוּא נָשִׂיא בֵּית אָב

תפסיר רס"ג

אָרֹר אָפֶם כִּי עֹז
וְעִבְרַתֶם כִּי קִשְׁתָּה
אֲחֻלָּקֶם בְּיַעֲקֹב וְאֶפְיָעֶם
בְּיִשְׂרָאֵל: לֵיט רוּגְזֵהוּן אַרְי תִּקְרִי.
וְחִימַתְהוּן אַרְי קִשְׂיָא. אֶפְלַגְנוּן בְּיַעֲקֹב.
וְאֶבְדְּרִנוּן בְּיִשְׂרָאֵל: פּ הַ יְהוּדָה
אֶתָּה יוֹדוּךָ אֲחִיךָ יִדְךָ
בְּעָרְךָ אִיבִיךָ יִשְׁתַּחֲוּוּ לְךָ

ז) פְּמִדְמוּם גִּצְוֹבְהִמָּא מָא אַעֲזָה. וְחִמִּיתְהִמָּא מָא אַצְעֵבְהָא. אֲקִסְמִהִמָּא פִי אַל יַעֲקֹב. וְאֶבְדְּדִהִמָּא פִי אַל אַסְרָאִיל: ח) וְאַנְתָּ יֵא יְהוּדָה יִסְיִדוּנְךָ אַכְוֹתְךָ. וְיִדְיִךְ פִי קִפָּא אַעֲדִינְךָ. וְיִכְיַעַע לְךָ בְּנֵי אֶבִיךָ: ט) תִּכּוּן יֵא יְהוּדָה כְּשִׁבְלֵ אַסְדָּה. לְאַנְךָ כְּלֻצַּת אֲבִיךָ מִן אֲלֻקְתָּל. אֲלֻדִי אַדִּיא גְתִיא וְרַבְּעִי. כְּאַסְדָּה אֹו לְבֹו מִן דִּיא יִתִּירָה:

בְּנֵי אֶבִיךָ: יְהוּדָה. אֶת אֹודִיתָא וְלֹא בְּהִיתָתָא בְּךָ יוֹדוּן אַתְךָ.
יִדְךָ תִּתְקַרְף עַל בְּעָלֵי דְבְּכָךָ יִתְבְּרוּן סְנֵאָד. יְהוּן מַחֲזִירֵי קְדָל קְדָמְךָ.
יְהוּן מִקְדָּמִין לְמִשְׁאַל בְּשִׁלְמָךְ בְּנֵי אֶבִיךָ: ט גֹּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה
מִטְרָךְ בְּנֵי עָלִית כְּרַע רַבִּין כְּאַרְיָה וְכִלְבִּיא

— כ"י —

שְׁנַאָמֶר (ש"ג כז מ) וְאִוִּיבֵי תִתְהָ לִי עָרְךָ: בְּנֵי אֶבִיךָ. עַל שֵׁם שְׁהִיוּ מְנַשִּׁים הַרְבֵּה לֹא אָמַר בְּנֵי אֶמְךָ, כְּדִרְךָ שְׁאָמַר יַצְחָק (לעיל כז כט): ט גֹּוֹר אַרְיָה. עַל דְּוֹד נִתְנַבָּא בְּתַחֲלָה גֹוֹר (שְׁמוּאֵל ז' כ ז) בְּהִיּוֹת שְׁאוּל מֶלֶךְ עֲלִינוּ אֶתְהָ הִיִּית הַמוֹצִיא וְהַמְבִּיא אֶת יִשְׂרָאֵל, וְלִבְסוּף אַרְיָה כְּשִׁהִמְלִיכֵהוּ עֲלֵיהֶם, וְהוּוּ שְׁתַּרְגָּם אוּנְקֻלוֹס שְׁלִטוֹן יְהֵא בְּשִׁרְיָא, בְּתַחֲלָתוֹ: מִטְרָךְ. מִמְּהָ שְׁחֻשְׁדִּיתִךָ (לעיל לז לג) בְּטְרָךְ טְרָךְ יוֹסֵף חָיָה רָעָה אַכְלָתְהוּ, וְהוּוּ יְהוּדָה שְׁנַמְשַׁל לְאַרְיָה: בְּנֵי עָלִית. סִלְקַת אֶת עֲצָמָךְ, וְאַמְרַת (שס כו) מַה בְּצַע וְגוֹי. וְכֵן מִהֲרִיגַת תִּמְרָה שְׁהוּדָה (לעיל לח כו) צְדָקָה מִמְּנֵי, לְפִיכָךְ כְּרַע רַבִּין וְגוֹי בִּימֵי שְׁלֹמֹה (מ"א כ ט) אִישׁ תַּחַת גִּפְנוֹ וְגוֹי:

לְשׁוֹן (יְבוֹשֶׁע י"א ו) אֶת סוֹסִיָּהֶם תִּעַקְרָ: ז אָרֹר אָפֶם כִּי עֹז. אֶפְלוּ בְּשַׁעַת תּוֹכְחָה לֹא קָלַל אֲלֵא אָפֶם, וְהוּוּ שְׁאָמַר בְּלָעַם (זמזכר כג ט) מַה אֶקֻּב לֹא קֹבָה אַל: אֲחֻלָּקֶם בְּיַעֲקֹב. אֶפְרִידִם זֶה מִזֶּה שְׁלֹא יְהֵא לִוִּי בְּמִנְיַן הַשְּׂבָטִים, וְהָרִי הֵם חֲלוּקִים. דְּבַר אַחַר אֵין לְךָ עֲנִיִּים וְסוֹפְרִים וּמְלַמְדֵי תִינוּקוֹת אֲלֵא מִשְׁמַעוֹן, כְּדִי שִׁהִיוּ נְבוּצִים, וְשִׁבְטוֹ שְׁלִי-לִוִּי עֲשָׂאוּ מַחֲזֹר עַל הַגְּרָנוֹת לְתַרּוּמוֹת וְלִמְעֻשְׁרוֹת, נִתְּן לוֹ תַפּוּצָתוֹ דְּרָךְ כְּבוֹד: ח יְהוּדָה אֶתָּה יוֹדוּךָ אֲחִיךָ. לְפִי שְׁהוּכִיחַ אֶת הָרֵאשׁוּנִים בְּקִנְטוּרִים הַתַּחֲלִיל יְהוּדָה לְסוּג לְאַחֲזִרְיוֹ (שְׁלֹא יוֹכִיחוּנוּ עַל מַעֲשֵׂה תִמְרָה) וְקִרְאוּ יַעֲקֹב בְּדְבָרֵי רְצוּי יְהוּדָה לֹא אֶתָּה כְּמוֹתֶם: יִדְךָ בְּעָרְךָ אִיבִיךָ. בִּימֵי דְוֹד,

תפסיר רס"ג

(י) לא יזול קצ'יב אלמלך מן יהודה, ואלר'אסס מן תחת אמרה. אלי' אן יגי אלדי' הו' לה. ואליה תגתמע אלשעוב: (יא) ראבטא ללגפן גחאשה. וללסריק בני אתאנה. ג'אסלא

מי יקימנו: שלטון יהי בשירווא ובסופא יתרבא מלכא מדבית יהודה. ארי מדין קטלא ברי נפשך סליקתא. ינוח ישרי בתקוף באריא. וכליתא ולית מלכו דתזעזעניה: **לא יסור שבט מיהודה ומחקה מבין**

רגליו עד פי יבא שילה ולו יקהת עמים: לא יעדי עביד שולטן מדבית יהודה. וספרא מבני בנוהי עד עלמא. עד דייתי משיחא דדיליה היא מלכותא. וליה ישתמעון עממא: **אסרי לגפן עירה ולשרקה בני אתנו כבס ביין לבשו ובדם ענבים סותה:** יסחר ישראל

— כש"י —

דנהרדעא, ויכול היה לומר קהית עמים: יא **אסרי לגפן עירה**. נתנבא על ארץ יהודה שתהא מושכת זין כמעין, איש יהודה יאסר לגפן עיר אחד ויטעננו מגפן אחת, ומשורק אחד בן אתון אחד: **שרקה**. ומורה ארבה, קוייד"ס זלע"ז [ערס]: **כבס ביין**. כל זה לשון רבוי זין: **סותה**. לשון מין בגד הוא, ואין לו דמיון במקרא: **אסרי**. כמו אוסר, דוגמתו (תכליס קיג ז) מקימי מעפר דל (סס קג ב) היושבי בשמים, וכן בני אתנו כעגזן זה, ואונקלוס תרגם במלך המשיח. גפן הם ישראל, עירה זו ירושלים. שורקה אלו ישראל (ירמיה ז כב) ואנכי נטעתיה שורק: **בני אתונו**. יבנון היכליה, לשון שער האיתון בספר יחזקאל (מ טו). ועוד תרגמו בפנים אחרים גפן אלו צדיקים. בני אתונו עבדי אורייתא באלפן, על שם (שופטים ה י) רוכבי אתונות צהורות. **כבס ביין**. יתא ארגון טב

י לא יסור שבט מיהודה. מדוד ואלף, אלו ראשי גליות שבבבל שרודים את העם בשבט שממנים על פי המלכות: ומחקה **מבין רגליו**. תלמידים, אלו נשיאי ארץ ישראל: **עד פי יבא שילה**. מלך המשיח שהמלוכה שלו, וכן תרגם אונקלוס. ומדרש אנדה שילו, שי לו, שנאמר (תכליס טו יב) יובילו שי למורא: ולו יקהת עמים. אסיפת עמים, שהיו"ד עיקר היא ביסוד, כמו (יחזקאל כה י) ופעתך, ופעמים שנופלת ממנו, וכמה אותיות משמשות בלשון זה והם נקראים עיקר נופל, כגון נו"ן של-נוגף ושל-נושף ואל"ף (חייז יג י) שבאחותי באזניכם, (יחזקאל כה כ) ושבאבחת חרב (מ"ז ד ז) ואסוף שמן. אף זה יקהת עמים, אסיפת עמים, שנאמר (ישעיהו יא י) אליו גוים ידרשו, ודומה לו (משלי ל י) עין תלעג לאב ותבו ליקהת אם, לקבוץ קמטים שבפנים מפני זקנתה, ובתלמוד (יבמות קו ז) דיתבי ומקדו אקתתא בשוקי

תפסיר רס"ג

באלכ'מר לבאסה. ובדם אלענב כסותה: יב) מזור (בכ"י: מזור) אלעינין אפתר מן אלכ'מר ואביץ' אלסנאן אפתר מן אלל'בן: יג) וזבולון עלי סאהל אלבחר יספן. ופי סאהלה ספן. וטרף תכ'מה אלי צידא: יד) ויששכר כגסס מנפרד. ראביץ' בין אלצפין:

לקרתיה, עמא יבנון היכליה. יהון צדיקיא סחור סחור ליה, ועבדי אוריתא באולפן עמיה. יהי ארגון טב לבושיה. וכסותיה מילא מילא צבע זהורי וצבענין: **יב חכלילי עינים מיין ולבן-שנים מחלב:** יסמקון טורהי בכרמוהי, יטופון נעוזהי בחמר. יחורן בקעתיה בעבור ובעדרי עניה: **פ זבולן לחוף ימים ישפן** והוא לחוף אנית וירכתו על-צידן: זבולון. על ספר ממא ישרי. והוא יכביש מחוזין בספינן. וטוב ימא ייכול. ותחומיה יהי מטי עד צידון: **פ ייששכר חמר גרם רבץ בין המשפתים:** ייששכר עתיר בנכסין. אחסנתיה בין תחומיא:

— כ"ט —

שנים לשון (ש"ס יד ז) שני הסלעים: יג זבולן לחוף ימים. על חוף ימים תהיה ארצו. חוף כתרגומו ספר, מר"ס זלט"ז [זבולן] והוא יהיה מצוי תדיר על חוף אגניות, במקום הנמל, שאגניות מביאות שם פרקמטיא, שהיה זבולן עוסק בפרקמטיא, וממציא מזון לשבט ייששכר והם עוסקים בתורה, הוא שאמר משה (דברים לג יח) שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלך, זבולן יוצא בפרקמטיא ויששכר עוסק בתורה באהלים: **וירכתו על צידן.** סוף גבולו יהיה סמוך לצידון. ירכתו, סוף, כמו (שמות כו כג) ולירכתי המשפן: יד **יששכר חמר גרם.** חמר בעל עצמות, סובל עול תורה בחמר חזק שמטעינין אותו משאוי כבד: **רבץ בין המשפתים.** בחמר המהלך ביום ובלילה ואין לו לינה בבית

לבושהי, דומה לזין, וצבעונין הוא לשון סותה שהאשה לובשתן ומסיתה בהן את הזכר לתן עיניו בה, ואף רבותינו פרשו בתלמוד לשון הסתת שכרות במסכת כתבות (דף ק"ט ז) ועל הזין, שמא תאמר אינו מרוד, תלמוד לומר סותה: יז **חכלילי.** לשון אדם כתרגומו וכן (משלי כג כט) למי חכלילות עינים, שכן דרך שותי זין עיניהם מאדימין: **מחלב.** מרוב חלב [שיהא בארצו מרעה טוב לעדרי צאן, וכן פרוש המקרא אדם עינים יהא מרוב זין, ולבן שנים יהא מרוב חלב]. ולפי תרגומו עינים לשון הרים, שמשם צופים למרחוק, ועוד תרגמו בפנים אחרות לשון מעינות וקלוח היקבים. נעוזהי, יקבים שלו, ולשון ארמי הוא במסכת עבודה זרה (דף ע"ז ז) נעזא ארתחו. יחורן בקעתיה, תרגם

תפסיר רס"ג

(טו) ת'ם יר'י אלאחזה מא
אגודהא. ואלארץ' מא
אנעמהא. פימ'ד ענקה ללנקל.
ויציר פאלד'מה כאדמא: טז)
ודן יחכם לקומה. כגמלה' סבט
מן בני אסראיל: יז) ויפון דן
כאלתעבאן עלי' אלטריק.
וכאלמטרון עלי' אלסכה.

**טו וַיֵּרָא מְנוּחָה כִּי טוֹב וְאֶת־
הָאָרֶץ כִּי נַעֲמָה וַיֵּט שְׁכֵמוֹ
לְסַבֵּל וַיְהִי לְמַסַּע עֲבָד:
וַחֲזָא חוֹלְקָא אַרִי טָב. וְיַת אַרְעָא אַרִי
מַעֲבָדָא פִירִין. וַיִּכְבֵּישׁ מְחוּזֵי עַמְמֵיָא
וַיִּשְׁיִצֵי יַת דִּירֵיהוֹן. וְדִישְׁתְּאָרוֹן בְּהוֹן יְהוֹן
לִיה פִּלְחִין וּמַסְקֵי מַסִּין: ס**

**טז דָּן יָדִין עָמוֹ כְּאֶחָד שְׁבֵטֵי יִשְׂרָאֵל: מְדָבִית דָּן
יַת־בַּחַר וַיְקוּם גּוֹבְרָא. בְּיוֹמוֹהִי יַת־פְּרִיק עַמִּיהָ. וּבְשָׁנוּהִי יְנוּחוֹן כְּחָדָא
שְׁבֵטֵיָא דִישְׂרָאֵל: יז יְהִי־דָן נָחֵשׁ עַל־יְדָרְךָ שְׁפִיפֹן
עַל־יְאֲרַח הַנְּשֶׁךְ עַקְבֵי־סוּס וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲוֹר:
יְהִי גְבַרָא דִיתִבְחַר וַיְקוּם מְדָבִית דָּן. אִימְתִּיהָ תִתְרַמֵּי עַל עַמְמֵיָא,**

— כס"י —

טו דן ידן עמו. ינקם נקמת עמו מפלשתים,
כמו (דברים לז לו) כי דין ה' עמו: כאחד
שבטי ישראל. כל ישראל יהיו כאחד עמו
ואת כלם דין, ועל שמשון נבא נבואה זו.
ועוד יש לפרש כאחד שבטי ישראל כמיוחד
שבשבטים הוא דוד שבא מיהודה: י' שפיפן.
הוא נחש. ואומר אני שקרוי בן על שם
שהוא נושף, כמו (בראשית ג טו) ואתה תשופנו
עקב: הנשך עקבי סוס. כך דרכו שלנחש,
ודמהו לנחש הנושף עקבי סוס, ונפול רכבו
אחור שלא נגע בו. ודוגמתו מציינו בשמשון
(שופטים טז כט) וילפת שמשון את שני עמודי
התוף וגוי ושעל הגג מתו. ואונקלוס תרגם
כחיוי חורמן, שם מין נחש, שאין רפואה
לנשיכתו, והוא צפועוני, וקרוי חורמן על שם
שעושה הכל חרם. וכפתנא, כמו פתן. יכמון,

וכשהוא רוצה לנוח רובץ לו בין התחומין
בתחומי העירות שמולך שם פרקמטיא:
טו וירא מנוחה כי טוב. ראה לחלקו ארץ
מבורכת וטובה להוציא פירות: ויט שכמו
לסבל. עול תורה: ויהי. לכל אחיו ישראל:
למס עבד. לפסוק להם הוראות שלתורה
וסדר עבדו, שנאמר (דכ"א יז לג) ומבני
יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה
ישראל ראשיהם מאתים, מאתים ראשי
סנהדראות העמיד, וכל אחיהם על פיהם:
ויט שכמו. השפיל שכמו כמו (שמואל ב' כז י)
ויט שמים (תהלים עח א) הטו אננכם. ואונקלוס
תרגמו בפנים אחרים ויט שכמו לסבל
מלקמות ולכבוש מחוזות שהם יושבים על
הספר, ויהי האויב כבוש תחתיו למס עבד:

וזלק הרקדוק: י' הנשך עקבי סוס. דגש הקו"ף לתפארת מפני השוא (מהר"ם):

תפסיד רס"ג

אללאסע עקב אלפרס ויקע
ראכבה אלי ורא: יח) יקול
רגות ג'ותך יא רב: יט) וגד אי
כרדוס תכרדס עליה. והו יגד
אעקאבה: כ) ואשר טעאמה
סמין. והו יעטי מלאד' אלמלוד:

ומחתייה תתקף בפלשתאי. כחוי חורמן
ישרי על אורחא, וכפתנא יכמון על
שבילא. יקטיל גברי משרית
פלשתאי פרשין עם רגלאין. יעקר סוסון
ודתבין. וימגר רכביהון לאחרא:
לִישׁוּעַתְךָ יְהוָה יְהוָה:

לפורקנך סברית יי: **ס (חמישי)** יט **גד גדוד יגודנו והוא**
יגד עקב: דבית גד משרית מזינין. יעברון ית ירדנא קדם אחיהון
לקרבא. ובנכסין סגיאין יתובון לארעהון: **ס ב מאשר שמנה**
לחמו והוא יתן מעדני מלך: דאשר טבא ארעיה.

— רש"י —

לשוב יעקב אליו, (סס נח יז) משובב נתיבות.
יגודנו האמור כאן אינו לשון שיפעיל והו
אחרים, אלא כמו יגוד המנוה, כמו (ירמיה י כ)
בני יצאוני, יצאו ממני. גד גדוד יגודנו.
גדודים יגודו המנוה שיעברו הירדן עם
אחיהם למלחמה כל הלוח עד שנכבשה
הארץ: **והוא יגוד עקב.** כל גדודיו ישובו
על עקבם לנחלתם שלקחו בעבר הירדן, ולא
יפקד מהם איש: **עקב.** בדרך ויבמסלותם
שהלכו ישובו, כמו (סכ"ט טו כ) ועקבותיך לא
נודעו, וכן (ש"ס טו ט) בעקבי הצאן, זלשן לט"ו
סל"ט [עקבות]: **כ מאשר שמנה לחמו.**
מאכל הבא מחלקו של אשר יהא שמן, שיהיו
זיתים מרבים בחלקו, והוא מושף שמן
כמעין. וכן ברכו משה (דברים לג כז) וטבל
בשמן רגלו, כמו ששנינו במנחות (דף פ"ג ז)
פעם אחת הצרכו אנשי לודקיא לשמן וכיו:

יארוב: יח לישועתך קויתי ה'. נתנבא
שינקרו פלשתים את עיניו, וסופו לומר
(שופטים טו כח) זכרני נא וזוקני נא אף הפעם
וגוי: יט **גד גדוד יגודנו.** כלם לשון גדוד הם,
וכף חברו מנחם, ואם תאמר אין גדוד בלא
שני דלתי"ן, יש לומר גדוד שם דבר צריך
שני דלתי"ן, שכן דרך תבה בת שתי אותיות
לכפול בסופה, ואין סודה אלא שתי אותיות,
וכן אמר (משלי כו ז) בצפור לנוד, מגזרת (איוז
ז ד) ושבעתי נודים, (שופטים כ כז) שם נפל
שדוד, מגזרת (סכ"ט טו ו) ישוד צהרים, אף
יגוד, יגודנו, ויגוד, מגזרת אחת הם. וכשהוא
מדבר בלשון יפעל אינו כפול, כמו יגוד, יגוד,
ירום, ישוד, ישוב, וכשהוא מתפעל או
מפעיל אחרים הוא כפול, כמו יתגודד,
יתרום, יתבולל, יתעודד. ובלשון מפעיל
(סל"ט קמו ט) יתום ואלמנה יעודד, (ישע' מט ט)

זולק הדקדוק: **לִישׁוּעַתְךָ.** השי"ן בגעיא בכל ספרי תימן: **כ יתן מעדני מלך.** המ"ם בגעיא
בכל ספרי תימן:

שמך המור (יח) לישועתך. השו"א שבת"ו נע אף על פי שאין געיא בעי"ן.

תפסיד רס"ג

כא) ונפתלי כאילה מרסלה.
 תרד אקנאל אלהסני: כב) ויוסף
 אבן מת'מר. כג'צן מת'מר עלי
 עין מא. לה ערוק. קד אמת'דת
 עלי' סור: כג) פאמרוה וכת'רו

והיא מרביא תפנוקי מלכין: ס

כא נפתלי אילה שלחה

הנתן אמרי-שפר: נפתלי

בארע טבא יתרמי עדביה. אחסנתיה

תהי מעבדא פירין. יהון מודן ומברכין

עליהון: ס כב בן פרת יוסף בן פרת עלי-עין

בנות צעדה עלי-שור: ברי דסגי יוסף ברי דאתברך.

כגופן דנציב על עינא דמיא. תרין שבטין יפקון מבנוהי.

יקבלון חולקא ואחסנתא: כג וימררהו ורבו וישטמהו

— כס"י —

אגדה יש רבים, וזה נוטה לשוב המקרא:
פֶּרֶת. תי"ו שבו הוא תקון הלשון, כמו (קבלת
 ג יח) על דברת בני האדם: **שור**. כמו לשור:
עלי שור. בשביל לשור. ותרגום
 של-אנקלוס בנות צעדה עלי שור תרין
 שבטין יפקון מבנוהי וכו'. וכתב בנות על שם
 בנות מנשה בנות צלפחד שנטלו חלק בשני
 עברי הירדן. ברי דסגי יוסף פורת לשון
 פריה ורביה. ויש מדרשי אגדה המתישבים
 על הלשון בשעה שבא עשו לקראת יעקב,
 בכלן קדמו האמהות ללכת לפני בניהם
 להשתחוות, וברחל כתיב (לעיל לג ז) נגש יוסף
 ורחל וישתחוו. אמר יוסף רשע הזה עינו
 רמה, שמא יתן עיניו באמי יצא לפנייה
 ושרבב קומתו לכסותה, והוא שברכו אביו
 בן פורת, הגדלת עצמך יוסף עלי עין
 שלעשו, לפיכך זכית לגדלה: **בנות צעדה**
עלי שור. להסתכל בך בצאתך על מצרים.
 ועוד דרשוהו לעגן שלא תשלט בורעו עין
 רעה, ואף כשברך מנשה ואפרים ברכם
 כדגים שאין עין רעה שולטת בהם:
 כג וימררהו ורבו. וימררהו אחיו, וימררהו

כא אילה שלחה. זו בקעת גנוסר שהיא
 קלה לבשל פירותיה כאילה זו שהיא קלה
 לרוץ. אילה שלוחה. אילה משלחת לרוץ:
הנתן אמרי שפר. כתרגומו. דבר אחר על
 מלחמת סיסרא נתנבא (שופטים ד ו) ולקחת
 עמר עשרת אלפים איש מבני נפתלי וגוי,
 והלכו שם בזריות, וכן נאמר שם לשון
 שלוח (שופטים כ טו) בעמק שלח ברגליו:
הנתן אמרי שפר. על ידם שרו דבורה
 וברק שירה. ורבותינו דרשוהו על יום
 קבורת יעקב כשערער עשו על המערה,
 במסכת סוטה (דף יג ב). ותרגומו: יתרמי
 עדביה יפול חבלו, והוא יודה על חלקו
 אמרים נאים ושבח: כב בן פרת. בן חן, והוא
 לשון ארמי אפריון נמטייה לרבי שמעון
 בסוף בבא מציעא (ק"ט ב): **בן פרת עלי**
עין. חנו נטוי על העין הרואה אותו: **בנות**
צעדה עלי שור. בנות מצרים היו צועדות
 על החומה להסתכל ביפיו. ובנות הרבה
 צעדה כל אחת ואחת במקום שתוכל
 לראותו משם. עלי שור. על ראיתו, כמו
 (זמדכ כד י) אשורנו ולא קרוב. ומדרשי

תפסיר רס"ג

בְּעֲלֵי חַצִּים: וְאֶת־מָרְרוֹ עֲמִיהֶם
 וְנִקְמוּהֶיָּם: וְאֶעֱיָקוּ לֵיהֶם גּוֹבְרִין גּוֹבְרִין בְּעֲלֵי
 פְּלִגּוּתֵיהֶם: כִּד וְתִשָּׁב בְּאֵיתָן
 קִשְׁתּוֹ וַיִּפְּזוּ זְרַעֵי יָדָיו מִיָּדֵי
 אָבִיר יַעֲקֹב מִשָּׁם רָעָה

וּתְהִדְדוּהָ אֶצְחָאב אֶלְסָחָאב:
 כד) פְּתִיבְתָת קוּסָה פִי צְלָאבָה.
 וּפִאזָא דִרְאָעִיה מִן טִאָעִתָה
 גְּלִיל יַעֲקֹב. וּמִן תִּים רָעָא
 דִאֵת אֶסְרָאִיל: כה) אֶסָאֵל מִן
 טִאִיק אָבִיר אֵן יַעֲיָנָד. וּמִן

אֶבֶן יִשְׂרָאֵל: וְתַבַּת בְּהוֹן נְבִיּוּתֵיהֶם, עַל דְּקַיִים אוּרִיתָא בְּסִתְרָא
 וְשׁוּי תוּקְפָא רוּחְצִנִּיהֶם. בְּכֵן אֶתְרָמָא דְּהַב עַל דְּרַעוּהֵי. אַחְסִין מַלְכוּתָא
 וְתַקִּיף. דָּא הָוֵת לֵיהֶם מִן קָדָם אֵל תַּקִּיפָא דִיעֲקֹב. דְּבַמִּמְרִיה זֶן אָבְהֵן
 וּבְנֵין זְרַעָא דִישְׂרָאֵל: כה מֵאֵל אָבִיר וַיַּעֲזֹרְךָ וְאֵת שְׂדֵי

— כס"י —

אֶבֶן יִשְׂרָאֵל, עֵיקְרוֹן שְׁלִישְׂרָאֵל לְשׁוֹן
 (זכריה ד ז) הָאֶבֶן הָרִאשׁוֹה לְשׁוֹן מַלְכוּת.
 וְאוּנְקָלוֹס אָף הוּא כָּף תַּרְגּוּמוֹ. וְתִשָּׁב. וְתַבַּת
 בְּהוֹן נְבִיּוּתֵיהֶם, הַחֲלוּמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם,
 עַל דְּקַיִים אוּרִיתָא בְּסִתְרָא, תּוֹסַפְתָּהּ הוּא וְלֹא
 מִלְשׁוֹן עֵבְרִי שְׁבַמְקָרָא, וְשׁוּי תוּקְפָא
 רוּחְצִנִּיהֶם, תַּרְגּוּם שֶׁל בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ, וְכָף לְשׁוֹן
 הַתַּרְגּוּם עַל הָעֵבְרִי וְתִשָּׁב נְבוּאָתוֹ, בְּשִׁבִיל
 שְׂאִיתְנֵנוּ שְׁלִי-הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיתָה לוֹ
 לְקִשְׁתִּי וְלִמְבַטְחִי. בְּכֵן יִתְרָמָא דְּהַב עַל
 דְּרַעוּהֵי, לְכָף וַיִּפְּזוּ זְרַעֵי יָדָיו, לְשׁוֹן פּוֹ: אֶבֶן
 יִשְׂרָאֵל, לְשׁוֹן נוּטְרִיקוֹן אָב וּבֵן, אָבְהֵן וּבְנֵין,
 יַעֲקֹב וּבְנָיו, וְרַבּוּתֵיהֶם דְּרָשׁוּ וְתִשָּׁב בְּאֵיתָן
 קִשְׁתּוֹ עַל כְּבִישְׁתִּי יִצְרוּ בְּאֵשׁת אֲדוּנִיו, וְקוּרָאוֹ
 קִשְׁתִּי עַל שֵׁם שְׁהוּרַע יוֹרְהַ בְּחָץ, וַיִּפְּזוּ זְרַעֵי
 יָדָיו, כְּמוֹ וַיִּפְּזוּ. שְׂיִצְא הַזְרַע מִבֵּין אֲצַבְעוֹת
 יָדָיו: מִיָּדֵי אָבִיר יַעֲקֹב, שְׁנִרְאָתָהּ לוֹ דְּמוּת
 דִּיּוֹקָנוֹ שְׁלִי-אָבִיר וְכִי כְּדִאֵיתָא בְּסוּטָה
 (דף לו ז): כִּי מֵאֵל אָבִיר. הִיתָה לָךְ זֹאת
 וְהוּא יַעֲזֹרְךָ: וְאֵת שְׂדֵי, וְעַם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הִזִּיה לְכָף, כְּשֶׁלֹּא שְׁמַעְתָּ לְדַבְרֵי אֲדוּנִיתָךְ

פּוֹטִיפֶר וְאֵשְׁתּוֹ לְאֶסְרוֹ, לְשׁוֹן (שְׁמוֹת ט ז)
 וְמָרְרוֹ אֶת חַיִּיהֶם: וְרַבּוּ, נַעֲשׂוּ לוֹ אֲחִיו אֲנָשֵׁי
 רִיב. וְאֵין הַלְשׁוֹן הַזֶּה לְשׁוֹן פְּעֻלָּה, שְׂאֵם כֵּן
 הִזִּיה לוֹ לְקָדָרְבּוֹ, כְּמוֹ (צמזכר כ יג) הַמָּה מִי
 מְרִיבָה אֲשֶׁר רַבּוֹ וְגוֹי, וְאָף אִם לְשׁוֹן רְבִית
 חַצִּים הוּא, כָּף הִזִּיה לוֹ לְהַנְקֵד, וְאֵינוֹ אֵלָא
 לְשׁוֹן פְּעֻלָּה, כְּמוֹ שְׂמִים שְׂמִים (יִמִּיכ ז ז),
 שְׁהוּא לְשׁוֹן הוֹשְׁמוֹ, וְכֵן (אִיוֹז כד כד) רוּמוֹ
 מַעֲט, שְׁהוּא לְשׁוֹן הוֹרְמוֹ, אֵלָא שְׁלִישׁוֹן הוֹרְמוֹ
 וְהוֹשְׁמוֹ עַל יָדֵי אַחֲרִים, וְלְשׁוֹן שְׂמִי, רְמוֹ.
 רְבוּ, מֵאֵלֵיהֶם הוּא, מְשׁוּמְמִים אֶת עַצְמָם,
 נִתְרוֹמְמוּ מֵעַצְמָם, נַעֲשׂוּ אֲנָשֵׁי רִיב, וְכֵן
 (יִשְׁטִיכ כג ז) דְּמוֹ יוֹשְׁבֵי אֵי, כְּמוֹ נְדָמוֹ, וְכֵן
 תַּרְגּוּם אֲנָקְלוֹס וְנִקְמוּהֶיָּם: בְּעֲלֵי חַצִּים.
 שְׁלִישׁוֹנָם בְּחָץ, וְתַרְגּוּמוֹ לְשׁוֹן (צמזכר לא לו)
 וְתַהִי הַמְּחֻצָּה, אוּרְתָן שְׁהִיוּ רְאוּיִם לְחֲלוֹק עִמּוֹ
 נִחְלָה: כִּד וְתִשָּׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ, נִתְיַשְׁבָּה
 בְּחֻזְקָה, קִשְׁתּוֹ, חֻזְקוֹ: וַיִּפְּזוּ זְרַעֵי יָדָיו, זוֹ הִיא
 נִתְיַנְתִּי טַבְעַת עַל יָדוֹ, לְשׁוֹן (מַלְכִּים ט י יח) זָהָב
 מוּפָז, זֹאת הִיתָה לוֹ מִיָּדֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שְׁהוּא אָבִיר יַעֲקֹב, וּמִשָּׁם עָלָה לְהִיּוֹת רָעָה

וַיְבָרֶכֶן בְּרֶכֶת שָׁמַיִם מֵעַל
בְּרֶכֶת תְּהוֹם רַבְעַת תַּחַת
בְּרֶכֶת שָׁדַיִם וְרַחֵם: מִימַר
 אֱלֹהָא דְאַבוּךְ יְהִי בְּסַעְדְךָ. וְיֵת שְׁדֵי
 וַיְבָרֶכְנָךְ. בְּרַכְּנָן דְנַחְתָן מִשְׁלָא דְשִׁמְיָא
 מִלְעֵילָא. בְּרַכְּנָן דְנַגְדָן מִמַּעְמְקֵי אַרְעָא

תפסיר דס"ג

אלכאפי אן יבארך עליך.
 ברפאת אלסמא מן אלעלו.
 ברפאת אלגמר אלדאבציה
 ספלא. ברפאת אלתי דאיא
 ואלבטון: כו) וברפאת אביך,
 תנצ'אף אלי ברפאת אלסלאפי.
 ואלי מא אשתהי יפאע

מִלְרַע. בְּרֶכְתָּא דְאַבוּךְ וּדְאַמְךָ: כִּי
עַל-בְּרֶכֶת הוֹרֵי עַד-תְּאוֹת גְּבַעַת עוֹלָם תְּהִיִּין
לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקַדְקַד נְזִיר אַחִיו: בְּרֶכְתָּא דְאַבוּךְ.
 יתוספן לך על ברכתא דלי בריכו אבהתי. דחמידו להון רברביא דמן
 עלמא. יהוין כל אלין לרישא דיוסף. גוברא פרישא דאחוהי: **פ**

כס"י

וראה צפנה וגי, כי את כל הארץ אשר אתה
 רואה לך אתנגדה, ולא הראהו אלא ארץ
 ישראל בלבד, ליצחק אמר (שס כו ג) כי לך
 ולירעך אתן את כל הארצות האל והקיימותי
 את השבועה וגי, זהו שאמר ישעיה (נח יז)
 והאכלתיך נחלת יעקב אביך, ולא אמר
 נחלת אברהם: **תְּאוֹת**. שמו"ן זלע"ז [גבול].
 כך חברו מנחם בן סרוק: **הוֹרֵי**. לשון הריון,
 שהורוני במעי אמי, כמו (איוז ג) הורה גבר:
עַד תְּאוֹת. עד קצות, כמו (זמזכר לו י)
 והתאוויתם לכם לגבול קדמה (שם לד ח)
 תתאו לבא חמת: **תְּהִיִּין**. כלם לראש יוסף:
נְזִיר אַחִיו. פרישא דאחוהי, שגבדל מאחיו,
 כמו (ויקרא כז ז) וינזרו מקדשי בני ישראל,
 (ישעיכ ח ז) נזרו אחר. ואונקלוס תרגם תאוות
 גבעת עולם, לשון תאוה וחמדה, וגבעות

והוא יברכך: **בְּרֶכֶת שָׁדַיִם וְרַחֵם**. ברכתא
 דאבא ודאמא, כלומר יתברכו המולידים
 והיולדות, שיהיו הזכרים מוריעין טפה
 הראויה להריון, והנקבות לא ישפלו את
 רחם שלהן להפיל עבריהן: **שָׁדַיִם**. כמו
 (שמוס יט יג) ירה ירה, דמתרגמינן אישתדא
 ישתדי, אף שדיים פאן על שם שהורע יורה
 פחזן: כו **בְּרֶכֶת אָבִיךָ גְּבֵרוֹ וְגִי**. הברכות
 שברכני הקדוש ברוך הוא גברו והלכו על
 הברכות שברך את הורי: **עַד תְּאוֹת גְּבַעוֹת**
עוֹלָם. לפי שהברכות שלי גברו עד סוף
 גבולי גבעות עולם, שנתן לי ברכה פרוצה
 בלי מצרים, מגעת עד ארבע קצות העולם
 שנאמר (לעיל כח יז) ופרצת ימה וקדמה וגי,
 מה שלא אמר לאברהם אבינו וליצחק,
 לאברהם אמר (שם יג יז) שא נא עיניך

וזלך הדקדוק: כו **בְּרֶכֶת אָבִיךָ**. השוא שברי"ש נע מפני הגעיא שבבי"ת וכן מפורש
 במחברת הערבי. ובמקצת תיגאן אינו אולי סמכו על הכתוב במחברת:

תפסיד רס"ג

בְּנִימִין (ששי) בְּנִימִין

זֶאֱב יִטְרֶף בַּבֶּקֶר יֹאכַל עֵד
וְלַעֲרֹב יַחֲלֵק שָׁלַל: בְּנִימִין
בְּאַרְעֵיהָ תִשְׂרִי שְׂכִינְתָּא, וּבְאַחְסַנְתֶּיהָ
יִתְבַּנֵּי מִקִּדְשָׁא. בְּצַפְרָא וּבְפִנְיָא יְהוֹן
מִקְרָבִין כְּהִנְיָא קוּרְבָּנָא, וְלַעֲדָן רַמְשָׂא
יְהוֹן מִפְּלָגִין מוֹתֵר חוֹלְקֵהוֹן מִשְׂאָר
קוּדְשֵׁי־א: כח כָּל-אֵלֶּה שְׁבִטֵי

יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר וְזֹאת אֲשֶׁר-דִּבֶּר לָהֶם
אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אִישׁ אֲשֶׁר כְּבָרְכָתוּ בִּרְךְ
אֹתָם: כָּל אֵלֶּיךָ. שְׁבִטֵי־יִשְׂרָאֵל תִּרְי עֶסֶר. וְדָא דְמַלִּיל לְהוֹן

— כס"י —

לְשׁוֹן (שמואל א' ז' ט) מְצוּקֵי אֶרֶץ, שְׁחַמְדִּתֶּן
אִמּוֹ וְהִזְקִיקְתוּ לְקַבְּלָם: כז בְּנִימִין זֶאֱב
יִטְרֶף. זֶאֱב הוּא אֲשֶׁר יִטְרֶף, נָבֵא עַל שִׁיחֵי
עֲתִידִין לְהִיזֹת חֲטָפְנִין (שופטים כ"א) וְחֲטָפְתָם
לְכֶם אִישׁ אִשְׁתּוֹ, בְּפִילְגָשׁ בְּגִבְעָה, וְנָבֵא עַל
שְׂאוּל שִׁיחֵיהָ נוֹצֵחַ בְּאוֹיְבָיו סָבִיב, שְׂנֵאֲמֵר
(ש"ס י"ז מ"ז) וְשְׂאוּל לְכַד הַמְּלוּכָה וַיִּלְחָם וַיָּגִי
בְּמוֹאֵב וּבְבְּאֵדוֹם וּבְכָל אֲשֶׁר יִפְנֶה יִרְשִׁיעַ:
בַּבֶּקֶר יֹאכַל עֵד. לְשׁוֹן בְּזֵה וְשָׁלַל,
הַמְּתוּרָגִם (צמדזכר לא י"ב) עֲדָאָה. וְעוֹד יֵשׁ לוֹ
דוּמָה בְּלְשׁוֹן עֵבְרִית (ישעיהו לג כ"ג) אֲזַ חֲלֵק עֵד
שָׁלַל מִרְבֵּה, וְעַל שְׂאוּל הוּא אוֹמֵר שְׁעַמְד
בְּתַחֲלַת פְּרִיחֲתֶן וּזְרִיחֲתֶן שְׁלֵי־יִשְׂרָאֵל:
וְלַעֲרֹב יַחֲלֵק שָׁלַל. אֵף מִשְׁתַּשְׁקַע שְׁמִשֵּׁן
שְׁלֵי־יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי נְבוּכַדְנֶצַּר שְׁיִגְלֵם לְבָבָל,
יַחֲלֵק שָׁלַל. מְרִדְכֵי וְאַסְתֵּר שְׁהֵם מִבְּנֵימִין

יַחֲלֵקוּ אֶת שָׁלַל הַמֶּן, שְׂנֵאֲמֵר (אסתר ח' ז) הַזֶּה
בֵּית הַמֶּן נִתְּנִי לְאַסְתֵּר. וְאוּנְקְלוֹס תִּרְגָּם
עַל שָׁלַל הַכְּהֻנִים בְּקִדְשֵׁי הַמִּקְדָּשׁ:
כח וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ
אוֹתָם. וְהָלֵא יֵשׁ מֵהֶם שְׁלֵא בְּרַכְּם אֵלֵא
קִנְטְרֹן. אֵלֵא כֶף פְּרוּשׁוֹ וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם
אֲבִיהֶם מֵהָ שְׂנֵאֲמֵר בְּעִנְיָן. יְכוּל שְׁלֵא בִּרְךְ
לְרֵאוּבֵן שְׁמַעוֹן וְלוֹי, תִּלְמוּד לּוֹמֵר וַיְבָרֶךְ
אוֹתָם, בְּלֵם בְּמִשְׁמַע: אִישׁ אֲשֶׁר כְּבָרְכָתוּ.
בְּרַכָּה הָעֲתִידָה לְבֵא עַל כָּל אֶחָד וְאַחָד:
בִּרְךְ אוֹתָם. לֹא הָיָה לוֹ לּוֹמֵר אֵלֵא אִישׁ
אֲשֶׁר כְּבָרְכָתוּ בִּרְךְ אוֹתוֹ, מֵהָ תִּלְמוּד לּוֹמֵר
בִּרְךְ אוֹתָם, לְפִי שְׁנִתֵּן לִיהוּדָה גְבוּרָתוֹ
שְׁלֵאֲרֵיהָ, וּלְבְּנֵימִין חֲטִיפְתּוֹ שְׁלֵאֲב, וְלַנְּפִלִי
קְלוּתוֹ שְׁלֵאֲלֵל, יְכוּל שְׁלֵא כָּלְלֵן בְּכָל
הַבְּרַכּוֹת, תִּלְמוּד לּוֹמֵר בִּרְךְ אוֹתָם:

זֶלֶק הוֹרְקֵדוּק: כח וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם. תִּיבַת וְזֹאת בְּתִלְשָׁא שְׁמַאל בְּכָל הַתִּיגָאן:

תפסיר רס"ג

בארך עליהם: כט) ת'ם
 אוצאהם. וקאל להם אנא
 מנצ'ם אלי' קומי. אדפנוני מע
 אבאי. פי אלמג'ארה. אלתני פי
 צ'יעה' עפרון אלחתי: ל) הי
 אלמג'ארה. אלתני פי אלצ'יעה
 אלמצ'אעפה. בחצ'רה' ממרא
 פי בלד פנעאן. אלתני שראתא
 אברהים מן עפרון אלחתי
 מקברה: לא) ת'ם דפנו
 אברהים ושרה זוגתה. ת'ם
 דפנו יצחק ורבקה זוגתה. ות'ם

אבוהון ובריד יתהון. גבר פברכתיה
 בריד יתהון: כט ויצו אותם
 ויאמר אליהם אני נאסף
 אל-עמי קברו אתי אל-
 אבתי אל-המערה אשר
 בשדה עפרון החתי: ופקיד
 יתהון. ואמר להון אנא מתפניש לעמי.
 קבורו יתי לות אבהתי. במערתא.
 דבחקל עפרון חתאה: ל במערה

אשר בשדה המכפלה אשר-על-פני ממרא
 בארץ פנען אשר קנה אברהם את-השדה
 מאת עפרון החתי לאחזת-קבר: במערתא. דבחקל
 כפילתא. דעל אפי ממרא בארעא דכנען. דזבן אברהם ית חקלא.
 מן עפרון חתאה לאחסנת קבורא: לא שמה קברו את-
 אברהם ואת שרה אשתו שמה קברו את-
 יצחק ואת רבקה אשתו ושמה קברתי את-
 לאה: תמן קברו ית אברהם. וית שרה אתתיה. תמן קברו ית

• כש"י •

כט נאסף אל עמי. על שם שמכניסין (דכריס כצז) ואספתו אל תוך ביתך, (ויק' כג לט)
 הנפשות אל מקום גניזתן, שיש אסיפה באספכם את תבואת הארץ, הכנסתם לבית
 בלשון עברי שהיא לשון הכנסה, כגון מפני הגשמים, (שמות כג טו) באסף את
 (שופטים יט טו) ואין איש מאסף אותם הביתה, מעשירי. וכל אסיפה האמורה במיתה אף

זולק הדקדוק: כט אני נאסף. נפעל עומד והוא קמוץ ענין התכנס (מהר"ם): לא ושמה קברתי
 את לאה. תיבת ושמה בטפחא לא במארכה בתיגאן:

תפסיד רס"ג

דפנת לאה: לב) שרא
אלציעה. ואלמג'ארה אלתי
פיהא מן בני חת: לג) פלמא
פרג' יעקוב מן וציייתה לבניה.
צ'ם רגליה אלי' אלסריר. ותנפי
וצאר אלי' קומה: נ א) פאנכב
יוסף עלי' וגה אביה. ובכא
עליה וקבלה: ב) ואמר עבידה
אלאטבא. אן יחנטו אביה.
פחנטו אלאטבא אסראיל:
ג) אלי' אן כמל לה ארבעין

יצחק. וית רבקה אתתיה. ותמן קברית
ית לאה: לב מקנה השדה
והמערה אשר בו מאת
בני-חת: זבני חקלא. ומערתא

דביה מן בני חתאה: ❀ טביע' בספרי תימן ❀

לג ויבל יעקב לצות את-
בניו ויאסף רגליו אל
המטה ויגוע ויאסף אל-

עמיו: ושיצי יעקב לפקדא ית בנוהי. וכנש רגלוהי לערסא.
ואתנגיד ואתכניש לעמיה: ב ❀ ויפל יוסף על-פני אביו
ויבך עליו וישק-לו: ונפל יוסף על אפי אבוהי. ובכא עלוהי
ונשיק ליה: ב ויצו יוסף את-עבדיו את-הרפאים
לחנט את-אביו ויחנטו הרפאים את ישראל:
ופקיד יוסף ית עבדוהי ית אסותא. למחנט ית אבוהי. וחנטו אסותא
ית ישראל: ג וימלאו-לו ארבעים יום כן
ימלאו ימי החנטים ויבכו אתו מצרים שבעים
יום: ושלמו ליה ארבעין יומין. ארי. כן שלמין יומי חניטיא.

רס"י

היא לשון הכנסה: אל אבותי. עם אבותי:
לג ויאסף רגליו. הכניס רגליו: ויגוע ויאסף.
ומיתה לא נאמרה בו, ואמרו רבותינו זכרונם
לברכה יעקב אבינו לא מת:
ב לחנט את אביו. עגן מרקחת בשמים

הוא: ג וימלאו לו. השלימו לו ימי חניטתו
עד שמלאו לו ארבעים יום: ויבכו אתו
מצרים שבעים יום. ארבעים לחניטה,
ושלשים לבכיה. לפי שבאה להם ברכה
לרגלו, שפלה הרעב, והיו מי גילוס

תפסיר רס"ג

וּבְכוּ יִתְּיָהּ מִצְרָאֵי שְׁבַעֵין יוֹמִין:

וַיַּעֲבְרוּ יָמֵי בְּכֵיתוֹ וַיִּדְבֹר

יוֹסֵף אֶל-בֵּית פְּרַעֲהַ

לֵאמֹר אִם-נָא מִצְאָתִי חֵן

בְּעֵינֶיכֶם דְּבִרוּ-נָא בְּאָזְנֵי

פְּרַעֲהַ לֵאמֹר: וַעֲבְרוּ יוֹמֵי

בְּכֵיתִיָּהּ. וּמְלִיל יוֹסֵף. עִם בֵּית פְּרַעֲהַ

לְמִימֵר. אִם כָּעֵן אֲשַׁכַּחִית רַחֲמִין

בְּעֵינֵיכֹון. מְלִילוֹ כָּעֵן: קִדְם פְּרַעֲהַ

לְמִימֵר: הֵ אָבִי הַשְּׁבִיעֵנִי

לֵאמֹר הֲנֵה אָנֹכִי מִתּ בְּקִבְרֵי אֲשֶׁר כָּרִיתִי לִי

בְּאֶרֶץ כְּנַעַן שָׁמָּה תִקְבְּרֵנִי וְעַתָּה אֲעֵלֶה-נָא

וְאֶקְבְּרָה אֶת-אָבִי וְאֲשׁוּבָה: אָבִא קַיִם עָלַי לְמִימֵר.

הָאָנָא מְאִית. בְּקִבְרֵי. דְאֵת קִינִית לִי בְּאֶרֶעָ דְכְנַעַן. תַּמָּן תִּקְבְּרֵנִי.

וּכְעַן. אָסַק כָּעֵן: וְאֶקְבֵר יֵת אָבִא וְאֵתוֹב: וַיֹּאמֶר פְּרַעֲהַ

עָלֶיהָ וּקְבֹר אֶת אָבִיךָ כַּאֲשֶׁר הַשְּׁבִיעֶךָ:

— כ"ט —

חֲלָקָה בְּמַעֲרָה: וּכְאֲשֶׁר הַשְּׁבִיעֶךָ. וְאִם לֹא
בְּשִׁבִיל הַשְּׁבוּעָה לֹא הָיִיתִי מְנִיחָה. אָבִל יִרָא
לֹאמֵר עֲבוֹר עַל הַשְּׁבוּעָה, שְׁלֹא יֹאמֵר אִם בֵּן
אֶעֱבֹר עַל הַשְּׁבוּעָה שְׁנֹשְׁבַעֲתִי לָךְ שְׁלֹא
אֶגְלֶה עַל לְשׁוֹן הַקִּדְשׁ שְׁאֲנִי מְכִיר עוֹדֵף עַל
שְׁבָעִים לְשׁוֹן וְאֵתָהּ אֵינְךָ מְכִיר בּוֹ, כַּדְאִיתָא
בְּמַסְכַּת סוּטָה (דף לו' ז):

מִתְבָּרְכִין: כֵּ אֲשֶׁר כָּרִיתִי לִי. כַּפְּשׁוּטוֹ כְּמוֹ
(סְמוּת כ"א ל"ג) כִּי יִכְרֶה אִישׁ. וּמְדַרְשׁוֹ עוֹד
מִתְנַשֵּׁב עַל הַלְשׁוֹן, כְּמוֹ אֲשֶׁר קִנִּיתִי. אָמַר
רַבִּי עֲקִיבָא כְּשֶׁהֲלַכְתִּי לְפָרְכֵי הַיָּם הָיִי קוֹרִין
לְמִכְרֶה כִּירָה, וְעוֹד מְדַרְשׁוֹ לְשׁוֹן כָּרִי, דְּגוּרָה,
שְׁנֹטֵל יַעֲקֹב כָּל כְּסָף וְזָהָב שֶׁהִבִּיא מִבֵּית לָבָן
וְעָשָׂה אוֹתוֹ כָּרִי, וְאָמַר לְעֵשׂוֹ טוֹל זֶה בְּשִׁבִיל

זוֹלָק הַדְּקִדּוּק: הֵ הֵנָּה אָנֹכִי מֵת. כֵּתֵב מֵהַר"ב כֵּל אֲנֹכִי בּוֹרְקָא מְלַעִיל ע"כ. וַיִּפֶּה כֵּתֵב כִּי
כ"ה בְּמַסְרֵת הַתַּאֲגַל עַל פְּסוּק כִּי עָרוֹם אֲנֹכִי:

תפסיד רס"ג

(ז) פצעד יוסף לידפן אבאה. וצעד מעה. גמיע קנאד פרעון ושיוד' אלה. וגמיע שיוד' בלד מצר: ח) וגמיע אל יוסף ואכזתה ואל אביה. עדיא אטפאלהם וגנמהם ובקרהם. תרפואה פי בלד אלסדיר: ט) וצעד מעה. אלכיל ואלפרסאן. ופאן אלעספר עצים גדא: י) פגאו אלי אנדר אלעוסג. אלדי פי עבר אלארדן. פנדבזה תים. נדב כפיר עצים גדא. וצנע לאביה. חזנא סבעה איאם: יא) פראי סאכן אלבלד אלכנעאני

ואמר פרעה. סק וקבר ית אבוך במא דקיים עלד: ז ויעל יוסף לקבר את-אביו ויעלו אתו כל-עבדי פרעה זקני ביתו וכל זקני ארץ מצרים: וסליק יוסף למקבר ית אבוהי. וסליקו עמיה. כל עבדי פרעה סבי ביתיה. וכל סבי ארעא דמצרים: ח וכל בית יוסף ואחיו ובית אביו רק טפס וצאנם ובקרים עזבו בארץ גשן: וכל בית יוסף. ואחיהי

ובית אבוהי. לחוד. טפלהון וענהון ותוריהון. שבקו בארעא דגשן: ט ויעל עמו גם-רכב גם-פרשים ויהי המחנה כבד מאד: וסליק עמיה. אף רתבין אף פרשין. והות משריתא סגיאה לחדא: ז ויבאו עד-גרן האטד אשר בעבר הירדן ויספדו-שם מספד גדול וכבד מאד ויעש לאביו אבל שבעת ימים: ואתו עד בית אדרי האטד. דבעברא דירדנא. וספדו תמן. מספד. רב ותקיף לחדא. ועבד לאבוהי. אבלא שבעא יומין: זא וירא יושב הארץ

• כט"י •

שליוסף תלוי בארונו שליעקב, עמדו בלן ותלו בו כתריהם, והקיפואו כתרים בלן המקף סג שלקוצים:

י גרן האטד. מקף אטדין הנה. ורבתינו דרשו על שם המארע שבאו כל מלכי כנען ונשיאי ישמעאל למלחמה, ופיון שראו כתרו

תפסיר רס"ג

אלחון. פי אנדר אלעוסג.
פקאלו. הדיא חון עצים
לאמצריון. לדלד סמי חון
אלמצריון. אלדי פי עבר
אלארדן: יב) וצנע בניה לה.
כגמיע מא אוצאהם:
יג) וחמלוח בניה אלי בלד
כנעאן. ודפנוה פי מג'ארה'
אלציעה אלמצ'אעפה. אלתי
שראהא אברהים מקברה. מן
עפרון אלחתי בחצ'רה' ממרא:
יד) ת'ם רגע יוסף אלי מצר הו
ואכ'תה. וסאיר מן כאן צעד

הַכְּנַעֲנִי אֶת־הָאֵבֶל בְּגֵרֹן
הָאֶטָד וַיֹּאמְרוּ אֵבֶל־כָּבֵד
זֶה לַמְּצָרִים עַל־כֵּן קָרָא
שְׁמָהּ אֵבֶל מְצָרִים אֲשֶׁר
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן: וְחָזָא. יְתִיב אַרְע
כְּנַעֲנָה יֵת אֲבֵלָא. בְּבֵית אַדְרֵי דְאֶטָד.
וַאֲמָרוּ. אֵבֶל תְּקִיף דִּין לַמְּצָרָאִי. עַל כֵּן.
קָרָא שְׁמָהּ אֵבֶל מְצָרִים. דְּבַעֲבָרָא
דִּי־הַיַּרְדֵּנָא: יב) וַיַּעֲשׂוּ בָנָיו לוֹ כֵּן
כַּאֲשֶׁר צִוָּם: וַעֲבָדוּ בְּנוּהֵי לֵיהּ. כֵּן

כַּמָּא דְּפִקִּידוּנֵיהּ: יג) וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ בָּנָיו אֶרְצָה כְּנַעַן
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּמַעַרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר
קָנָה אֲבָרָהָם אֶת־הַשְּׂדֵה לְאַחֲזֵת־קֶבֶר מֵאֵת
עֶפְרֹן הַחֲתָי עַל־פְּנֵי מְמָרָא: וְנִטְלוּ יְתִיב בְּנוּהֵי לְאַרְעָא
דְּכְנַעַן. וַיִּקְבְּרוּ יְתִיב. בְּמַעַרַת חֶקֶל כְּפִילֵתָא. דְּזִבְן אֲבָרָהָם יֵת חֶקֶלָא
לְאַחֲסֹנֵת קְבוּרָא. מִן עֶפְרֹן חֲתָאָה עַל אִפִּי מְמָרָא: יד) וַיָּשָׁב
יוֹסֵף מְצָרִימָה הוּא וְאָחִיו וְכָל־הָעֵלִים אֹתוֹ

— רס"ד —

ויוסף לא ישא שהוא מלך, מנשה ואפרים
יהיו תחתיהם, וזהו (כמדכר 3) איש על דגלו
באתת. באות שמסר להם אביהם לשא
מסתו: יד הוא ואחיו וכל העלים אתו.
בחורתן כאן הקדים אחיו למצרים העולים
אתו, ובהליכתן הקדים מצרים לאחיו,
שנאמר (לעיל פסוק ז) ויעלו אתו כל עבדי

יב כַּאֲשֶׁר צִוָּם. מהו אֲשֶׁר צִוָּם: יג וַיִּשְׂאוּ
אֹתוֹ בָּנָיו. ולא בני בניו, שָׂפָר צִוָּם אל ישאו
מסתו, לא איש מצרי, ולא אחד מבניכם
שָׂרָם מבנות כְּנַעַן, אֵלָא אַתֶּם, וְקָבַע לָהֶם
מָקוֹם, שְׁלֵשָׁה לְמוֹרָח וְכֵן לְאַרְבַּע רוּחוֹת,
וְכִסְדָּרָן לְמִסְעָה שְׁלֹדְגָלִים נִקְבְּעוּ כָּאֵן.
לוי לא ישא שהוא עתיד לשאת את הארון,

תפסיר רס"ג

לְקַבֵּר אֶת־אָבִיו אַחֲרַי

קָבְרוּ אֶת־אָבִיו: וְתָב יוֹסֵף

לְמַצְרַיִם הוּא וְאַחֲוָהִי. וְכָל דְסִלְקוּ עִמֵּיהָ
לְמַקְבֵּר יֵת אָבוּהִי. בְּתֵר דְקַבֵּר יֵת

אָבוּהִי: ^{טו} וַיֵּרְאוּ אֶחָי־יוֹסֵף

כִּי־מַת אָבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ

יִשְׁטַמְנוּ יוֹסֵף וְהָשִׁב יָשִׁיב

לָנוּ אֵת כָּל־הָרְעָה אֲשֶׁר גָּמְלָנוּ אֹתוֹ: וְחָזוּ אֶחָי

יוֹסֵף אֶרֶי מֵיַת אָבוּהוּן. וַאֲמָרוּ. דְלִמָּא יֵטֵר לָנָא דְבָבוּ יוֹסֵף. וְאַתְבָּא

יְתִיב לָנָא. יֵת כָּל בְּשִׁתָּא. דְגַמְלָנָא יְתִיָה: ^{טז} וַיֵּצְאוּ אֶל־יוֹסֵף

לֵאמֹר אָבִיךָ צָוָה לְפָנָי מוֹתוֹ לֵאמֹר: וּפְקִידוֹ. לְוֹת

יוֹסֵף לְמִימֵר. אָבוּךָ פְקִיד. קָדָם מוֹתִיָה לְמִימֵר: ^{יז} כֹּה־תֹאמְרוּ

מַעַה לְיִדְפֵן אַבְאָה. בְּעַד מָא
דְפְנָה: טו) פְּלִמָּא רְאוּ אַכְוָה
יוֹסֵף אֵן אַבְאָהֶם קָד מָאָת.
קָאָלוּ. כִּלָּא יִתְהַדְנָא יוֹסֵף.
וַיִּכְאֲפִינָא. בְּדֵל אֵלְשֵׁר אֵלְדִי
אוֹלִינָאָה: טז) פְּאָמְרוּ מֵן קָאָל
לְיוֹסֵף. אֵן אָבִיךָ אוֹצְאָנָא. קָבֵל
מוֹתָה קָאָלָא: יז) כְּדִיא קוֹלוֹ

— רס"י —

כפּי. וַיֵּשׁ לוֹ מִשְׁמֵשׁ בְּלִשׁוֹן שְׁמָא לוֹ יִשְׁטַמְנוּ,
וְאִין לוֹ עוֹד דּוּמָה בְּמַקְרָא, וְהוּא לִשׁוֹן אוֹלִי,
כְּמוֹ (לְעִיל כֵּד לֵט) אוֹלִי לֹא תִלְךְ הָאִשָּׁה אַחֲרַי
לִשׁוֹן שְׁמָא הוּא, וַיֵּשׁ אוֹלִי לִשׁוֹן בְּקִשָּׁה כְּגוֹן
(שְׁמו"ז טז יז) אוֹלִי יִרְאָה ה' בְּעֵינַי, (יְכוּשֵׁעַ יד יז)
אוֹלִי יָשִׁיב ה' אוֹתִי, הָרִי הוּא כְּמוֹ, (לְעִיל ל לז)
לוֹ יְהִי כְדַבְרֶךָ, וַיֵּשׁ אוֹלִי לִשׁוֹן אִם, (לְעִיל יח כד)
אוֹלִי יֵשׁ חֲמֻשִׁים צְדִיקִים: טז וַיֵּצְאוּ אֶל
יוֹסֵף. כְּמוֹ (שְׁמו"ו יג) וַיֵּצְאוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
צָוָה לְמֹשֶׁה וְלֹאֲהֲרֹן לְהִזְוֹת שְׁלוּחִים אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, אִף זֶה וַיֵּצְאוּ אֶל שְׁלוּחִים לְהִזְוֹת שְׁלִיחִים
אֶל יוֹסֵף לֹמֵר לוֹ כֵּן. וְאַתְּ מִי צוּוּ, אֵת בְּנֵי
בְּלָהָה שְׁהִיוּ רְגִילִין אַצְלוּ, שְׁנֹאֲמָר (לְעִיל לו ז)
וְהוּא נֵעַר אֵת בְּנֵי בְּלָהָה: אָבִיךָ צָוָה. שְׁנוּ
בְּדָבָר מִפְּנֵי הַשְּׁלוֹם, כִּי לֹא צָוָה יַעֲקֹב כֵּן

בְּרַעַה וְגַי וְאַחֲרֵ כֶּף (שֵׁס ח) כָּל בֵּית יוֹסֵף
וְאַחֲוָי, אֵלָא לְפִי שְׁרָאוּ הַכְּבוֹד שְׁעֵשׂוּ מְלִכֵי
כְּנַעַן שְׁתָּלוּ בְּתִרְיָהֶם בְּאֶרְוֹנוּ שְׁלִיעֵקֵב נְהִגוּ
בְּהֶם כְּבוֹד: טו וַיֵּרְאוּ אֶחָי יוֹסֵף כִּי מַת
אָבִיהֶם. מַהוּ וַיֵּרְאוּ הַכִּירוּ בְּמִיתָתוֹ אַצְל
יוֹסֵף שְׁהִיוּ רְגִילִים לְסַעוֹד עִמּוֹ עַל שְׁלָחֵנוּ
שְׁלִיחֵי יוֹסֵף וְהִזְוּ מְקַרְבָּן בְּשִׁבִיל כְּבוֹד אָבִיו,
וּמִשְׁמַת יַעֲקֹב לֹא קָרְבָּן: לוֹ יִשְׁטַמְנוּ. שְׁמָא
יִשְׁטַמְנוּ. לוֹ מִתְחַלֵּק לְעֵינֵינִים הַרְבֵּה, יֵשׁ לוֹ
מִשְׁמֵשׁ בְּלִשׁוֹן בְּקִשָּׁה וְלִשׁוֹן הַלְוָאִי, כְּגוֹן
(לְעִיל ל לז) לוֹ יְהִי כְדַבְרֶךָ, (שֵׁס כג יג) לוֹ שְׁמַעֲנִי,
(יְכוּשֵׁעַ יז ז) וְלוֹ הוֹאֲלָנָה, (זְמַדְזֵר יד ז) לוֹ מִתְנַנּוּ.
וַיֵּשׁ לוֹ מִשְׁמֵשׁ בְּלִשׁוֹן אִם וְאוֹלִי, כְּגוֹן (דְּזֵרִיס
לז כט) לוֹ חֲכָמוֹ, (יִשְׁעִיכ מֵח יח) לוֹא הַקְּשַׁבְתָּ
לְמַצּוֹתַי, (שְׁמוּאֵל ז' יח יז) וְלוֹ אֲנֹכִי שִׁקְל עַל

תפסיר רס"ג

לְיוֹסֵף. יֵא יוֹסֵף. אֲגִפֵּר דְנַב
אֲכִוְתֵךְ וְכִטִּיתֶם פְּקֵד אֹלֹךְ
שָׂא. וְאֵלֶּאן נִסְאֵלְךְ. אֵן תַּצַּפַּח
דְּנַב עֲבִיד אֱלֹהֵי אֲבִיךְ. פִּבְכָּא
יוֹסֵף חֵין פְּלִמוּה בְּדֵאֵלְךְ:
(יח) וּמִצִּי אֲכִוְתָה אִיצִיא.
וְזָקְעוּ בֵין יְדֵיהּ. וְקֹאֲלוּ.
הוֹדִיא נַחַן לְךְ עֲבִיד: (יט) קֹאֲל
לְהֵם יוֹסֵף לֹא תִכְאֹפוּ. אֲנִי
אֲתָקִי (כ"א: אֲכִיָּא) אֱלֹהֵי:
(כ) אֲנַתֶּם קְדָרְתֶם עָלַי שָׂא.
וְאֱלֹהֵי קְדָר כִּירָא. לְקַבֵּל.
אֵן יִצְנַע מֵא תְרוּה אֱלֹהִים.
לִיחִי קוּמָא פְתִירִין:

לְיוֹסֵף אֲנִי שָׂא נָא לְפִשֶׁע
אֲחִיךְ וְחִטָּאתֶם בִּי-רָעָה
גְּמִלוֹךְ וְעַתָּה שָׂא נָא
לְפִשֶׁע עֲבָדֵי אֱלֹהֵי אֲבִיךְ
וַיִּבְךְ יוֹסֵף בְּדַבָּרִם אֵלָיו:
כִּדִּין תִּימְרוּן לְיוֹסֵף. בְּבָעוּ. שְׂבוּק בָּעַן.
לְחֹבֵי אֲחֵךְ וְלִחִטָּאִיהוֹן אֲרִי בִשְׂתֵּא
גְּמִלוֹךְ. וּכְעַן שְׂבוּק בָּעַן. לְחֹבֵי עֲבָדֵי
אֱלֹהֵי דְאָבוּךְ. וּבְכָא יוֹסֵף בְּמִלְלוֹתְהוֹן
עֲמִיָּה: וַיִּלְכוּ גַם-אֲחִיו
וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ הִנְנּוּ

לְךָ לְעֲבָדִים: וַאֲזָלוּ אִף אַחוּזֵהּ. וּנְפִלוּ קְדָמוּהֵי. וַאֲמָרוּ. הָא
אַנְחָנָא לְךָ לְעֲבָדִין: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יוֹסֵף אֵל-
תִּירָאוּ כִּי הִתַּחַת אֱלֹהִים אָנִי: וַאֲמַר לְהוֹן. יוֹסֵף לֹא
תִדְחִלוּן. אֲרִי דְחִלָּא דִּי אָנָּא: כִּי וְאֲתֶם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי
רָעָה אֱלֹהִים חֲשַׁבָה לְטָבָה לְמַעַן עֲשֶׂה בַיּוֹם
הַזֶּה לְהַחֲיֵת עַם-רַב: וְאֲתוּן. חֲשַׁבְתוּן עָלַי בִּישָׂא. מִן קָדָם
יֵי אֲתַחְשִׁיבַת לְטָבָא. בְּדִיל. לְמַעַבְד. כִּיּוּמָא הַדִּין לְקִימָא עִם סְגִי:

רס"ד

שָׂא נָא לְפִשֶׁע עֲבָדֵי אֱלֹהֵי אֲבִיךְ. אֵם אֲבִיךְ מֵת אֱלֹהִיו
קָיִם, וְהֵם עֲבָדִיו: יֵי וַיִּלְכוּ גַם אֲחִיו. מוֹסֵף
עַל הַשְּׁלִיחוֹת: יֵי כִּי הִתַּחַת אֱלֹהִים אָנִי.
שָׂמָא בְּמִקוּמוֹ אָנִי בְּתַמִּיָּהּ, אִם הִיִּיתִי רוֹצֵה
לְהָרַע לְכֶם. כְּלוּם אָנִי יָכוֹל, וְהִלֵּא אֲתֶם
בְּלַכְּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
חֲשַׁבָה לְטוֹבָה, וְהִיאָךְ אָנִי לְבָדִי יָכוֹל לְהָרַע

שָׂמָא בְּמִקוּמוֹ (י) שָׂא נָא. יֵי לְהַפְרִיד מֵעַט בֵּין הַתִּיבּוֹת דְּלֵא לִישְׁתַּמַּע שָׂמָא. וְכֵן חֲבִירָתָה.

תפסיד רס"ג

(שביעי) כא ועתה אל-תיראו

אנכי אכלכל אתכם

ואת-טפכם וינחם אותם

וידבר על-לבם: וכען לא

תדחלון. אנא. אֲזוּן יִתְכוּן וַיֵּת טַפְלִכוֹן.

וַנְחִים יִתְהוֹן, וּמִלִּיל תִּנְחֹמִין עַל לְבָהוֹן:

***כב** וישב יוסף במצרים

הוא ובית אביו ויחי יוסף

מאה ועשר שנים: ויטיב יוסף במצרים. הוא ובית אביו.

וַחֲיֵי יוֹסֵף, מֵאָה וְעֶסֶר שָׁנַיִן: ***כג** וירא יוסף לאפרים בני

שלשים גם בני מכיר בן-מנשה ילדו

על-ברכי יוסף: וַחֲזָא יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם, בְּנֵי תְּלִיתַיִן. אֶף, בְּנֵי

מְכִיר בֶּר מְנַשֶּׁה, אֶת־יְלִידוֹ וְרַבֵּי יוֹסֵף: **כד** ויאמר יוסף

אל-אחיו אנכי מת ואלהים פקד יפקד אתכם

והעלה אתכם מן-הארץ הזאת אל-הארץ

אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב:

כא) ואלאן לא תכיאפו.

אנא אמונכם ואטפאלכם.

פעאזאדם ודאראדם:

כב) פאקאם יוסף במצר. הו

ואל אביה. ועאש. מאיה ועשר

סנין: כג) חתי ראי לאפרים.

בנין תיזאלתיא. ואיציא בני

מכיר אבן מנשה. ולידו פי

חגרה: כד) פקאל יוסף

לאכיתיה. אנא מאית. ואללה

יש מתחילים מפסוק כב ויש מתחילים מפסוק כג ויש מתחילים מפסוק כד.

— כש"י —

לכם: כה וידבר על לבם. דברים המתקבלים על הלב, עד שלא ירדתם לכאן היו מרננים עלי שאני עבד, ועל ידיכם נודע שאני בן חורין, ואם אני הורג אתכם מזה הבריות אומרות פת שלבחוּרִים ראה ונשתבח בהן, ואמר אחי הם ולבסוף הרג אותם, יש לך אֶח שֶהוֹרֵג אֶת אֶחָיו. דְּבַר אַחַר עֲשֶׂרָה נְרוֹת לֹא יִכְלוּ לְכַבּוֹת נֵר אֶחָד וְכִי: כג על ברכי יוסף. כְּתִרְגוּמוֹ, גִּדְלָן בֵּין בְּרַכְיֹו:

חסלת פרשת ויחי

תפסיר רס"ג

סיד'כרפם ויצעדפם מן תדיא אלבלד. אלי אלבלד. אלדי קסם אללה לאברהים ויצחק ויעקוב: כה) ואחלה יוסף. בני אסראיל קאילא. אדיא ד'כרפם אללה. פאצעדו בעצאמי מן תהני: כו) פמאת יוסף אבן מאה ועשר סנין. וחנטוה. וצייר פי צנדוק במצר:

ואמר יוסף לאחוזי. אנא מאית. ויי מדבר דכיר יתכון. ויסיק יתכון מן ארעא הדא. לארעא. דקיים. לאברהם ליצחק וליעקב: כה) וישבע יוסף את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם והעלתם את עצמתי מזה: ואומי יוסף. ית בני ישראל למימר. מדבר

דכיר יי יתכון. ותסקון ית גרמי מפא: כו) וימת יוסף בן מאה ועשר שנים ויחנטו אתו וישם בארון במצרים: ומית יוסף. בר מאה ועשר שנין. וחנטו יתיה. ושמוהי בארונא במצרים:

פיה פיסוקים סימן ימלה

סכום הפיסוקים שלספר אלף וחמש מאות ושלושים וארבעה אי"ך ל"ד סימן. וחציו ועל חרבך תחיה. ופרשיותו י"ב. ז"ה שמי לעולם סימן. וסדריו מ"ג. ידידי"ה סימן. ופרקיו נ', י חננו ל"ך קויט סימן. מנן הפתוחות מ"ג והסתומות מ"ח. הכל צ"א פרשיות. צ"א אתה וכל העם אשר ברגלך סימן.

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר בחר, בנביאים טובים. ורצה בדבריהם, הנאמרים באמת. ברוך אתה יהוה. הבוחר בתורה, במשה עבדו, וב'ישראל עמו. ובנביאי, האמת והצדק: (אמן)

הפטרה דויהי

במלכים א' סימן ב'

ויקרבו ימי דוד למות ויצו את שלמה בנו לאמר: וקרבו ימי דוד, לממת. ופקיד. ית שלמה בריה, למימר:

ב אֲנֹכִי הֵלֵךְ בְּדַרְךְ כָּל-הָאָרֶץ וְחִזְקַת וְהֵייתָ לְאִישׁ: אֲנֹא
 אֲוִיל. בְּאוֹרַח, כָּל אֲרָעָא. וְתַתְּקַף, וְתִהִי לְגַבְרָה דְּחִיל חֲטָאִין: ג וְשָׁמְרַתָּ
 אֶת-מִשְׁמַרְתָּ | יְהוֹה אֱלֹהֶיךָ לְלַכַּת בְּדַרְכֵינוּ לְשֹׁמֵר
 חֻקֵינוּ מִצְוֵנוּ וּמִשְׁפָּטֵינוּ וְעֵדוּתֵינוּ כִּפְתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה
 לְמַעַן תִּשְׁפִּיל אֶת כָּל-אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר
 תִּפְנֶה שָׁם: וְתִטֵּר. יֵת מִטֵּרַת, מִימְרָא דִּי אֱלֹהֵךְ. לְמַהֵךְ בְּאוֹרַחַן
 דְּתַקְנָן קְדָמוּהֵי לְמִטֵּר קְדָמוּהֵי פְקוּדוּהֵי, וְדִינוּהֵי וְסִהָדוּתֵיהֵי. כְּמָא דְכַתִּיב,
 בְּאוֹרֵיתָא דְּמֹשֶׁה. בְּדִיל דְּתַצְלַח. יֵת, כָּל דְּתַעֲבִיד. וְלִכְל אֶתֵר, דְּתַתְּפִנִי
 לְתַמָּן: ד לְמַעַן יָקִים יְהוֹה אֶת-דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי
 לְאֹמֹר אִם-יִשְׁמְרוּ בְנֵיךָ אֶת-דִּרְפָם לְלַכַּת לְפָנַי בְּאַמַּת
 בְּכָל-לְבָבָם וּבְכָל-נַפְשָם לְאֹמֹר לֹא-יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מֵעַל
 כְּסֵא יִשְׂרָאֵל: בְּדִיל דִּיקָיִים יִי, יֵת פְּתַגְמוּהֵי. דְּמִלִּיל עָלַי, לְמִימַר. אִם
 יִטְרוּן בְּנֵךְ, יֵת אוֹרַחְהוֹן. לְמַהֵךְ קְדָמִי, בְּקִשׁוּט. בְּכָל לְבָהוֹן, וּבְכָל
 נַפְשָהוֹן. לְמִימַר. לֹא יִפְסוּק לְךָ, גְּבַר. מֵעַל, בְּרִסֵי מַלְכוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל:
 ה וְגַם אֶתְּהָ יְדַעְתָּ אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה לִי יוֹאֵב בֶּן-צְרוּיָה
 אֲשֶׁר עָשָׂה לְשֹׁנֵי-שָׂרֵי עֲבָאוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַבְנֵר בֶּן-נֵר
 וְלַעֲמֶשָׂא בֶן-יֵתֵר וַיְהִרְגֵם וַיִּשֶׁם דְּמִי-מַלְחָמָה בְּשָׁלָם
 וַיִּתֵּן דְּמִי מַלְחָמָה בְּחַגְרָתוֹ אֲשֶׁר בְּמַתְנֵיוֹ וּבְנַעְלוֹ אֲשֶׁר
 בְּרַגְלָיו: וְאַף אֶת יְדַעְתָּ. יֵת דְּעַבְד לִי, יוֹאֵב בֶּן צְרוּיָה. דְּעַבְד לְתַרִין
 רַבֵּי חֵילוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל. לְאַבְנֵר בֶּן נֵר. וְלַעֲמֶשָׂא בֶן יֵתֵר, דְּקִטְיִלְנוֹן
 בְּעַרְיִמוֹתֵיהֵי. וְדְמִי דְּמַתְחָשִׁיב דְּמַהוֹן עֲלוּהֵי, כְּדָם תְּבִירֵי קֶרְבָּא. וַיִּתֵּיב

זולק הדקדוק: לשמר חקתיו מצותיו. הי"ג מצותיו בלא וי"ו, היפך קצת דפוסים, וכן הוא
 בכ"ד גדול ובכל ספרי תימן, וכן מוכח במוסרה דחשיב תיבות דנסיבין ומצותיו, ולא קחשיב
 הך בהדיהו, שמע מינה דתיבה זו בלא וי"ו כגירסתינו: ועדותיו. מסיר עלה, ה' מפקין וי"ו
 בלישנא ה' ובנעלו. הוי"ו געי:

לְהוֹן, בְּכַמְנַת שְׁלָמָא. וְאִשְׁד דְּמַהוֹן, בְּאַסְפְּנִיקֵי דְּבַחְרָצִיָּה. וְדָשׁ,
 בְּטַלְרִיתָא דְּבַרְגְּלוּהִי: וְעֵשִׂיתָ בְּחַכְמַתְךָ וְלֹא־תוֹרַד שְׁיַבְתּוּ
 בְּשָׁלֹם שְׁאֵל: וְתַעֲבִיד, בְּחַכְמַתְךָ. וְלֹא תַחֲתִית סִיבְתִיָּה. בְּשִׁלְמָא,
 לְשִׁאוּל: וְלִבְנֵי בְרִזְלֵי הַגְּלַעְדִּי תַעֲשֶׂה־חֶסֶד וְהָיוּ בְּאַכְלֵי
 שְׁלַחְנָךְ כִּי־כֹן קָרְבוּ אֵלַי בְּבִרְחֵי מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם אָחִיד:
 וְלִבְנֵי בְרִזְלֵי גְלַעְדָּאָה, תַעֲבִיד טִיבוּ. וְיַהוֹן, בְּאַכְלֵי פְתוֹרְךָ. אָרִי אַנוּן,
 סוֹפִיקוּ צְרַפִּי. בְּמַעַרְקֵי מִן קָדָם, אַבְשָׁלוֹם אָחוּד: ה' וְהִנֵּה עֹמֵךְ
 שְׁמַעִי בֶן־גְּרָא בֶן־הַיְמִינִי מִבְּחָרִים וְהוּא קָלְלָנִי קָלְלָה
 נְמַרְצַת בְּיוֹם לְכַתִּי מַחְנִים וְהוּא־יֵרַד לְקַרְאֲתִי הַיְרִדֹן
 וְאַשְׁבַּע לוֹ בִּיהוָה לֵאמֹר אִם־אֲמִיתְךָ בְּחָרְבִי: וְהָא עֹמֵךְ.
 שְׁמַעִי בֶר גְּרָא בֶר שְׁבַט בְּנֵי־מִינ, מְעַלְמַת. וְהוּא לְטַנִּי, לִיטֵן מְרִירָן.
 בְּיוֹמָא, דְּאִזְלִית לְמַחְנִים. וְהוּא נַחַת לְקַדְמוֹתִי, לִירְדָנָא. וְקִימִית לִיָּה
 בְּמִימְרָא דִּינִי, לְמִימְרָא דְּלֹא אֶקְטְלָנְךָ, בְּחָרְבָא: ט' וְעַתָּה אֶל־תִּנְקְהוּ
 כִּי אִישׁ חָכָם אֶתָּה וִידְעַתָּ אֵת אֲשֶׁר תַעֲשֶׂה־לוֹ וְהוֹרְדַתָּ
 אֶת־שְׁיַבְתּוּ בְּדָם שְׁאֵל: וְכַעֵן, לָא תִזְכְּיָנִיָּה. אָרִי גְבַר חַכְמִים, אֵת.
 וְתַדַּע, יָת דְּתַעֲבִיד לִיָּה. וְתַחֲתִית יָת סִיבְתִיָּה. בְּקַטְלָא, לְשִׁאוּל:
 וְיִשְׁכַּב דְּוֹד עִם־אֲבֹתָיו וְיִקְבֹּר בְּעִיר דְּוֹד: וְשָׁכִיב דְּוֹד, עִם
 אֲבֹהֹתוֹהִי. וְאֶתְקַבֵּר, בְּקַרְתָּא דְּוֹד: י"א וְהַיְמִים אֲשֶׁר מָלַךְ דְּוֹד
 עַל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּחִבְרוֹן מָלַךְ שְׁבַע שָׁנִים
 וּבִירוּשָׁלַם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים: וְיִזְמִיא. דְּמִלְךְ דְּוֹד, עַל
 יִשְׂרָאֵל. אַרְבָּעִין, שָׁנִין. בְּחִבְרוֹן מָלַךְ, שְׁבַע שָׁנִין. וּבִירוּשָׁלַם מָלַךְ, תְּלָתִין
 וְתָלַת, שָׁנִין: י"ב וְשָׁלְמָה יָשָׁב עַל־כְּסֵא דְּוֹד אָבִיו וְתִכְּזֹן

זולק הדקדוק: וְשִׁיבְתוּ. בקצת מספרי תימן מצאתי השי"ן בגעיא, וכן בדין מטעם התביר,
 וכן תנייתא דלקמן פס' ט': ה' קללני. הקו"ף בגעיא והשווא נע, ברוב התיגאן המדוקדקות:
 וְאַשְׁבַּע לוֹ. האל"ף בחירק בכל ספרי תימן, לא בסגול:

מִלְכַתּוֹ מְאֹד: וּשְׁלֵמָה. יְתִיב. עַל כְּרִסִּי, מַלְכוּתָא דְדוֹד אָבוּהִי.
וְאַתְּקַנְתָּ מַלְכוּתִיהָ, לַחֲדָא:

(גְּאֵלְנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרַקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ, קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

עַל דָּא יתְבַרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. דִּי לְעִילָא, חַיָּא וְקַיָּמָא. מְבַרַךְ הוּא לְעָלַם,
וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא:

מפטיר לשבת וראש חודש

במדבר סימן כ"ח פסוקים ט' - ט"ו

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנַיִם כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנַיִ עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת
מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֲלֵת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתוֹ עַל־עֲלֵת הַתְּמִיד
וְנִסְכָּהּ: וּבְרֵאשֵׁי חֳדָשֵׁיכֶם תִּקְרִיבוּ עֲלֶיהָ לִיהוָה פְּרִים בְּנֵי־בָקָר
שְׁנַיִם וְאֵיל אֶחָד כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: וּשְׁלֹשָׁה
עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לֶפֶר הָאֶחָד וּשְׁנַיִ עֶשְׂרֹנִים
סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְאֵיל הָאֶחָד: וְעֶשְׂרֹן עֶשְׂרֹן סֹלֶת
מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לִכְבֹּשׁ הָאֶחָד עֲלֶיהָ רֵיחַ גִּיחַח אֲשֶׁה לִיהוָה:
וְנִסְפִיָּהֶם חֲצִי הַהֵיזֵן יִהְיֶה לֶפֶר וּשְׁלִישִׁתָּהּ הַהֵיזֵן לְאֵיל וּרְבִיעֶתָהּ הַהֵיזֵן
לִכְבֹּשׁ יֵין זֹאת עֲלֵת חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה: וּשְׁעִיר עֲזִים
אֶחָד לְחַטָּאת לִיהוָה עַל־עֲלֵת הַתְּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנְבִיאִים טוֹבִים. וּרְצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמִשָּׁה עַבְדּוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנְבִיאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְּדִק: (אמנ)

הפטרה דשבת וראש חודש

בישעיה סימן ס"ו

כֹּה אָמַר יְהוָה הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי וְהָאָרֶץ הַדָּם רַגְלֵי
אִי־זָה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנֶנּוּ לִי וְאִי־זָה מְקוֹם מְנוּחָתִי:
 כַּדָּנָן, אָמַר יי. שְׁמִיָּא, בְּרַסֵּי יְקָרִי. וְאַרְעָא, כִּיבֵשׁ קְדָמִי. אִידִין בֵּיתָא,
 דְּתַבְנוּן קְדָמִי. וְאִידִין הוּא אַתְּרָא, בֵּית אֲשֶׁרִיּוֹת שְׂכִינְתִּי:
וְאֶת־כָּל־אֱלֹהֵי יָדַי עָשִׂיתָה וַיְהִי כָל־אֱלֹהֵי נְאֻם־יְהוָה
וְאֶל־זָה אֲבִיט אֶל־עֵנִי וְנִבְהֶ־רוּחַ וְחָרַד עַל־דְּבָרֵי: וְיֵת כָּל
 אֱלֹהִין, גְּבוּרַתִּי עֲבַדְתָּ. הֵלֵא הוּאָה כָּל אֱלֹהִין, אָמַר יי. וּבְדִין רַעְוָא קְדָמִי,
 לְאַסְתְּכָלָא בֵּיה. בְּדַעְנוּתְךָ, וּמְפִיךְ רוּחְךָ. וּמִשְׁתַּוִּי, לְקַבִּיל פְּתֻגְמִי:
שׁוֹחֵט הַשּׁוֹר מִכֶּה־אִישׁ זֹבַח הַשֶּׁה עוֹרְף פְּלֶב מַעְלָה
מִנְחָה דֶם־חֲזִיר מִזְכִּיר לְבָנָה מְבָרַךְ אֹן גַּם־הֶמָּה בַּחֲרוּ
בְּדַרְכֵיהֶם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם נִפְשָׁם חֲפָצָה: נְכִיס תוֹר, כְּקַטִּיל גְּבַר.
 דְּבַח אָמַר, כְּנִקִּיף כָּלֵב. מְסִיק קַרְבֵּן, דֶּם חֲזִירָא. קַרְבֵּן מִתְּנַתְּהוֹן, מִתְּנַת
 אֹנִיס. אַף אֲנֹן. אַתְרַעִיא, בְּאוֹרְחַתְהוֹן. וּבְשִׁקּוּצֵיהוֹן, נִפְשָׁהוֹן
 אַתְרַעִיאַת: **גַּם־אֲנִי אֲבַחַר בְּתַעְלוּלֵיהֶם וּמִגּוֹרַתֶם אָבִיא**
לָהֶם יַעַן קָרָאתִי וְאִין עֹנָה דְּבַרְתִּי וְלֹא שָׁמְעוּ וַיַּעֲשׂוּ
הָרַע בְּעֵינֵי וּבְאֲשֶׁר לֹא־חֲפָצְתִי בַּחֲרוּ: אַף אָנָּא, אֲעֲבִי
בַּתְּבָרְהוֹן. וּמִמָּא דִּי־עִיפֹן, לֹא יִשְׁתַּיְבּוּן. חֲלָף דְּשַׁלְּחִית נְבִיִי, וְלֹא תָבוּ.
 אַתְנַבִּיא, וְלֹא קַבִּילוּ. וְעַבְדוּ דְּבִישׁ, קְדָמִי. וּבַדְלָא עֲבִינָא, אַתְרַעִיאַו:
שָׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה הַחֲרָדִים אֶל־דְּבָרוֹ אָמְרוּ אַחִיכֶם
שְׁנֵאִיכֶם מְנַדִּיכֶם לְמַעַן שְׁמִי יִכְבֵּד יְהוָה וְנִרְאָה
בְּשִׁמְחַתְכֶם וְהֵם יִבְשׁוּ: קַבִּילוּ, פְּתַגְמָא דִּיִּי. צַדִּיקָא דְּמִשְׁתַּוִּי,

זולק הדרקדוק: ב ואל זה אביט: בכל ספרי תימן בשופר הולך: ג מכה־איש. צירי: עורף.
 מברך. ממוצע לא לעיל ולא לרע עיין ערוגת הכושם:

לְקַבֵּיל פִּתְגָמֵי רְעוּתֶיהָ. אֲמַרִין אַחִיכוּן סְנְאִיכוּן, מְרַחֲקִיכוּן. בְּדִיל שָׁמַי,
 יִסְגִי יִקְרָא דִיִּי, וְנַחְוֵי בְּחִדּוֹתֵכוּן, וְאֲנֹן יִבְהַתּוּן: ^ו קוֹל שְׁאוֹן מְעִיר
 קוֹל מֵהֵיכַל קוֹל יְהוָה מְשַׁלֵּם גָּמוֹל לְאִיבֵיו: קַל אֶתְרַגּוּשָׁא,
 מִקְרָתָא יְרֻשָׁלַם. קָלָא, מֵהֵיכְלָא. קַל מִימְרָא דִיִּי, דְּמִשְׁלִים גְּמֻלָא,
 לְבַעֲלֵי דְבַבּוּהֵי: ^ז בְּטָרָם תַּחֲלִיל יִלְדָה בְּטָרָם יָבּוֹא חֶבֶל לָהּ
 וְהַמְּלִיטָה זָכָר: עַד לָא מִיִּתִי עֶקְא לָהּ, תַּתְּפְרִיק. וְעַד לָא יִיִתִי לָהּ,
 זִיעָה פְּחַבְלִין עַל יִלְדָא, יִתְגְּלִי מַלְכָּה: ^ח מִי־שָׁמַע פִּזְאֵת מִי רָאָה
 פְּאֵלָה הֵיּוֹחַל אֲרִיץ בְּיוֹם אֶחָד אִם־יִוֹלֵד גּוֹי פַּעַם אַחַת
 כִּי־חָלָה גַם־יִלְדָה צִיּוֹן אֶת־בְּנֵיהָ: מִן שָׁמַע בְּהָדָא. מִן חֲזָא,
 כְּאֵלִין. הָאֲפֻשָׁר דְּתַתְּעֵבִיד אַרְעָא, בְּיוֹמָא חַד. אִם יִתְבְּרִי עֲמָה, זְמַן חֲדָא.
 אַרִי עֲתִידָא דְּתַתְּנַחַם צִיּוֹן וְתַתְּמַלִי, מַעַם גְּלוּתָהָא: ^ט הֲאֲנִי אֲשַׁבֵּיר
 וְלֹא אוֹלִיד יֹאמֵר יְהוָה אִם־אֲנִי הַמוֹלִיד וְעַצְרָתִי אֲמַר
 אֱלֹהֵיךָ: אֲנָא אֱלֹהָא בְּרִית עֲלָמָא מִבְּרֵאשִׁית, אֲמַר יִי. אֲנָא בְּרִית כָּל
 אֲנָשָׂא. אֲנָא בְּדַרְיִת יִתְהוּן, לְבִינֵי עַמְמֵיָא. אִף אֲנָא עֲתִיד לְכַנְשָׂא
 גְּלוּתֵיךָ, אֲמַר אֱלֹהֵיךָ: ^י שָׁמַחוּ אֶת־יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָּהּ כָּל־
 אֲהַבֵּיהָ שִׁישׁוּ אֶתְּהָ מְשׁוֹשׁ כָּל־הַמֵּתְאֲבָלִים עֲלֶיהָ:
 חֲדוּ בִירְשָׁלַם. וּבִוְעוּ בָּהּ, כָּל רַחֲמָהָא. דְּוַצוּ עֲמָה, דִּיִּץ. כָּל דְּהוּוּ מֵתְאֲבָלִין,
 עֲלָה: ^{יא} לְמַעַן תִּינָקוּ וּשְׁבַעְתֶּם מִשְׁדַּ תְּנַחֲמֶיהָ לְמַעַן
 תִּמְצוּ וְהַתְּעַנְגְּתֶם מִזֵּי כְבוֹדָהּ: בְּדִיל דְּתַתְּפִנְקוּן, וְתַסְבְּעוּן.
 מִבְּזוּת, תִּנְחַמְהָא. בְּדִיל דְּתַשְׁתּוּן, וְתַתְּרוּן, מִחֲמַר יִקְרָה: ^{יב} כִּי־כָה |
 אֲמַר יְהוָה הֲנִנִי נֹטָה־אֵלַיָּה פְּנֵהָר שְׁלוֹם וּכְנַחַל שׁוֹטֵף
 כְּבוֹד גּוֹיִם וַיִּנְקַתֶּם עַל־צַד תִּנְשְׂאוּ וְעַל־בְּרָכִים תִּשְׁעֲשַׁעוּ:

זולק הדקדוק: ^ז חבל החי"ת בציר"י. וכ"ה במוסרה רבתא אות הקו"ף ערך קמץ:
^{יא} מזיז כבודה. התרגום בנוסחאות קדמוניות מדוקדקות הגירסא כך 'מתמר' ברי"ש, דומה
 למ"ש חז"ל 'חמר בשר' ודוק והוא מבואר:

אָרִי כְדָנֹן, אָמַר יי. הָאֲנָא מִיְתִי לֵה. כְּשִׁפְעָה נְהַר פְּרָת, שְׁלָם. וְכִנְחַל מְגַבְר. יְקָר עַמְמִיָּא, וְתַתְּפִנְקוֹן. עַל גְּסִינָא, תַּתְּנִטְלוֹן. וְעַל רִבְבִין, תַּתְּרַבּוּן: **כִּי אִישׁ אֲשֶׁר אָמוֹ תִּנְחַמְנוּ בֵּן אֲנֹכִי אֲנַחְמְכֶם וּבִירוּשָׁלַם תִּנְחַמוּ:** כִּי גַבְר. דְּאֲמִיָּה, מְנַחְמָא לֵיה. בֵּן מִימְרֵי, יְנַחִים יִתְכוּן. וּבִירוּשָׁלַם, תַּתְּנַחְמוּן: **וְרֵאִיתֶם וְשִׁשׁ לְבָבְכֶם וְעַצְמוֹתֵיכֶם כַּדְּשָׂא תִפְרַחְנָה וְנוֹדְעָה יַד־יְהוָה אֶת־עַבְדֵּיו וְזַעַם אֶת־אִיבֵיו:** וְתַחזוֹן, וְיַחְדֵּי לְבָבְכוֹן. וְגוֹיִתְכוֹן, כְּדַתְאִין יִזְהַרְן. וְתַתְּגַלִּי גְבוּרְתָא דֵּי, לְאִיטְבָא לְעַבְדוּהֵי צְדִיקָא. וְיִיתִי לוֹט, לְבַעֲלֵי דְבְבוּהֵי: **כִּי־הִנֵּה יְהוָה בָּאֵשׁ יָבֹא וְכִסּוּפָה מִרְפַּבְתֵּיו לְהָשִׁיב בְּחֻמָּה אִפּוֹ וְגַעַרְתּוֹ בְּלֵהֲבֵי־אֵשׁ:** אָרִי הָא יי, בְּאִישְׁתָּא מַתְּגַלִּי. וּבַעֲלֵעוּלִין, רַתְּבוּהֵי. לְאִתְבָּא בְּתַקוּף, רְגוּזֵיה. וּמְזוּפִיתֵיה, בְּשַׁלְּהוּבִית אִישְׁתָּא: **כִּי בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט וּבְחַרְבוֹ אֶת־כָּל־בָּשָׂר וְרַבּוֹ חֲלָלֵי יְהוָה:** אָרִי בְּאִישְׁתָּא, עֲתִיד יי לְמַדָּן. וּבְחַרְבֵיה, יֵת כָּל בְּסָרָא. וְסִגִּיאִין קְטִילָא, קָדָם יי: **הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמְטַהֲרִים אֶל־הַגְּנוֹת אַחַר (כ' אחד) אַחַת בְּתוֹךְ אֲכָלֵי בָשָׂר הַחֲזִיר וְהַשֶּׁקֶץ וְהַעֲכָבְר יַחְדּוֹ יִסְפוּ נְאֻם־יְהוָה:** דְּמִזְדְּמִנִין וּדְמִדְּבָן, לְגַנְיָאד טְעוּתָא. סִיעָא, בְּתַר סִיעָא. אֲכָלֵי, בְּסַר חֲזִירָא. וְשִׁקְצָא, וְעַכְבְּרָא. כְּחַדָּא יְסוּפוֹן, אָמַר יי: **וְאֲנֹכִי מַעֲשִׂיהֶם וּמַחֲשַׁבְתֵיהֶם בָּאָה לְקַבֵּץ אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם וְהַלְשֹׁנוֹת וּבָאוּ וְרָאוּ אֶת־כְּבוֹדִי:** וּקְדָמֵי גְלָן. עוּבְדֵיהוֹן, וְעִשְׁתוּנֵיהוֹן. עֲתִידְנָא. לְכַנְשָׂא יֵת כָּל עַמְמִיָּא, אֲמִיָּא וְלִשְׁנֵיָא. וְיִיתוֹן, וְיַחזוֹן יֵת יְקָרֵי: **וְשִׁמְתִי בָהֶם אוֹת וְשַׁלַּחְתִּי מֵהֶם פְּלִיטִים אֶל־הַגּוֹיִם**

זֶלֶק הַדְּקוּק: **וְשִׁשׁ לְבָבְכֶם.** כְּמִן רַחֲב: **חֲלָלֵי.** הַחֲזִי"ת גְּעִי וְהַשּׁוֹא נַע: **וְבָאוּ.** מֵאֲרַכְה: וְרָאוּ. טַפְחָא כְּכָל סַפְרֵי תִימָן:

תַּרְשִׁישׁ פּוֹל וְלוֹד מְשֻׁכֵי קֶשֶׁת תַּבַּל וַיּוֹן הָאֵיִם הֶרְחָקִים
 אֲשֶׁר לֹא-שָׁמְעוּ אֶת-שְׁמִיעִי וְלֹא-רָאוּ אֶת-כְּבוֹדִי וְהִגִּידוּ
 אֶת-כְּבוֹדִי בְּגוֹיִם: וְאֲשׁוּי בְּהוֹן, אֶתְּא. וְאֲשַׁלַּח מִנְּהוֹן, מְשִׁיבִין.
 לְבִינֵי עַמְּמִיָּא. לְמַדְיַת יַמָּא, פּוֹלָאֵי וְלוֹדָאֵי. דְּמַתְחִין וּמַחֲן בְּקִשְׁתָּא,
 לְמַדְיַת תּוּבַל וַיּוֹן. נְגוּתָא רַחֲקִיָּא. דְּלֹא שָׁמְעוּ יַת שִׁימַע גְּבוּרְתִּי, וְלֹא
 חָזוּ יַת יְקָרִי, וַיַּחֲזוּ יַת יְקָרִי, בְּעַמְּמִיָּא: ב וְהִבִּיאוּ אֶת-כָּל-אֲחֵיכֶם
 מִכָּל-הַגּוֹיִם | מִנְּחָה | לִיהוָה בַּסּוּסִים וּבָרֶכֶב וּבַעֲצֵבִים
 וּבַפָּרָדִים וּבַבְּרִפְרוֹת עַל הַר קִדְשֵׁי יְרוּשָׁלַם אָמַר יְהוָה
 כֹּאֲשֶׁר יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-הַמְּנַחָה בְּכָלִי טְהוֹר בֵּית
 יְהוָה: וַיִּיתוֹן יַת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל עַמְּמִיָּא, קַרְבָּנָא קָדָם יי. בְּסוּסוֹן.
 וּבִרְתִּינִין. וּבְרַחֲלִילָן וּבְכוֹדְנָן, וּבִתְשַׁבְּחָן. עַל טוֹרָא דְקִדְשֵׁי. יְרוּשָׁלַם, אָמַר
 יי. כִּמָּא דַּיִיתוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַת מְנַחָתָא. בְּמִן דְּבִי, לְבֵית מִקְדָּשָׁא דַּיִי:
 כֹּא וְגַם-מֵהֶם אֶקַּח לְכַהֲנִים לְלוֹיִם אָמַר יְהוָה: וְאִף מִנְּהוֹן
 אֶקְרִיב. לְמַהוּי כְּהֲנִיָּא לְיוֹאֵי, אָמַר יי: כֹּא כִּי כֹּאֲשֶׁר הַשְּׁמַיִם
 הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּדִים לְפָנַי
 נְאֻם-יְהוָה כֵּן יַעֲמִד זְרַעְכֶם וְשִׁמְכֶם: אֲרִי כִּמָּא דְשִׁמְיָא חֲדַתִּין.
 וְאַרְעָא חֲדַתָּא. דְּאֲנָא עֲבִיד. קִימִין קְדָמִי, אָמַר יי. כֵּן יִתְקִים זְרַעְכוֹן,
 וְשׁוּמְכוֹן: כֹּא וְהָיָה מִדֵּי-חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבָּתוֹ
 יָבֹא כָּל-בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר יְהוָה: וַיְהִי. כּוּזְמִן יֶרַח,
 בִּירַח. וְכוּזְמִן שַׁבָּא, בְּשַׁבָּא. יִיתוֹן כָּל בְּנֵי בְּסָרָא, לְמַסְגַּד קְדָמִי, אָמַר יי:
 כֹּא וַיֵּצְאוּ וְרָאוּ בְּפָגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם
 לֹא תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא תִכָּפֶה וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל-בָּשָׂר:
 וַיִּפְקוּן וַיַּחֲזוּן. בְּפָגְרֵי, גְּבִרְיָא חִיבִיָּא. דְּמַרְדּוּ, בְּמִימְרֵי. אֲרִי נִשְׁמַתְהוֹן, לֹא
 יִמוּתוּן. וְאִישְׁתַּהוֹן, לֹא תִטְפִּי. וַיְהוֹן מְדַדְנִין רְשִׁיעִיָּא בְּגִיהֲנָם עַד דַּיִמְרוּן
 עַלִּיהוֹן צְדִיקִיָּא, מִסַּת חוּזִיָּא:

נוהגין לחזור על פסוק זה

וְהָיָה מִדֵּי־חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ יָבֹא כָּל־בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת
לְפָנָי אָמַר יְהוָה:

זולק הדקדוק: כג וְהָיָה מִדֵּי־חֹדֶשׁ וכו'. ארבעה ספרים אין מסיימין בהם אלא מלעיל.
וסימנך, יתק"ק. ישעיה, תרי עשר, קהלת, קינות, עיין בסדור שלי הנקרא "עץ חיים" בס' ט"ב
מה שכתבתי שם:

(גְּאֵלֵנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרָקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

על דא יתברך וישתבח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. די לעילא, חַיָּא וְקַיָּמָא. מְבָרַךְ הוּא לְעָלַם,
וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנִבְיָאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמִשְׁחַ עֲבָדָיו, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנִבְיָאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְּדִיק: (אמין)

הפטרה דמחר חודש

בשמואל א' סימן כ'

א וַיֹּאמֶר־לוֹ יְהוָה מָחָר חֹדֶשׁ וְנִפְקַדְתָּ בִּי יַפְקֹד
מוֹשְׁבֶיךָ: וַאֲמַר לִיָּהּ יְהוָה מָחָר יִרְחָא. וְתַתְּבַעֵי. אֲרִי יְהִי
מְרוֹחַ, בֵּית אֲסַחְרוּתְךָ: ב וְשִׁלַּשְׁתָּ תִרְדּוֹ מְאֹד וּבָאתָ
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־נִסְתַּרְתָּ שָׁם בַּיּוֹם הַמַּעֲשָׂה וַיִּשְׁבַּתְךָ
אֶצֶל הָאֲבִן הָאֲזוּל: וּכְתַלְתוֹת יִרְחָא, תַתְּבַעֵי לַחֲדָא. וְתַהֲךְ לְאַתְרָא.
דְּאַטְמַרְתָּא תַּמּוֹן, בַּיּוֹמָא דְחִלָּא. וְתַתִּיב. בְּסִטְרָא, אֲבָן אַתָּא: ג וַאֲנִי

זולק הדקדוק: א וְנִפְקַדְתָּ. כ"ה בכל התיגאן הקו"ף בוקף גדול:

שְׁלֹשֶׁת הַחֲצִיִּים צָדָה אֹרְהָ לְשַׁלַּח-לִי לְמַטְרָה: וְאָנָּה.
 תִּלְתָּה גְרִינִי, בְּקִשְׁתִּי שְׂדֵי לְמַמְחֵי לִי, לְפִלְגְלִיסָא: וְהִנֵּה אֶשְׁלַח
 אֶת-הַנְּעָר לְךָ מֵצֵא אֶת-הַחֲצִיִּים אִם-אָמַר אָמַר לְנְעָר
 הִנֵּה הַחֲצִיִּים | מִמֶּנּוּ וְהִנֵּה קָחְנוּ וּבֹאָה בֵּי-שְׁלוֹם לְךָ וְאִין
 דְּבַר חֵי-יְהוָה: וְהָא, אֶשְׁלַח יְת עוֹלִימָא. אִיזִיל, אִיתָא יְת גְרִיָּא. אִם
 מִימַר אִימַר, לְעוֹלִימָא. הָא גְרָא, מִנְךָ וּלְכָא. סְבָהי וְאִיתָא. אָרִי שְׁלָם לְךָ.
 וְלִית מְדַעַם בִּישׁ, קִיָּם הוּא יִי: וְאִם-כֹּה אָמַר לְעֵלָם הִנֵּה
 הַחֲצִיִּים מִמֶּנּוּ וְהִלָּאָה לְךָ בֵּי שְׁלַחְךָ יְהוָה: וְאִם כְּדִין אִימַר,
 לְעוֹלִימָא. הָא גְרָא, מִנְךָ וְלִהְלָאָה. אִיזִיל, אָרִי שִׁיזְבֵּךְ, יִי: וְהִדְבָּר
 אֲשֶׁר דְּבַרְנוּ אָנִי וְאַתָּה הִנֵּה יְהוָה בֵּינִי וּבֵינְךָ עַד-עוֹלָם:
 וּפְתַגְמָא. דְּמִלִּילָנָא, אָנָּה וְאַתָּה. הָא מִימְרָא דִּינִי, סְהִיד. בִּינָא וּבֵינְךָ, עַד
 עֲלָמָא: וְיִסְתַּר דְּוֹד בְּשָׂדָה וְיִהִי הַחֹדֶשׁ וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ
 (כ' על) אֶל-הַלֶּחֶם לֶאֱכֹל: וְאַטְמַר דְּוֹד, בְּחַקְלָא. וְהוּא יִרְחָא.
 וְאַסְחַר מִלְכָּא. עַל לַחְמָא, לְמִיכַל: וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל-מוֹשָׁבוֹ
 בְּפַעַם | בְּפַעַם אֶל-מוֹשֵׁב הַקִּיר וַיִּקַּם יְהוֹנָתָן וַיֵּשֶׁב אַבְנֵר
 מֵצֵד שְׂאוּל וַיִּפְקֹד מְקוֹם דְּוֹד: וְאַסְחַר מִלְכָּא. עַל שִׁינְיָה. בְּזִמְנִי,
 בְּזִמְנִי. עַל שִׁינְיָא דְּמַתְקֵן לִיָּה, בְּסִטְרָא פְתִילָא. וְקַם, יְהוֹנָתָן. וְאַסְחַר אַבְנֵר,
 מִסְטְרָא דְשְׂאוּל. וְהוּא אַתְרָא דְדוֹד, מְרוּחַ: וְלֹא-דְבַר שְׂאוּל
 מְאוּמָה בֵּינִים הָהוּא בֵּי אָמַר מְקַרְהָ הוּא בְּלִתֵּי טְהוֹר
 הוּא כִּי-לֹא טְהוֹר: וְלֹא מְלִיל שְׂאוּל. מְדַעַם, בִּיזְמָא הָהוּא. אָרִי
 אָמַר דְּלִמָּא עָרוּעַ הָוָה לִיָּה, וְלֹא דְכִי הוּא. אוּ דְלִמָּא לְאוֹרַח אֲזִיל
 וְאַנְחָנָא, לֹא זְמַנְהִי: וְיִהִי מִמְחַרְתַּת הַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי וַיִּפְקֹד
 מְקוֹם דְּוֹד וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל-יְהוֹנָתָן בְּנוֹ מְדוּעַ לֹא-בָא

זולק הדקדוק: ה שלחך. השי"ן בגעיא: אֶל-הַלֶּחֶם. כתיב 'על' וקרי 'אל': מִמְחַרְתַּת. המ"ם
 הראשונה געיא:

בן-ישי גס-תמול גס-היום אל-הלחם: והוה. ביומא
דבתרוהי, דהוא עבוד ירחא תנננא. והוה אתרא דדוד, מרוח. ואמר
שאול, ליהונתן בריה. מדין. לא אתא בר ישי. אף תמלי אף יומא דין,
ללחמא: ^י ויען יהונתן את-שאול נשאל נשאל דוד
מעמדי עד-בית לחם: ואתיב יהונתן, ית שאול. אשתאלא
אשתאיל דוד. מני, למיזל עד בית לחם: ^{יב} ויאמר שלחני נא פי
זבח משפחה לנו בעיר והוא עוה-לי אחי ועתה
אם-מצאתי חן בעיניך אמלטה נא ואראה את-אחי
על-כן לא-בא אל-שלחן המלך: ואמר. שלחני בען. ארי שירו
נכסת קדשיא לכל זרעיתא לנא, בקרתא. והוא פקיד לי, אחי. וכען. אם
אשפחית רחמין, בעינד. אשתתיב בען, ואחוי ית אחי. על כן לא על.
לפתורא, דמלפא: ^{יג} ויחר-אף שאול ביהונתן ויאמר לו
בן-נעות המרדות הלוא ידעתי פי-בחר אתה לבן-ישי
לבשתך ולבשת ערות אמך: ותקיף רגזא דשאול, ביהונתן.
ואמר ליה. בר סרבניתא, דמרדותה קשיא. הלא ידענא. ארי רעי את,
בבר ישי. לבהתך, ולבהתת, קלן אמך: ^{יד} פי כל-הימים אשר
בן-ישי חי על-האדמה לא תפון אתה ומלכותך ועתה
שלח וקח אתו אלי פי בן-מות הוא: ארי כל יומיא. דבר ישי,
קים על ארעא. לא תתקן, את ומלכותך. וכען. שלח ואיתיניה, לותי.
ארי גבר חיב קטול, הוא: ^{טו} ויען יהונתן את-שאול אביו
ויאמר אליו למה יומת מה עשה: ואתיב יהונתן. ית שאול,
אבוהי. ואמר ליה. למא יתקטיל, מא עבד: ^{טז} ויטל שאול
את-החנית עליו להפתו וידע יהונתן פי-כלה היא מעם

זולק הדקדוק: ^י שלח וקח אתו. בקצת תיגאן תיבת 'שלח' בטרס לא באזלא, וברובן באזלא
ועיקר:

אָבִיו לְהַמִּית אֶת־דָּוִד׃ וְאָרִים שָׂאוֹל יֵת מוֹרְנִיתָא. עֲלוּהִי,
לְמַמְחָהִי. וַיֵּדַע יְהוֹנָתָן. אָרִי גְמִירָא הִיא. מִן אַבוּהִי, לְמַקְטֵל יֵת דָּוִד׃
וַיִּקָּם יְהוֹנָתָן מֵעַם הַשְּׁלַחַן בַּחֲרֵי־אָרִי וְלֹא־אָכַל
בַּיּוֹם־הַחֲדָשׁ הַשְּׁנַי לֶחֶם כִּי נִעְצַב אֶל־דָּוִד כִּי הִכְלָמוּ
אָבִיו׃ וְקָם יְהוֹנָתָן. מִן פְּתוּרָא, בְּתַקּוּף רְגֵזוּ. וְלֹא אָכַל. בַּיּוֹם עֵבֹר יִרְחֵא
תַּנְיָנָא, לַחֲמָא. אָרִי אֶתְנַסִּים, עַל דָּוִד. אָרִי אֶכְלָמִיָּה, אַבוּהִי׃
וַיְהִי בַּבֶּקֶר וַיֵּצֵא יְהוֹנָתָן הַשְּׂדֵה לְמוֹעֵד דָּוִד וְנַעַר קָטָן
עִמּוֹ׃ וְהוּא בְּצַפְרָא. וּנְפִק יְהוֹנָתָן. לְחַקְלָא, לְזַמְנָא דְאָמַר לִיה דָּוִד. וַיִּנְיֵק
זַעִיר, עִמִּיה׃ וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ רְיָן מְצָא נָא אֶת־הַחֲצִים
אֲשֶׁר אֲנֹכִי מוֹרָה הַנַּעַר רְיָן וְהוּא־יֵרָה הַחֲצִי לְהַעֲבֹרוֹ׃
וַאֲמַר לְעוֹלִימִיָּה. רַהוּט. אֵיתָא כְּעוֹן, יֵת גְּרִיָּא. דְאָנָּא, שְׂדֵי. עוֹלִימָא רַהוּט.
וְהוּא שְׂדָא גְרָא, לְאֶעֱבֹרִיתִיה׃ בַּ וַיָּבֵא הַנַּעַר עַד־מְקוֹם הַחֲצִי
אֲשֶׁר יָרָה יְהוֹנָתָן וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנַּעַר וַיֹּאמֶר
הֲלוֹא הַחֲצִי מִמֶּנִּי וְהִלָּאָה׃ וְאֵתָא עוֹלִימָא, עַד אֶתֶר גְּרָא. דְשְׂדָא,
יְהוֹנָתָן. וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן. בְּתֵר עוֹלִימָא, וַאֲמַר. הֲלֹא גְרָא, מִנְךָ וְלֹהֲלָאָה׃
כַּ וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנַּעַר מְהֵרָה חוֹשָׁה אֶל־תַּעֲמֹד
וַיִּלְקֹט נַעַר יְהוֹנָתָן אֶת־ (כ' הַחֲצִי) הַחֲצִים וַיָּבֵא אֶל־אֲדָנָיו׃
וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן, בְּתֵר עוֹלִימָא. אוּחִי בַּפְרִיעַ, לָא תַתְעַכְב. וְלִקִּיט. עוֹלִימָא
דִּיהוֹנָתָן, יֵת גְּרִיָּא. וְאֵתָא, לְוֹת רַבּוּנִיָּה׃ כַּכּ וְהַנַּעַר לֹא־יָדַע
מְאוּמָה אֵךְ יְהוֹנָתָן וְדָוִד יָדְעוּ אֶת־הַדְּבָר׃ וְעוֹלִימָא, לָא יָדַע
מִדְּעַם. בְּרַם יְהוֹנָתָן, וְדָוִד. יָדְעִין, יֵת פְּתַגְמָא׃ כַּכּ וַיִּתֵּן יְהוֹנָתָן
אֶת־כֶּלָיו אֶל־הַנַּעַר אֲשֶׁר־לוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ הֲבִיָּא הָעִיר׃
וַיֵּהָב יְהוֹנָתָן, יֵת זַיְנִיָּה. לְעוֹלִימָא, דִּילִיָּה. וַאֲמַר לִיה. אֵינִיל, אוּבְלֵהִי
לְקַרְתָּא׃ כַּכּ הַנַּעַר בָּא וְדָוִד קָם מֵאֲצֵל הַנָּגֵב וַיִּפֹּל לְאַפְיוֹ

אֲרָצָה וַיִּשְׁתַּחֲוּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיִּשְׁקֹוּ | אִישׁ אֶת־רַעְהוּ
 וַיִּבְכוּ אִישׁ אֶת־רַעְהוּ עַד־דָּוָד הַגְּדִיל: עוֹלִימָא, אָתָּא. וְדוּד.
 קָם מִסְטָר אַבְן אָתָּא, דְּלִקְבִיל דְּרוּמָא. וּנְפַל עַל אַפּוּהִי, עַל אַרְעָא.
 וּסְגִיד, תְּלַת זְמַנִּין. וְנִשְׁיָקוּ, גְּבַר יְת חֲבַרְיָה. וּבְכוּ, גְּבַר יְת חֲבַרְיָה. עַד
 דְּדוּד, אִסְגִּי: כֹּה וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדָוִד לֵךְ לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר
 נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה יִהְיֶה | בֵּינֵינוּ
 וּבֵינְךָ וּבֵין זָרְעֵי וּבֵין זָרְעֶךָ עַד־עוֹלָם: וַאֲמַר יְהוֹנָתָן. לְדָוִד,
 אִיזִיל לְשָׁלוֹם. דְּקִימְנָא תְרוּנָא, אֲנַחְנָא. בְּשֵׁמָא דֵּי, לְמִימַר. מִימְרָא דֵּי.
 יְהִי סְהִיד, בֵּינָא וּבֵינְךָ. וּבֵין בְּנֵי. וּבֵין בְּנֵךְ, עַד עֲלָמָא:

זולק הדקדוק: כד וַיִּשְׁקֹוּ. הו"ו געני:

(גְּאֵלְנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרַקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ. קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

על דא יתברך וישתבח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. די לעילא, חַיָּא וְקִימָא. מְבָרַךְ הוּא לְעָלַם,
 וּלְעֲלָמֵי עֲלָמֵי:

מפטיר ליום ראשון שלראש השנה

במדבר סימן כ"ט פסוקים א' - ו'

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא־קֹדֶשׁ יְהוָה לָכֶם כָּל־מְלֹאכֶת
 עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יְהוָה לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עִלָּה לְרִיחַ נִיחַח
 לַיהוָה פֶּר בֶּן־בָּקָר אֶחָד אֵיל אֶחָד כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁבַעַה
 תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם סֹלֶת בָּלוּלָה בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לְפָר שְׁנֵי
 עֶשְׂרֹנִים לְאֵיל: וְעֶשְׂרֹן אֶחָד לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׂים:
 וּשְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד חֲטָאת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלֶּבֶד עֵלֶת הַחֹדֶשׁ
 וּמִנְחָתָהּ וְעֵלֶת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵיהֶם כַּמִּשְׁפָּט לְרִיחַ נִיחַח
 אֲשֶׁה לַיהוָה:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנִבְיָאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמִשָּׁה עַבְדּוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנִבְיָאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְדִּיק: (אמין)

הפטרה דיום ראשון שלראש השנה

בשמואל א' סימן א'

וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן־הַרְמָתִים צוֹפִים מֵהָר אֶפְרַיִם
וּשְׁמוֹ אֶלְקָנָה בֶן־יִרְחָם בֶּן־אֵלִיהוּא בֶן־תָּחוּ
בֶן־צוּף אֶפְרַתִּי: וַהֲוֶה גְבָרָא חַד. מִרְמַתָּא. מִתְלַמִּידי נְבִיאָא, מִטּוֹרָא
דְּבֵית אֶפְרַיִם. וּשְׁמִיה. אֶלְקָנָה. בֶּר יִרְחָם בֶּר אֵלִיהוּא. בֶּר תָּחוּ בֶר צוּף
גְבָרָא פְּלִיג חוּלְק בְּקֹדְשֵׁיא, בְּטוֹרָא דְּבֵית אֶפְרַיִם: ַּ וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים
שֵׁם אַחַת חַנָּה וְשֵׁם הַשְּׁנַיִת פְּנִנָּה וַיְהִי לַפְּנִנָּה יִלְדִים
וּלְחַנָּה אֵין יִלְדִים: וְלִיה, תִּרְתִּין נָשִׁין. שׁוּם חַדָּא, חַנָּה. וְשׁוּם
תַּנְיִיתָא, פְּנִנָּה. וַהֲוֶה לַפְּנִנָּה, בְּנִין. וּלְחַנָּה, לִית בְּנִין: ַּ וְעֵלָּה הָאִישׁ
הָהוּא מַעִירוֹ מִיָּמִים | יְמִימָה לְהַשְׁתַּחֲוֹת וּלְזַבַּח לַיהוָה
צְבָאוֹת בְּשִׁלָּה וְשֵׁם שְׁנַיִ בְּנֵי־עֲלִי חַפְנִי וּפְנִחָס כְּהֻנִּים
לַיהוָה: וְסָלִיק גְבָרָא הַהוּא מִקְרַתִּיה, מִזְּמַן מוֹעֵד לְמוֹעֵד. לְמַסְגַּד
וּלְדַבְחָא. קָדָם יי צְבָאוֹת, בְּשִׁלָּה. וְתַמָּן, תִּרְיִן בְּנֵי עֲלִי. חַפְנִי, וּפְנִחָס.
מִשְׁמִשִּׁין, קָדָם יי: ַּ וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּזְבַּח אֶלְקָנָה וְנָתַן לַפְּנִנָּה
אֲשֶׁתּוֹ וּלְכָל־בְּנֵיהָ וּבְנֹתֶיהָ מְנוֹת: וַהֲוֶה, יוֹם מוֹעֵדָא. וְדַבַּח,
אֶלְקָנָה. וַיְהִי, לַפְּנִנָּה אֶתְתִּיה. וּלְכָל בְּנֵיהָ. וּבְנֹתֶיהָ, חוּלְקִין: ַּ וּלְחַנָּה
יָתַן מְנָה אַחַת אֶפְרַיִם כִּי אֶת־חַנָּה אָהֵב וַיְהוֶה סָגֵר
רַחֲמָה: וּלְחַנָּה. יְהִי. חוּלְק חַד, בְּחִיר. אַרְי יַת חַנָּה, רַחֲמִים. וּמִן קָדָם יי,

אַתְּמַנֵּעַ מִנָּה וְלֹד: וְכַעֲסַתָּהּ עֲרַתָּהּ גַם־פֶּעַם בַּעֲבוּר
 הַרְעַמָּה פִּי־סָגַר יְהוָה בְּעַד רַחֲמָהּ: וּמִצִּהְבָּא לָהּ עֲרַתָּהּ, אִף
 מִרְגָּזָא לָהּ. בְּדִיל, לְאַקְנִיּוּתָהּ. אֲרִי אַתְּמַנֵּעַ מִן קָדָם יְיָ מִנָּה, וְלֹד: וְכֵן
 יַעֲשֶׂה שָׁנָה בְּשָׁנָה מִדֵּי עֲלֹתָהּ בְּבֵית יְהוָה כֵּן תִּכְעַסְנָהּ
 וְתִבְכֶּה וְלֹא תֹאכַל: וְכֵן יַעֲבִיד, שָׁנָא בְּשָׁנָא. בְּזִמְן מַסְקָהּ, לְבֵית
 מִקְדָּשָׁא דִּיֵּי. כֵּן, מִרְגָּזָא לָהּ. וּבְכִיָּא, וְלֹא אֲכָלָא: ח וַיֹּאמֶר לָהּ
 אֱלֹקָנָה אִישָׁה חֲנָה לָמָּה תִּבְכִּי וְלָמָּה לֹא תֹאכְלִי וְלָמָּה
 יִרַע לְבַבְךָ הַלֹּא אֲנֹכִי טוֹב לָךְ מִעֲשָׂרָה בָּנִים: וַאֲמַר לָהּ,
 אֱלֹקָנָה בַּעֲלָהּ. חֲנָה, לָמָּה אַתְּ בְּכִיָּא. וְלָמָּה, לֹא אֲכַלְתִּי. וְלָמָּה, בְּאִישׁ
 לֵיד לְבִיד. הֲלֹא רְעוּתִי, טָבָא לֵיד. מַעֲסָרָא, בָּנִין: ט וְתִקַּם חֲנָה
 אַחֲרֵי אֲכָלָה בְּשִׁלָּה וְאַחֲרֵי שָׁתָה וְעָלִי הַכֶּהֱן יֹשֵׁב
 עַל־הַכִּסֵּא עַל־מְזוֹזֹת הַיֵּכָל יְהוָה: וְקָמַת חֲנָה. בְּתַר. דְּאַכְלַת
 בְּשִׁילָה, וּבְתַר דְּשִׁתִּיא. וְעָלִי כְּהֵנָּא. יְתִיב, עַל בְּרִסְיָא. בְּסֹטֵר סְפָא,
 דְּהִיכְלָא דִּיֵּי: ז וְהִיא מֵרַת נֶפֶשׁ וְתַתְּפַלְל עַל־יְהוָה וּבְכָה
 תִּבְכֶּה: וְהִיא, מְרִירָא נֶפֶשׁ. וּמִצְלִיא קָדָם יְיָ, וּמִבְּכָא בְּכִיָּא: זח וְתִדְר
 נְדָר וְתֹאמַר יְהוָה עֲבָאוֹת אֲסַרְרָא תִּרְאֶה תִּרְאֶה | בַּעֲנֵי אַמְתָּךְ
 וּזְכַרְתִּנִּי וְלֹא־תִשְׁכַּח אֶת־אַמְתָּךְ וְנִתְתָּה לְאַמְתָּךְ זֶרַע
 אַנְשִׁים וְנִתְתִּיו לִיהוָה כָּל־יְמֵי חַיָּו וּמוֹרָה לֹא־יַעֲלֶה
 עַל־רֹאשׁוֹ: וְקִיַּיַּמַת קָיָם, וַאֲמַרְתִּי. יי עֲבָאוֹת. מַגְלָא גְּלִי קְדָמְךָ, סְגוּף
 אַמְתָּךְ. וַיַּעוֹל דְּכַרְנֵי קְדָמְךָ, וְלֹא תִרְחִיק יָת אַמְתָּךְ. וְתִתִּין לְאַמְתָּךְ בְּרַ,

זולק הדקדוק: וְכַעֲסַתָּהּ. הה"א רפה בכל ספרי תימן ובירושלמיים: הַרְעַמָּה. הרי"ש דגש
 לתפארת והה"א דגש (רד"ק): וְלֹא תֹאכַל. הכ"ף בפתח בחשובי התיגאן ובדפוסים, וכן נראה
 דעת המוסרה. ובקצתן הכ"ף בצירי: ט אֲכָלָה. לחוד חטף כי הוא מקור, ואין הה"א סימן נקבות,
 וחד 'ואכלה מצידו' (ברא' כז-יט) ועי' רש"י ורד"ק ומוסרה, והה"א רפה, ע"ש:

בגו בני אַנְשָׁא. וְאִמְסַרְנִיהָ דִּיהִי מִשְׁמִישׁ קָדָם יי, כֹּל יוֹמֵי חַיֹּהֶי. וּמְרוֹת
 אַנְשֵׁי, לֹא תְהִי עֲלוּהִי: יב וְהָיָה כִּי הִרְבַּתָּה לְהִתְפַּלֵּל לְפָנַי
 יְהוָה וְעָלִי שְׁמֵר אֶת־פִּיהָ: וְהוּהָ, מִדְּאִסְגִּיאַת. לְעֲלֹאָהּ, קָדָם יי.
 וְעָלִי מוֹרִיךְ לָהּ, עַד דְּתַפְסוּק: יג וְחֲנָה הִיא מְדַבֶּרֶת עַל־לִבָּהּ
 רַק שְׁפָתֶיהָ נְעוּת וְקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמַע וַיִּחְשְׁבֶהָ עָלַי
 לְשִׁכְרָה: וְחֲנָה, הִיא, מְצַלֵּיא בְּלִבָּהּ. לְחוּדָה, סְפוּתָהּ אַ נִידוּן. וְקָלָהּ, לֹא
 מִשְׁתַּמֵּעַ. וְחֲשַׁבֶהָ עָלַי, כְּאִתָּא רֹוּא: יד וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עָלַי
 עַד־מָתַי תִּשְׁתַּכְּרִין הַסִּירִי אֶת־יַיְנָךְ מֵעֲלִיךְ: וַאֲמַר לָהּ, עָלַי.
 עַד אִמְתִּי, אֵת מִשְׁתַּטְיָא. הֲלֹא תִפְיִגִין יַת חֲמִרִיךְ, מִנִּיד: טו וְתִעַן
 חֲנָה וְתֹאמַר לֹא אֲדָנִי אִשָּׁה קְשֵׁת־רוּחַ אֲנֹכִי וַיִּין וְשִׁכְרָה
 לֹא שְׁתִּיתִי וְאֶשְׁפֹּךְ אֶת־נַפְשִׁי לְפָנַי יְהוָה: וְאַתִּיבֶת חֲנָה
 וַאֲמַרְתִּי, לֹא רְבוּנִי. אִתְתָּא עֵיקַת רוּחַ, אֲנָא. וְחֲמַר חֲדַת וְעַתִּיקָ, לֹא
 שְׁתִּיתִי. וַאֲמַרְתִּי עֲלֵבָן נַפְשִׁי בְּעָלוּ, קָדָם יי: טז אֶל־תִּתֵּן
 אֶת־אִמְתְּךָ לְפָנַי בַּת־בְּלִיעֵל כִּי מֵרַב שִׁיחִי וְכַעֲסִי
 דִּבְרַתִּי עַד־הֲנָה: לֹא תַכְלִים, יַת אִמְתְּךָ. קָדָם, בַּת רִשְׁעָא. אַרִי
 מִסְגִּי אַקְנִיּוּתִי. וְאַרְגֻּזוּתִי, אֲזִרִיכִית בְּעָלוּ עַד בְּעוֹן: יז וַיַּעַן עָלַי וַיֹּאמֶר
 לְכִי לְשָׁלוֹם וְאֵלֶיהִי יִשְׂרָאֵל יִתֵּן אֶת־שִׁלְתְּךָ אֲשֶׁר שָׁאֲלָתְ
 מֵעַמּוֹ: וְאַתִּיב עָלַי. וַאֲמַר, אִיזִילִי לְשָׁלָם. וְאֵלֶהָ דִּישְׂרָאֵל. יִתֵּן, יַת
 בְּעוּתִיךָ. דִּבְעִית, מִן קְדָמוּהִי: יח וְתֹאמַר תִּמְצָא שְׁפַחְתְּךָ חֲזוּ
 בְּעֵינֶיךָ וְתִלְךְ הָאִשָּׁה לְדַרְכָּהּ וְתֹאכַל וּפְנִיָהּ לֹא־הִיוּ לָהּ
 עוֹד: וַאֲמַרְתִּי. תִּשְׁכַּח אִמְתְּךָ רַחֲמִין, בְּעֵינֶךָ. וְאַזְלַת אִתְתָּא לְאֲזִרְחָה,
 וְאַכְלַת. וְאַפִּין בִּישִׁין לֹא הוּוּ לָהּ, עוֹד: יט וַיִּשְׁכְּמוּ בַּבֶּקֶר וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ

זולק הדקדוק: יח ופניה לא היו לה עוד. תיבת 'ופניה' במארכה לא בתביר, בכל סת'':

לְפָנַי יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל-בֵּיתִם הֲרַמְתָּה וַיֵּדַע אֱלֹקֶיךָ
 אֶת-חַנּוּהָ אֲשֶׁתוֹ וַיִּזְכְּרָהּ יְהוָה: וְאֶקְדִּימוּ בְּצַפְרָא. וּסְגִידוּ, קָדָם יי.
 וְתָבוּ. וְאַתּוֹ לְבֵיתֵהוּן, לְרַמְתָּא. וַיֵּדַע אֱלֹקֶיךָ, יְת חַנּוּהָ אֶתְתִּיָּהּ, וְעַל
 דְּכַרְנָהּ, קָדָם יי: כ וַיְהִי לְתַקְפוֹת הַיָּמִים וַתֵּהָר חַנּוּהָ וַתֵּלֵד בֶּן
 וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מִיְהוָה שְׁאַלְתִּיו: וְהוּא, לְזִמְן
 מִשְׁלָם יוֹמִיא. וְעַדִּיאַת חַנּוּהָ, וַיֵּלֵדֵת בֶּר. וַקֵּרַת יְת שְׁמִיָּהּ, שְׁמוּאֵל. אַרִי
 אָמַרְת מִן קָדָם יי, שְׁאַלְתִּיָּהּ: כא וַיַּעַל הָאִישׁ אֱלֹקֶיךָ וְכָל-בֵּיתוֹ
 לְזִבְחַ לַיהוָה אֶת-זֶבַח הַיָּמִים וְאֶת-נְדָרוֹ: וְסָלֵק. גְּבַרָא
 אֱלֹקֶיךָ, וְכָל אָנָּשׁ בֵּיתִיָּהּ. לְדַבְּחָא, קָדָם יי. יְת דִּיבַח מוֹעֲדִיא, וְלִשְׁלָמָא
 יְת נְדָרִיָּהּ: כב וְחַנּוּהָ לֹא עָלְתָה כִּי-אָמְרָה לְאִשָּׁה עַד יִגְמַל
 הַנְּעָר וְהִבְאֵתוֹ וְנִרְאָה אֶת-פָּנָי יְהוָה וַיֵּשֶׁב שָׁם
 עַד-עוֹלָם: וְחַנּוּהָ, לֹא סָלִיקַת. אַרִי אָמַרְת לְבַעֲלָהּ. עַד דִּיתְחַסִּיל
 רַבִּיא, וְאִיתִינִיָּהּ. וַיִּתְחַזֵּי, קָדָם יי. וַיִּתִּיב תַּמּוּן, עַד עֲלָמָא: כג וַיֹּאמֶר
 לָהּ אֱלֹקֶיךָ אִשָּׁה עֲשִׂי הַטּוֹב בְּעֵינַיִךְ שְׁבִי עַד-גְּמֻלָּךְ
 אַתּוּ אַךְ יָקָם יְהוָה אֶת-דְּבָרוֹ וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה וַתִּינַק
 אֶת-בְּנָהּ עַד-גְּמֻלָּהּ אַתּוּ: וַאֲמַר לָהּ אֱלֹקֶיךָ בַּעֲלָהּ, עֲבִידִי דְתַקִּין
 בְּעֵינַיִךְ. אֹרִיכִי, עַד דְּתַחֲסֵלִין יְתִיָּהּ. בְּרַם. יָקָיִים יי, יְת פַּתְגְּמוּהִי.
 וְאֹרִיכַת אֶתְתָּא, וְאֹנִיקַת יְת בְּרָהּ. עַד דְּחַסְלַת, יְתִיָּהּ: כד וַתֵּעֲלֶהּ
 עִמָּהּ כַּאֲשֶׁר גְּמַלְתּוּ בְּפָרִים שְׁלֹשָׁה וְאִיפָּה אַחַת קָמַח
 וְנִבֵּל יֵין וַתִּבְאֶהּ בֵּית-יְהוָה שְׁלוֹ וְהַנְּעָר נָעַר: וְאִסִּיקַתִּיָּהּ
 עִמָּהּ, כַּד חַסְלַתִּיָּהּ. בְּתוֹרִין תֵּלְתָא וּמְכִילְתָּא חֲדָא דְקַמְחָא, וְגַרְב דְּחַמְר.
 וְאִיתִינִיָּהּ לְבֵית מְקַדְשָׁא דִינִי, לְשִׁילָהּ. וְרַבִּיא, הוּא יְנִיק: כה וַיִּשְׁחַטּוּ
 אֶת-הַפָּר וַיָּבֹאוּ אֶת-הַנְּעָר אֶל-עֲלִי: וְנִכְסוּ, יְת תּוֹרָא, וְאִיתִיָּאוּ

זולק הרקדוק: יט וַיִּזְכְּרָהּ. וי"ו גע: כב וַיֵּשֶׁב שָׁם. המארכה תחת היו"ד והיא מלעיל:

ית רביא, לות עלי: כו ותאמר בי אדני חי נפשך אדני אני
 האשה הנצבת עמכה בזה להתפלל אל-יהוה: ואמרת,
 בבעו רבוני. חיי נפשך, רבוני. אנא אתתא. דאתעתדת עמך, הקא
 לצלאה, קדם יי: כו אל-הנער הזה התפללתי ויתן יהוה לי
 את-שאלתי אשר שאלתי מעמו: על רביא הדין, צליתי. ויהב
 יי לי, ית בעותי. דבעיתי, מן קדמוהי: כח וגם אנכי השאלתי
 ליהוה כל-הימים אשר היה הוא שאל ליהוה וישתחו
 שם ליהוה: ואף אנא. מסרתיה, דיחי משמיש קדם יי. כל יומין, דהוא
 קים. ישמיש, קדם יי. וסגיד תמן, קדם יי: כט ותתפלל חנה
 ותאמר עלן לבי ביהוה רמה קרני ביהוה רחב פי
 על-אויבי בי שמחתי בישועתך: וצליאת חנה ברוח נבואה,
 ואמרת. כבר שמואל ברי עתיד למהוי נביא, על ישראל. ביזמוהי
 יתפרקון מידיא דפלשתאי ועל ידוהי, יתעבדן להון נסין וגבורין. בכין
 תקיף לבי, בחולקא דיהב לי יי. ואף הימן בר יואל בר ברי שמואל
 דעתיד דיקום הוא, וארבעת עשר בנזיה. למהוי אמרין בשירא על ידי
 נבלין וכנרין עם אחיהון לינאי, לשבחא בבית מקדשא. בכין רימת
 קרני, במתנתא דמני לי יי. ואף על פרענות נסא דעתיד למהוי
 בפלשתאי דעתידין דייתון ית ארונא בעגלתא חדתא, ועמיה קרבן
 אשמא. בכין תימר בנשתא דישראל אתפתח פמי למלא רברבן, על
 בעלי דבבי. ארי חדיתי, בפרקנד: ל איז-קדוש ביהוה פי-אין
 בלתך ואין צור באלהינו: על סנחריב מלכא דאתור, אתנביאת
 ואמרת. דעתיד דיסק הוא וכל חילותיה על ירשלם ונס סגי, יתעביד
 ביה. תמן יפלון, פגרי משריתיה. בכין יודון כל עממיא, אמיא ולשניא.
 וימרון לית דקדיש אלא יי, ארי לית בר מנד, ועמד יימרון לית דתקיף,
 אלא אלהנא: לא אל-תרבו תדברו גבהה גבהה יצא עתק

מפִּיכֶם כִּי אֵל דְּעוֹת יְהוָה (כ' ולא) וְלוֹ נִתְּכֶנּוּ עַלְלוֹת: על
 נבוכדנצר מלכא דבבל, אתנביאת ואמרת. אתון כסדאי וכל עממיא
 דעתידין למשלט בישראל לא תסגון, למללא רברבן רברבן. ולא יפקון
 גדופין, מפמכון. ארי אלהא ידע בולא, יי. ועל כל עובדוהי, מתיח דינא.
וְאִף לְכוּן עֵתִיד לְשַׁלְמָא, פְּרַעְנוֹת חוֹבִיכוּן: לְבַ קִשְׁת גְּבָרִים חֲתָיִם
וְנִכְשָׁלִים אַזְרוּ-חֵיל: על מלכות יון, אתנביאת ואמרת. קשתת
 דגברי יונאי, יתברן. ודבית חשמנאי דהו חלשין, יתעבדן להון גבורן:
לְגַ שְׁבַעַיִם בַּלְחָם נִשְׁכְּרוּ וְרַעְבִּים חָדְלוּ עַד-עַקְרָה יִלְדָה
שְׁבַעָה וְרַבַּת בָּנִים אֲמַלְלָה: על בנוהי דהמן, אתנביאת ואמרת.
 דהו סבעין בלחמא וגאן בעתרא וסגיאין בממונא, אתמסכנו. תבו
 לאתאגרא, בלחיס מזון פמהון. מרדכי ואסתר דהו חשיכין עתרו,
 ואתנשיאו ית מספינותהון. תבו למהוי, בני חורין. כן ירשלם דהות
 כאתא עקרא עתידא דתתמלי, מעס גלותהא. ורומי דמליא סגי עממיא
 יסופון משריתהא, תצדי ותחרוב: **לְדַ יְהוָה מִמִּית וּמְחִיָּה מוֹרִיד**
שָׂאוֹל וַיַּעַל: כל אלין גבורתא די דהוא שליט בעלמא ממית, ואמר
 לאחאה. מחית לשאול ואף עתיד לאסקא, בחיי עלמא: **לְדַ יְהוָה**
מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׂיר מִשְׁפִּיל אֶף-מְרוֹמָם: יי, מְמַסְפִּין וּמַעֲתָר.
 משפיל, אף מרים: **לְדַ מְקִיִּם מַעֲפָר דָּל מַאֲשַׁפֵּת יָרִים אַבְיוֹן**
לְהוֹשִׁיב עַם-נְדִיבִים וְכֶסֶף כְּבוֹד יִנְחַלֵּם כִּי לִיהוָה מְצַקִּי
אֶרֶץ וַיֵּשֶׁת עֲלֵיהֶם תִּבְל: מקים מעפרא, מספינא. מקלקלתא,
 מרים חשיכא. לאתבותהון עם צדיקיא, רברבי עלמא. וכרסי יקרא,
 מחסין להון. ארי קדם יי, גלן עובדי בני אנשא. מלרע, אתקין גיהנם
 לרשיעיא. וצדיקיא עבדי רעותיה, שכליל להון תבל: **לְדַ רַגְלֵי**
(כ' חסידו) חֲסִידָיו יִשְׁמֹר וְרַשָּׁעִים בַּחֲשָׁד יִדְמוּ כִּי-לֹא בְּכַח
יְגַבְר-אִישׁ: גוית עבדוהי צדיקיא, יטר מגיהנם. ורשיעיא בגיהנם,

בַּחֲשׂוֹכָא יִדְדָנוּן. לְהוֹדְעָא אַרְי לָא מִן דְּאִית בֵּיה חִילָא, זְכִי לְיוֹם דִּינָא:
 לַה יְהוָה יַחַתּוּ (כ' מריבו) מְרִיבֵיו (כ' עלו) עָלָיו בְּשָׁמַיִם יִרְעֵם
 יְהוָה יִדִּין אַפְסֵי-אַרְץ וְיִתֶן-עֵז לְמַלְכּוֹ וְיִרְם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ:
 יִי יִתְּבַר בְּעָלֵי דְבָבָא, דְּקִימִין לְאַבְאָשָׁא לְעַמִּיה. עֲלִיהוֹן מִן שְׁמַיָא, בְּקַל
 רַם יִשְׁקִיף. יִי יַעֲבִיד פְּרַעְנוֹת דִּין מְגוּג וּמִשְׁרִית עֲמִמִּין חֲטוּפִין דְּאִתֵּן
 עַמִּיה, מְסִיפֵי אַרְעָא. וְיִתֵּן תְּקַפָּא, לְמַלְכֵיה. וְיִרְבֵּי, מַלְכוּת מְשִׁיחֵיה:

(גְּאֵלְנוּ יְהוָה עֲבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל):

(פְּרַקְנָא. יִי עֲבָאוֹת, שְׁמִיה. קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל):

עַל דָּא יִתְּבַרְדּ וְיִשְׁתַּבַּח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. דִּי לְעִילָא, חֵיא וְקִימָא. מְבַרְדּ הוּא לְעַלְמַס,
 וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא:

מפטיר ליום שני של ראש השנה

במדבר סימן כ"ט פסוקים א' - ו'

וּבַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לַחֲדָשׁ מִקְרָא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל-מְלֹאכֶת
 עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עִלָּה לְרִיחַ נִיחַח
 לַיהוָה פֶּר בֶּן-בָּקָר אֶחָד אֵיל אֶחָד כִּבְשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה שְׁבַע
 תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם סֹלֶת בָּלוּלָה בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לְפָר שְׁנֵי
 עֶשְׂרֹנִים לְאֵיל: וְעֶשְׂרוֹן אֶחָד לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׂים:
 וּשְׁעִיר-עִזִּים אֶחָד חֲטָאת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלֶּבֶד עֵלֶת הַחֹדֶשׁ
 וּמִנְחָתָהּ וְעֵלֶת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵיהֶם כַּמִּשְׁפָּטָם לְרִיחַ נִיחַח
 אִשָּׁה לַיהוָה:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנְבִיאִים טוֹבִים. וְרָצָה
 בְּדְבָרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
 בְּמִשָּׁה עַבְדּוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנְבִיאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְּדִק: (אמן)

הפטרה דיום שני שלראש השנה

בירמיה סימן ל"א

כֹּה אָמַר יְהוָה מֵצֵא חֵן בְּמַדְבָּר עִם שְׂרִידֵי חֶרֶב
הַלֹּדֶז לְהַרְגִיעוּ יִשְׂרָאֵל: פִּדְנָן, אָמַר יי. דִּיהַב רַחֲמִין
לְעַמָּא דְאַפִּיק מִמְצָרִים, סוֹפִיק צַרְפִּיהוּן בְּמַדְבָּרָא. כִּד הוּוּ כִּד מְעַרְקִין, מִן
קָדָם דְקָטְלִין בְּחַרְבָּא. דְבַר בְּמִימְרֵיהּ לְאַשְׁרָאָה בֵּית נִיחָא, יִשְׂרָאֵל:
מִרְחֹק יְהוָה נִרְאָה לִי וְאַהֲבַת עוֹלָם אֶהְבֹּתֶיךָ עַל-בֶּן
מִשְׁכַּתֶּיךָ חֶסֶד: אָמַרְת יְרִשְׁלָם מְלַקְדָּמִין, יי אַתְגְּלִי עַל אֲבָהֶתְנָא.
נְבִיא, אִימַר לְהוּן. הָא רַחֲמַת עֲלָמָא, רַחֲמִית יִתְכוּן. עַל בְּנֵי דְבִרִית
יִתְכוּן בְּטַבּוּן: **עוֹד אֲבָנֶיךָ וְנִבְנִית בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל עוֹד**
תַּעֲדֵי תַפִּיךָ וַיֵּצֵאת בְּמַחֹל מְשַׁחֲקִים: עוֹד אֲקִימְנִיד,
וְתַתְקִימִין. כְּנִשְׁתָּא, דִּישְׂרָאֵל. עוֹד, תַּתְקִינִן בְּתַקּוּנְךָ. וְתַפְקִין, בְּסִיעַת
מְשַׁבְּחִין: **עוֹד תִּטְעֵי כְרָמִים בְּהָרֵי שְׁמֶרוֹן נִטְעוּ נִטְעִים**
וְחַלְלוּ: עוֹד, תַּעֲבִין פֶּרְמִין. בְּטוּרֵי, שׁוּמְרוֹן. צוּבוּ שְׁתַּלִּין, וְאַחִילוּ:
כִּי יֵשׁ-יּוֹם קָרְאוּ נְצָרִים בְּהַר אֶפְרַיִם קוּמוּ וְנַעֲלֶה צִיּוֹן
אֶל-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: אָרִי אֵית אַרְיכוֹת יוּמָא. וְסַגִּי טוּבָא דְעַתִּיד
לְמִיתִי לְצַדִּיקָא, דְנִטְרוּ אוּרִיתִי מְלַקְדָּמִין. חוּלְקֵהוּן, בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל.
דְהוּ מַחְמַדִּין, לְשַׁנֵּי נְחֻמְתָּא דְאַתִּין. אָמַרִין אֲמַתִּי נְקוּם, וְנִסְק לְצִיּוֹן.
וְנַתְחִין, קָדָם יי אֱלֹהֵנָא: **כִּי-כֹה אָמַר יְהוָה רְנֹו לְיַעֲקֹב**
שְׁמַחָה וְצַהֲלוּ בְּרֹאשׁ הַגּוֹיִם הַשְּׁמִיעוּ הַלְלוּ וְאִמְרוּ הוֹשַׁע
יְהוָה אֶת-עַמּוֹךְ אֶת שְׂאֲרֵית יִשְׂרָאֵל: אָרִי כְדָנָן, אָמַר יי. שְׁבַחוּ
דְבֵית יַעֲקֹב, בְּחֻדְוָא. וְדוּעוּ בְּרִישׁ גְּלִי, לְעֵינֵי כָל עַמְמֵא. בְּשֻׁרוּ שְׁבַחוּ,
וְאִימְרוּ. פֶּרַק יי, יְת עַמִּיהָ. יְת, שְׁאַרְא דִּישְׂרָאֵל: **הֲנִנִּי מִבֵּיא אוֹתָם**

זולק הדקדוק: ג ונבנית הוי"ו געי: ו הללו. הה"א געי והשוא נע:

מֵאַרְצָא צְפוֹן וְקִבְצָתַיִם מִיַּרְבְּתֵי-אַרְצָא בְּסֵם עוֹר וּפְסִיחַ הָרָה
וַיִּלְדַּת יַחְדוֹ קָהֵל גָּדוֹל יִשׁוּבוּ הֵנָּה: הָאֲנָא מִיְתִי לְהוֹן בְּגֵלְאִי,
מֵאַרְעֵי צְפוֹנָא. וְאַכְבֵּי־שְׁנוֹן, מְסִיפִי אַרְעָא. דְּהוּוּ בְּהוֹן, עוֹרִין וְחִגְרִין. יִסְגוֹן
בְּהוֹן מְעַדְדִין וַיִּלְדוּן, כְּחֵדָא. בְּמִשְׁרִין סְגִיָּא, יְתוּבוֹן הֶלְכָא: ח בְּבִכְי
יָבֹאוּ וּבִתְחִנוּנִים אוֹבִילִם אוֹלִיכִם אֶל-נַחְלֵי מַיִם בְּדַרְדַּר
יִשְׂרָאֵל לֹא יִבְשְׁלוּ בָּהּ כִּי-הָיִיתִי לְיִשְׂרָאֵל לְאָב וְאֶפְרַיִם
בְּכָרִי הוּא: בְּמַגְלִיהוֹן כֹּד הוּוּ בְּכוֹ, גָּלוּ. וּבִמְתַבְּהוֹן מִבִּינֵי גְלוֹת־הוֹן
בְּרַחֲמֵינ סְגִיָּאִין, אֶקְרִיבִנּוּן. אֲדַבְּרִנּוּן, עַל פְּצִידי מַיָּא. בְּאוֹרַח, תְּקַנְנָא. לֹא
יִתְקַלּוּן, בָּהּ. אֲרִי הוּוּ מִיַּמְרֵי לְיִשְׂרָאֵל, לְאָב. וְאֶפְרַיִם, חֲבִיב הוּא קְדָמִי:
ט שְׁמַעוּ דְּבַר-יְהוָה גּוֹלִים וְהִגִּידוּ בְּאֵיִם מִמֶּרְחַק וְאָמְרוּ
מִזְרַח יִשְׂרָאֵל יִקְבְּצֵנוּ וְשָׁמְרוּ כְּרַעַה עֲדָרוֹ: קָבִילוּ פִתְגָמָא
דִּי, עִמְמַיָּא. וְחוּוּ בְּנִגּוּן, מִרְחִיק. וְאִימְרוּ. מִן דְּבִדְרִיָּה לְיִשְׂרָאֵל, יִכְנָשְׁנִיָּה.
וַיִּטְרַנִּיָּה, כְּרַעֲיָא לְעֲדִרִיָּה: י כִּי-פָדָה יְהוָה אֶת-יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ
מִיַּד חֲזַק מִמֶּנּוּ: אֲרִי פָרַק יֵי, יְת דְּבֵית יַעֲקֹב. וְשִׁיזִיבִנּוּן, מִיַּד,
דְּתַקִּיפִין מִנְּהוֹן: יא וּבֹאוּ וְרַנְּנוּ בְּמְרוֹם-צִיּוֹן וְנַהֲרוּ אֶל-טוֹב
יְהוָה עַל-דָּגָן וְעַל-תִּירֵשׁ וְעַל-יִצְהָר וְעַל-בְּנֵי-צֹאן וּבְקָר
וְהִיִּתָּה נַפְשָׁם כְּגֹן רוּחַ וְלֹא-יִוָּסְפוּ לְדֹאבָּה עוֹד: וַיִּיתֶן
וַיִּשְׁבְּחוּן, בְּטוֹר בֵּית מַקְדָּשָׁא דִּיתְבְּנִי בְּצִיּוֹן. וַיִּתְפַּנְקוּן, בְּטוֹבָא דִּיהַב לְהוֹן
יֵי. בְּעֵבֹרָא, וּבְחִמְרָא וּבְמִשְׁחָא. וּבְבִנֵי עֵן, וְתוֹרִין. וְתַהֵי נַפְשָׁהוֹן מְלִיא
תְּפִנְקִין, כְּגַנְת שְׁקִיא דְּמְרוּיָא. וְלֹא יִסְפוֹן לְצַפָּא, עוֹד: יב אַז תִּשְׁמַח
בְּתוֹלָה בְּמַחֹל וּבְחֲרִים וּזְקָנִים יַחְדוּ וְהִפְכֵתִי אֲבָלָם
לְשִׁשׁוֹן וְנַחֲמָתִים וְשִׁמְחָתִים מִיְגוֹנָם: כִּיִּין יַחְדָּין כְּנִשְׁתָּא
דְּיִשְׂרָאֵל, כֹּד בְּחַנְגִּין. וְעוֹלִימִין וְסִבִּין, כְּחֵדָא. וְאַהֲפוּךְ אֲבִלְהוֹן לְבִיעַ,

זֶלֶק הַדְּקָדוּק: ז אֲרִץ. קִמְץ בְּסִגּוּלְתָא: ח וּבִתְחִנוּנִים. הוֹי"ו גַּע:

וְאַנְחִימֵנוּן, וְאַחֲדֵינוּן, מִדְּוֹנְהוּן: ^{דג} וְרוֹיְתֵי נַפְשׁ הַפְּהָנִים דְּשׁוּן
 וְעַמֵּי אֶת־טוֹבֵי יִשְׁבְּעוּ נְאֻם־יְהוָה: וְאַסְבַּע. נַפְשׁ כְּהִנְיָא,
 תַּפְנִקִין. וְעַמֵּי בֵּית יִשְׂרָאֵל. יֵת טוֹבֵי דִיהֵבִית לְהוּן יִסְבְּעוּן, אָמַר יי:
כָּה | אָמַר יְהוָה קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים
 רַחַל מְבַכָּה עַל־בְּנֵיהָ מֵאַנְהָ לְהִנְחֵם עַל־בְּנֵיהָ כִּי אֵינְנוּ:
 כְּדָנוּן, אָמַר יי. קָלָא בְרוּם עֲלֵמָא אֲשַׁתְּמַע בֵּית יִשְׂרָאֵל דְּבָכְן וּמֵתְאַנְחִין,
 בְּתַר יִרְמִיָּה נְבִיָּא. כַּד שְׁלַח יְתִיָּה נְבוּזַרְאֲדָן רַב קְטוּלֵיָּא, מִרְמַתָּא. אֵלֵיָּא,
 וּדְבָכְן בְּמִרְרָ. יְרִשְׁלָם, בְּכִיָּא עַל בְּנֵהָא. מְסַרְבָּא. לְאַתְנַחְמָא עַל בְּנֵהָא,
 אָרִי גְלוּ: ^{טד} **כָּה** | אָמַר יְהוָה מִנְעֵי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעֵינֶיךָ
 מִדְּמֻעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לַפְּעֻלְתְּךָ נְאֻם־יְהוָה וְשָׁבוּ מֵאַרְצֵי
 אוֹיְבֵי: כְּדָנוּן, אָמַר יי. מִנְעֵי קִלְיֵךְ, מִלְּמַבְכֵי. וְעֵינֶיךָ, מִלְּשִׁגְרָא דְּמַעִין. אָרִי
 אֵית אַגְר לְעוֹבְדֵי אֲבָהֶתְךָ צְדִיקֵיָּא, אָמַר יי. וִיתוּבוּן, מֵאַרְע בְּעֵלֵי
 דְּבַבִּיהוּן: ^{טו} וַיִּשְׁתַּקְוָה לְאַחֲרִיתְךָ נְאֻם־יְהוָה וְשָׁבוּ בָנִים
 לְגְבוּלָם: וְאֵית סְבוּר לְסוֹפִיךָ, אָמַר יי. וִיתוּבוּן בְּנֵיָּא, לְתַחוּמְהוּן:
שְׁמוּעַ שְׁמַעְתִּי אֶפְרַיִם מִתְנוּדָד יִסְרַתְנִי וְאוּסָר כְּעַגְלָה
לֹא לָמַד הַשְּׁבִנִי וְאַשׁוּבָה כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי: שְׁמִיעַ, וְגִלִּי
 קְדָמִי. בֵּית יִשְׂרָאֵל דְּבָכְן וּמֵתְאַנְחִין, עַל דְּאַטְלִטְלוּ. אָמְרִין אֵיתִיתָא
 עֲלֵנָא יְסוּרִין, וְלֹא אוֹלִיפְנָא. כְּעֵיגְלָה, לֹא מִילָךְ. כְּדוּ אֲתִיבְנָא לְפִלְחָנְךָ,
 וּנְתוּב. אָרִי אַתָּה, יי אֱלֹהֵנָא: ^{טז} **כִּי־אַחֲרֵי שׁוֹבִי נַחֲמָתִי וְאַחֲרֵי**
הַיּוֹדְעֵי סַפְקָתִי עַל־יַרְדֵּךְ בַּשָּׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי כִּי נִשְׁאַתִּי
חֲרַפְתָּ נְעוּרָי: אָרִי כַּד אֲנַחְנָא תִּיבִין לְאוּרִיתָא, מֵתַרְחַם עֲלֵנָא. וְכְדוּ
 דְּאַתְגְּלִי לְנָא, טַפְחָנָא עַל יִרְכָנָא. בְּהִיתְנָא, וְאַף אַתְכִּנְעֵנָא. אָרִי קְבִילְנָא
 חֲסוּדֵי חוּבְנָא, דְּמִלְּקַדְמִין: ^{יז} **הֲבֵן יִקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד**
שְׁעִשׁוּעִים כִּי־מִדֵּי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֲזַכְּרֵנוּ עוֹד עַל־כֵּן הָמוּ

מעי לו רחם ארחמנו נאם יהוה: הכבר חביב קדמי ישראל.
הלא רבי רחיס, הוא. ארי בזמן דמשוי פתגמי אזריתי על לפיה,
למעבדהון. מדכר דכירנא לאיטבא ליה, עוד. על בן. אתגוללו רחמי,
עליהון. רחמא ארחיס עליהון, אמר יי:

זלק הדקדוק: יט ארחמנו. האלף געי:

(גאלנו יהוה צבאות שמו קדוש ישראל):

(פרקנא. יי צבאות, שמייה, קדישא, דישראל):

על דא יתברך וישתבח, שמה רבא קדישא. די לעילא, חיא וקימא. מברך הוא לעלם,
ולעלמי עלמאי:

מפטייר לשבת ראשונה שלחנוכה

במדבר סימן ו ז

כשחל יום ראשון שלחנוכה בשבת

וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-אֶהרֶן וְאֶל-בְּנָיו לֵאמֹר כֹּה
תִּבְרְכוּ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמֹר לָהֶם: יִבְרַכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ: יֵאָר
יְהוָה | פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְדְּ: יֵשָׂא יְהוָה | פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שָׁלוֹם:
וּשְׁמוֹ אֶת-שְׁמִי עַל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם:

וַיְהִי בַיּוֹם בָּלוֹת מִשֶּׁה לְהַקִּים אֶת-הַמִּשְׁכָּן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ
וְאֶת-כָּל-כֵּלָיו וְאֶת-הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת-כָּל-כֵּלָיו וַיִּמְשָׁחֵם וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם:
וַיִּקְרִיבוּ נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל רֵאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם הֵם נְשִׂאֵי הַמִּטָּה הֵם
הָעֹמְדִים עַל-הַפְּקָדִים: וַיָּבִיאוּ אֶת-קָרְבָּנָם לִפְנֵי יְהוָה שֵׁשׁ-עֶגְלֹת
צֶבַע וּשְׁנַיִם-עֶשְׂרֵת בָּקָר עֶגְלָה עַל-שְׁנֵי הַנְּשִׂאִים וְשׂוֹר לְאַחַד וַיִּקְרִיבוּ
אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: קַח מֵאֹתָם וְהָיוּ
לְעֹבֵד אֶת-עֲבֹדַת אֱהֵל מוֹעֵד וְנִתְּתָה אוֹתָם אֶל-הַלְוִיִּם אִישׁ כְּפִי
עֲבֹדָתוֹ: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת-הָעֶגְלֹת וְאֶת-הַבָּקָר וַיִּתֵּן אוֹתָם אֶל-הַלְוִיִּם:

את | שְׁתֵּי הָעֵגְלוֹת וְאֵת אַרְבַּעַת הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי גֵרְשׁוֹן כְּפִי
 עֲבֹדָתָם: וְאֵת | אַרְבַּע הָעֵגְלוֹת וְאֵת שְׁמֹנֶת הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי מֵרָרִי
 כְּפִי עֲבֹדָתָם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן: וּלְבְנֵי קָהָת לֹא נָתַן
 כִּי־עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בַּבְּתָרָה יִשָּׂאוּ: וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת חֲנֻפֹת
 הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם הַמָּשָׁח אֹתוֹ וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת־קֶרְבָּנָם לְפָנֵי
 הַמִּזְבֵּחַ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם
 יִקְרִיבוּ אֶת־קֶרְבָּנָם לְחֻנְפַת הַמִּזְבֵּחַ:

וַיְהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן אֶת־קֶרְבָּנוֹ נְחֹשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב לְמִטֵּה
 יְהוּדָה: וְקֶרְבָּנוֹ קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק
 כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵי־הֶם | מִלֵּאִים סֹלֶת
 בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כֶּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מִלֵּאָה קְטֹרֶת: פֶּר
 אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים
 אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים
 חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קֶרְבֵּן נְחֹשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב:

כשחל יום שני שלחנוכה בשבת

בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי הַקְרִיב נִתְנָאֵל בֶּן־צֹוֹעֵר נְשִׂיא יִשְׁשַׁכָּר: הַקֶּרֶב
 אֶת־קֶרְבָּנוֹ קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד
 כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵי־הֶם | מִלֵּאִים סֹלֶת בְּלוּלָה
 בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כֶּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מִלֵּאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד
 בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד
 לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה
 כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קֶרְבֵּן נִתְנָאֵל בֶּן־צֹוֹעֵר:

כשחל יום שלישי שלחנוכה בשבת

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי נְשִׂיא לְבְנֵי זְבוּלֹן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן: קֶרְבָּנוֹ
 קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים
 שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵי־הֶם | מִלֵּאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:

כַּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד
כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת: וּלְזֶבַח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלֹיָאָב בֶּן־חֶלֶן:

כשחל יום רביעי שלחנוכה בשבת

בַּיּוֹם הַרְבִּיעִי נָשִׂיא לְבָנֵי רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן־שְׂדִיאוּר: קָרְבָּנוֹ
קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מְשֻׁקֶּלֶת מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַע־עִים
שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה:
כַּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד
כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת: וּלְזֶבַח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיצוּר בֶּן־שְׂדִיאוּר:

יום חמישי שלחנוכה לעולם לא יחול בשבת.

כשחל יום שישי שלחנוכה בשבת

בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי נָשִׂיא לְבָנֵי גַד אֱלִיסָף בֶּן־דְּעוּאֵל: קָרְבָּנוֹ קְעֶרֶת־כֶּסֶף
אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מְשֻׁקֶּלֶת מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַע־עִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת
עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד
בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר
שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה
קָרְבַּן אֱלִיסָף בֶּן־דְּעוּאֵל:

כשחל יום שביעי שלחנוכה בשבת

בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נָשִׂיא לְבָנֵי אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמֶע בֶּן־עַמִּיהוּד: קָרְבָּנוֹ
קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מְשֻׁקֶּלֶת מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַע־עִים
שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה:
כַּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד

כְּבֶשֶׁת־אֶחָד בֵּין־שָׁנָתוֹ לְעֵלְיָהּ: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבֶח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילָם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלֹהֵי־שָׁמַע בֵּין־עַמֵּיהוּד:

ברכה ראשונה שיקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנִבְיָאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמִשְׁחַ עֲבָדוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנִבְיָאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְּדִק: (אמ)

הפטרה דשבת ראשונה שלחנוכה

זכריה סימן ב

רָנִי וְשִׂמְחִי בַת־צִיּוֹן כִּי הִנְנִי־בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְךָ
נְאֻם־יְהוָה: בּוֹעִי וַחֲדָא, בְּנִשְׁתָּא דְצִיּוֹן. אֲרִי הָאֲנָא מִתְגַּלִּי,
וְאֲשֶׁרִי שְׂכִינְתִּי בְּגוּיךָ, אָמַר יי: ב וְנִלְוֹ גוֹיִם רַבִּים אֶל־יְהוָה
בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיוּ לִי לְעָם וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְךָ וַיִּדְעַתְּ כִּי־יְהוָה
צְבָאוֹת שְׁלַחְנִי אֵלֶיךָ: וַיִּתְּסֶפוּן עִמָּמִין סְגִיָּאִין עַל עַמִּיה דְיִי,
בְּעֲדָנָא הַהוּא. וַיְהוֹן קָדְמִי, לְעָם. וְאֲשֶׁרִי שְׂכִינְתִּי, בְּגוּיךָ. וַתִּדְעִין אֲרִי יי
צְבָאוֹת, שְׁלַחְנִי לְאַתְנַבָּאָה לִיךָ: ג וְנַחַל יְהוָה אֶת־יְהוּדָה חֶלְקוֹ
עַל אֲדַמַּת הַקֹּדֶשׁ וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלַם: וַיַּחֲסִין יי לַדְּבִית
יְהוּדָה, חוּלְקָהוֹן. עַל, אַרְעָא דְקֹדְשָׁא. וַיִּתְרַעֵי עוֹד, בִּירוּשָׁלַם: ד הֲס כָּל
בֶּשֶׂר מִפְּנֵי יְהוָה כִּי גַעֲזוֹר מִמְּעוֹן קֹדְשׁוֹ: סָפוּ כָּל רְשִׁיעֵיָא, מִן
קֹדֶם יי אֲרִי אֲתַגְלִי, מִמְּדוֹר קֹדְשִׁיהּ: ז וַיִּרְאֵנִי אֶת־יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן
הַגָּדוֹל עֹמֵד לִפְנֵי מַלְאָךְ יְהוָה וְהִשְׁטָן עֹמֵד עַל־יְמִינוֹ
לְשֹׁטְנוֹ: וְאַחֲזִינִי. ית יְהוֹשֻׁעַ, כְּהֵנָּא רַבָּא. קָאִים. קֹדֶם, מַלְאָכָא דְיִי.

זולק הדקדוק: ב והיו לי לעם. בטעם שופר וזקף: וְשָׁכַנְתִּי. טפחא: בְּתוֹכְךָ. אתנח:
ה את יְהוֹשֻׁעַ. כפשטא אחת, גם בירושלמיים:

וחטא. קאים על ימיניה, לאסטנא ליה: ויאמר יהוה אל-השטן
 יגער יהוה בך השטן ויגער יהוה בך הבחר בירושלם
 הלוא זה אוד מצל מאש: ואמר יי, לחטא. יגער יי בך, חטא.
 יגער יי, בך. דאתרעי לאשראה שכניתייה, בירשלם. הלא דין אוד,
 משיזב מיקודא: ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועמד
 לפני המלאך: והושע. הוה ליה בנין דנסיבן להון נשין, דלא כשרן
 לכהנתא, וקאים, קדם מלאכא: ויען ויאמר אל-העמדים
 לפניו לאמר הסירו הבגדים הצאים מעליו ויאמר אליו
 ראה העברתי מעליך עונך והלבש אתך מחלצות:
 ואתיב ואמר. לדמשמשין קדמוהי, למימר. אימרו ליה ויפיק נשין דלא
 כשרן לכהנתא, מביתיה. ואמר ליה. חזי דאעדיתי מנך, חובך.
 ואלבישית יתך, זכון: ויאמר ישימו צניף טהור על-ראשו
 וישימו הצניף הטהור על-ראשו וילבשהו בגדים ומלאך
 יהוה עמד: ואמרית. שון. מצנפא דכיא, על רישייה. ושויואו מצנפא
 דכיא, על רישייה. ואסבוהי, אתתא דכשרא לכהנתא, ומלאכא די,
 קאים: ויעד מלאך יהוה ביהושע לאמר: ואסחיד, מלאכא
 די, ביהושע, למימר: כה-אמר יהוה צבאות אם-בדרכי
 תלך ואם את-משמרתך תשמר וגם-אתה תדין את-
 ביתי וגם תשמר את-חצרי ונתתי לך מהלכים בין
 העמדים האלה: כדנן אמר, יי צבאות. אם באורחן דתקנו קדמי
 תהך, ואם ית מטרת מימרי תטר. ואף את, תדין לדמשמשין בבית
 מקדשי. ואף, תטר ית עזרתך. ובאחיות מיתנא, אחינך. ואתין לך, רגלין
 מהלכין בין סרפנא, האלין: שמע-נא יהושע הכהן הגדול

זולק הדקדוק: יב שמע. השי"ך געי: יהושע. בפשטא אחת:

אַתָּה וְרַעֲיָד הַיְשָׁבִים לְפָנָיִךְ כִּי־אֲנֹשִׁי מוֹפֵת הָמָּה
 כִּי־הֲנִי מֵבִיא אֶת־עַבְדֵי צִמְחָה: שָׁמַע כְּעַן. יְהוֹשֻׁעַ, כִּהְנָא רַבָּא.
 אֶת וְחִבְרָד, דִּיתְבִּין קַדְמָד. אַרִי גְבַרִין כְּשָׂרִין לְמַעַבְד לְהוּן נִסָּא, אַנּוּן.
 אַרִי הָאָנָא מִיִּתִי. יֵת עַבְדֵי מְשִׁיחָא, וְיִתְגַּלִּי: יֵג כִּי | הִנֵּה הָאָבִן
 אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנָי יְהוֹשֻׁעַ עַל־אָבִן אַחַת שְׁבַעַה עֵינַיִם
 הֲנִי מִפְתַּח פְּתַחַה נְאֻם יְהוָה עֲבָאוֹת וּמִשְׁתִּי אֶת־עֵוֹן
 הָאָרֶץ־הַהִיא בְּיוֹם אֶחָד: אַרִי הָאָבִנָא. דִּיהִבִּית, קָדָם יְהוֹשֻׁעַ.
 עַל אֲבָנָא חָדָא, שְׁבַעַה חֲזָן לֵה. הָאָנָא, גְּלִי חֲזִיתָה. אָמַר, יֵי עֲבָאוֹת.
 וְאֶעֱדִי. יֵת חוֹב אַרְעָא הַהִיא, בְּיוֹמָא חָד: יֵד בְּיוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה
 עֲבָאוֹת תִּקְרְאוּ אִישׁ לְרַעְהוּ אֶל־תַּחַת גִּפְוֹן וְאֶל־תַּחַת
 תַּאֲנָה: בְּעַדְנָא הַהוּא. אָמַר, יֵי עֲבָאוֹת. תְּעַרְעוּן, גְּבַר לְחִבְרִיָּה. לְתַחַת
 פִּירֵי גִפְנוֹהִי וְלְתַחַת, פִּירֵי תִינוּהִי: טוּ וְיֵשֶׁב הַמְּלֶאךָ הַדְּבַר בִּי
 וְיַעֲרִנֵנִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר־יַעֲזוֹר מִשְׁנָתוֹ: וְתַב. מִלְּאָכָא, דִּי מִמְּלִיל
 עֵמִי. וְאֶעֱרִנֵנִי כְּגִבְרָא, דְּמַתְעַר מִשְׁנִיתִיה: טז וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה
 רֹאֶה (כ' וַיֹּאמֶר) וַאֲמַר רָאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב כְּלָה וְגִלְתָּה
 עַל־רֹאשָׁהּ וְשְׁבַעַה נִרְתִּיהָ עָלֶיהָ שְׁבַעַה וְשְׁבַעַה מוֹעֲזָאוֹת
 לְנִירוֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשָׁהּ: וַאֲמַר לִי. מָה אַתָּה חֲזִי. וַאֲמַרִית. חֲזִיתִי
 וְהָאָ מְנוֹרַתָּא דְדַהֲבָא כְּלָה, וְגִלְתָּה עַל רִישָׁהּ. וְשְׁבַעַה בּוֹצִינְהָא, דְּעֵלָה.
 שְׁבַעַה וְשְׁבַעַה, דְּמַרְיָקִין מְנַהוּן מִשְׁחָא. לְבוֹצִינְהָא, דְּעַל רִישָׁהּ:
 ז' וְשָׁנִים זֵיתִים עָלֶיהָ אֶחָד מִיְמִין הַגְּלָה וְאֶחָד
 עַל־שְׂמֹאלָהּ: וְתֵרִין זֵיתִין, דְּעֵלָה. חָד, מִיְמִין גְּלְתָא. וְחָד, עַל
 שְׂמֹאלָהּ: יח וְאֶעֱן וַאֲמַר אֵל הַמְּלֶאךָ הַדְּבַר בִּי לֵאמֹר מָה

זולק הדקדוק: יב אַתָּה ורַעֲיָד. תיבת 'אתה' בטעם פשטא לא מהופך: יג תקראו אִישׁ לְרַעְהוּ.
 ה"ג בסת"י, ול"ג תיבת 'אל' גם בירושלמיים כן:

אֱלֹהֵי אֲדֹנָי: וְאֶתִּיבִית, וְאָמַרְתִּי. לְמַלְאָכָא. דִּי מְמַלִּיל עִמִּי, לְמִימְרָא.
 מָא אֱלִין, רַבּוּנִי: יֵט וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ הַדְּבָר בִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי
 הֲלוֹא יָדַעְתָּ מָה הֵמָּה אֱלֹהֵי וְאָמַר לֹא אֲדֹנָי: וְאֶתִּיב.
 מַלְאָכָא. דִּי מְמַלִּיל עִמִּי, וְאָמַר לִי. הֲלֹא יָדַעְתָּא, מָא אַנּוּן אֱלִין.
 וְאָמַרְתִּי, לֹא רַבּוּנִי: בְּ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר זֶה דְּבַר־יְהוָה
 אֶל־זֶרְבָבֶל לֵאמֹר לֹא בְּחִיל וְלֹא בְּכַח כִּי אִם־בְּרוּחֵי
 אָמַר יְהוָה עֲבָאוֹת: וְאֶתִּיב. וְאָמַר לִי, לְמִימְרָא. דִּין, פְּתַגְמָא דִּי. עִם
 זֶרְבָבֶל, לְמִימְרָא. לֹא בְּחִיל, וְלֹא בְּגִבּוּרָא. אֱלֵהִין בְּמִימְרֵי אָמַר, יי
 עֲבָאוֹת: כֹּא מִי־אַתָּה הַר־הַגְּדוֹל לְפָנַי זֶרְבָבֶל לְמִישׁוֹר
 וְהוֹצִיא אֶת־הָאֶבֶן הָרִאשׁוֹה תְּשׂאוֹת תָּן תָּן לָהּ: מָא אֵת
 חֲשִׁיבָא, מַלְכוּתָא טַפְשָׁתָא. קָדָם זֶרְבָבֶל, הֲלֹא כְּמִישְׂרָא. וַיְגַלִּי יֵת
 מְשִׁיחִיָּה, דְּאָמִיר שְׁמִיָּה מְלָקְדָמִין. וַיְשַׁלּוּט, בְּכָל מַלְכוּתָא: כֹּב וַיְהִי
 דְּבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: וְהוּהוּ פְתַגְס נְבוּאָה מִן קָדָם יי, עִמִּי לְמִימְרָא:
 כֹּב יְדֵי זֶרְבָבֶל יִסְדּוּ הַבַּיִת הַזֶּה וַיְדִיּוּ תְּבַצְעֶנָּה וַיִּדְעֶתָּ
 כִּי־יְהוָה עֲבָאוֹת שְׁלַחְנֵי אֲלֵכֶם: יְדֵי זֶרְבָבֶל. שְׂרִיאַה. לְמַבְנֵי
 בֵּיתָא הַדִּין, וַיְדוּהֵי תְּשַׁכְּלִלְנִיָּה. וַתְּדַעוּן. אָרִי יי עֲבָאוֹת, שְׁלַחְנֵי
 לְאַתְנַפְּאָה לְכוּן:

(גְּאָלְנוּ יְהוָה עֲבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוּשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרַקְנָא. יי עֲבָאוֹת, שְׁמִיָּה. קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

על דא יתפרד וישתבח, שמה רבא קדישא. די לעילא, חיא וקימא. מברך הוא לעלם,
 ולעלמי עלמיא:

מפטיר לשבת שנה שלחנוכה

גמדבר סימן ז' פסוק נ"ד - סימן ח' פסוק ד'

כשחל יום שמיני שלחנוכה בשבת

ביום השמיני נשיא לבני מנשה גמליאל בן-פדהצור: קרבנו
קערת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים
שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:
כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן-בקר איל אחד
כבש-אחד בן-שנתו לעלה: שעיר-עזים אחד לחטאת: ולזבח
השלמים בקר שנים אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני-שנה
חמשה זה קרבן גמליאל בן-פדהצור:

ביום התשיעי נשיא לבני בנימן אבירן בן-גדעני: קרבנו
קערת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים
שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:
כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן-בקר איל אחד
כבש-אחד בן-שנתו לעלה: שעיר-עזים אחד לחטאת: ולזבח
השלמים בקר שנים אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני-שנה
חמשה זה קרבן אבירן בן-גדעני:

ביום העשירי נשיא לבני דן אחיעזר בן-עמישדי: קרבנו
קערת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים
שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:
כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן-בקר איל אחד
כבש-אחד בן-שנתו לעלה: שעיר-עזים אחד לחטאת: ולזבח
השלמים בקר שנים אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני-שנה
חמשה זה קרבן אחיעזר בן-עמישדי:

ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר פגעאל בן-עכרון: קרבנו
קערת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים
שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:
כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן-בקר איל אחד

כִּבְש־אֶחָד בֵּין־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח
הַשְּׁלָמִים בְּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן פְּגִיעֵי־אֵל בֵּין־עֲכָרָו:

בְּיוֹם שְׁנַיִם עָשָׂר יוֹם נָשִׂיא לְבָנֵי נִפְתָּלִי אַחִירֵע בֵּין־עֵינָו: קָרְבָּנוֹ
קָעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרֵק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים
שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מִלֵּאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה:
כֶּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מֵלֵאָה קִטְרֶת: פֶּר אֶחָד בֵּין־בְּקָר אֵיל אֶחָד
כִּבְש־אֶחָד בֵּין־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח
הַשְּׁלָמִים בְּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אַחִירֵע בֵּין־עֵינָו:

זֹאת | חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הַמִּשְׁחָ אֹתוֹ מֵאֵת נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל קָעֶרֶת
כֶּסֶף שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מִזְרְקֵי־כֶסֶף שְׁנַיִם עָשָׂר כִּפּוֹת זָהָב שְׁתֵּים
עֲשָׂרָה: שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה הַקָּעֶרֶת הָאֶחָת כֶּסֶף וְשִׁבְעִים הַמִּזְרֵק הָאֶחָד
כֹּל כֶּסֶף הַכֵּלִים אֲלֵפִים וְאַרְבַּע־מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: כִּפּוֹת זָהָב
שְׁתֵּים־עֲשָׂרָה מֵלֵאֵת קִטְרֶת עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכֶּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
כָּל־זָהָב הַכִּפּוֹת עֲשָׂרִים וּמֵאָה: כָּל־הַבְּקָר לְעֹלָה שְׁנַיִם עָשָׂר פָּרִים
אֵילִם שְׁנַיִם־עָשָׂר כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁנַיִם עָשָׂר וּמִנְחָתָם וְשְׁעִירֵי
עִזִּים שְׁנַיִם עָשָׂר לְחַטָּאת: וְכֹל בְּקָר | זֶבַח הַשְּׁלָמִים עֲשָׂרִים
וְאַרְבַּעַּה פָּרִים אֵילִם שְׁשִׁים עֶתְדִים שְׁשִׁים כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁשִׁים
זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ אַחֲרֵי הַמִּשְׁחָ אֹתוֹ: וּבָבֹא מֹשֶׁה אֶל־אֱהֹל מוֹעֵד
לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת־הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹוֹ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר
עַל־אֲרֹן הָעֵדוּת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֹבִים וַיְדַבֵּר אֵלָיו:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אֱהֹרֹן וְאִמְרַת אֵלָיו
בְּהֵעֲלֹתְךָ אֶת־הַנֵּרֹת אֶל־מוֹלֵ פְּנֵי הַמִּנְוָה יֵאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת:
וַיַּעַשׂ כֵּן אֱהֹרֹן אֶל־מוֹלֵ פְּנֵי הַמִּנְוָה הָעֹלָה נִרְתְּיָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת־מֹשֶׁה: וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמִּנְוָה מִקְשָׁה זָהָב עַד־יִרְכָּה עַד־פְּרֻתָּהּ
מִקְשָׁה הִוא כַּמְרָאָה אֲשֶׁר הִרְאָה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה
אֶת־הַמִּנְוָה:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנִבְיָאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמֹשֶׁה עַבְדּוֹ, וּבְיִשְׂרָאֵל עַמוֹ. וּבְנִבְיָאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְדִּיק: (אמז)

הפטרה דשבת שניה שלחנזכה

במלכים א' סימן ז

וַיַּעַשׂ חִירוֹם אֶת־הַפִּירוֹת וְאֶת־הַיַּעֲיָם וְאֶת־הַמְּזֻרְקוֹת
וַיִּכַּל חִירוֹם לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר
עָשָׂה לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה: וְעַבְד חִירוֹם. יָת פִּיּוֹרִיא. וְיָת
מַגְרוּפִיתָא, וְיָת מְזֻרְקִיא. וְשִׁיְצֵי חִירוֹם. לְמַעַבְד, יָת כָּל עֲבִידְתָא. דְּעַבְד,
לְמַלְכָא שְׁלֹמֹה, בֵּית מַקְדְּשָׁא דִּי: ב עֲמֻדִים שְׁנַיִם וְגִלְת הַכְּתָרֹת
אֲשֶׁר־עַל־רֹאשׁ הָעֲמֻדִים שְׁתֵּי וְהַשְּׁבָכוֹת שְׁתֵּי לְכַסּוֹת
אֶת־שְׁתֵּי גִלּוֹת הַכְּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעֲמֻדִים: עֲמוּדִיא
תְּרִין. וְאַגְנֵי קְרַנְתָּוֹן. דְּעַל רִישׁ עֲמוּדִיא, תְּרִין. וְסַרְיָתָא תְּרִין. לְכַסָּא.
יָת תְּרִין, אַגְנֵי קְרַנְתָּוֹן. דְּעַל, רִישׁ עֲמוּדִיא: ג וְאֶת־הַרְמוֹנִים אַרְבַּע
מְאוֹת לְשְׁתֵּי הַשְּׁבָכוֹת שְׁנֵי־טוֹרִים רְמוֹנִים לְשְׁבָכָה הָאֶחָת
לְכַסּוֹת אֶת־שְׁתֵּי גִלְת הַכְּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָעֲמוּדִים:
וְיָת רְמוֹנִיא. אַרְבַּע מְאוֹה, לְתְּרִין סַרְיָתָא. תְּרִין סַרְיָתָא דְּרְמוֹנִין, לְסַרְיָתָא
חַדָּא. לְכַסָּא. יָת תְּרִין, אַגְנֵי קְרַנְתָּוֹן. דְּעַל, אִפִּי עֲמוּדִיא:
ד וְאֶת־הַמְּכַנּוֹת עֶשֶׂר וְאֶת־הַפִּירוֹת עֶשֶׂר עַל־הַמְּכַנּוֹת:
וְיָת בְּסִיסִיא, עֶסֶר. וְיָת פִּיּוֹרִיא עֶסֶר, עַל בְּסִיסִיא: ה וְאֶת־ הַיָּם
הָאֶחָד וְאֶת־הַבְּקָר שְׁנַיִם־עֶשֶׂר תַּחַת הַיָּם: וְיָת יָמָא, חַד. וְיָת
תּוֹרֵי תְּרֵי עֶסֶר, תַּחְתּוֹת יָמָא: וְאֶת־הַסִּירוֹת וְאֶת־הַיַּעֲיָם וְאֶת־
הַמְּזֻרְקוֹת וְאֶת־כָּל־הַבְּלִיִּים (כ' האהל) הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עָשָׂה
חִירוֹם לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה נְחֹשֶׁת מְמַרְט: וְיָת דּוּדִיא וְיָת
מַגְרוּפִיתָא, וְיָת מְזֻרְקִיא. וְיָת, כָּל מְנִיא הָאֵלִין. כְּעוֹבַד מְנֵי מְשַׁכְּנָא דְּעַבְד

משה, בן עבד חירם. למלכא שלמה, בית מקדשא דיין נחש, טב:
 בְּכַבֵּר הַיְרִדֵן יִצְקֶם הַמֶּלֶךְ בְּמַעְבַּה הָאֲדָמָה בֵּין סְפוֹת
 וּבֵין צָרְתָן: בְּמִישַׁר יַרְדֵּנָא, אַתִּיכְנוּן מַלְכָא. בְּעוֹבֵי גְרֵגִישְתָּא, בֵּין
 סְפוֹת, וּבֵין צָרְתָן: ה וַיִּנַּח שְׁלֹמֹה אֶת־כָּל־הַפְּלִים מְרֹב מְאֹד
 מְאֹד לֹא נִחְקַר מִשְׁקַל הַנְּחֹשֶׁת: וְאַצְנַע שְׁלֹמֹה, יָת כָּל מְנִיָּא.
 מִסְגִּי, לַחֲדָא לַחֲדָא, לִית סוּף, לְמַתְקַל נְחֹשֶׁא: ט וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֶת
 כָּל־הַפְּלִים אֲשֶׁר בֵּית יְהוָה אֶת מִזְבַּח הַזָּהָב וְאֶת־הַשְּׁלֶחָן
 אֲשֶׁר עָלָיו לֶחֶם הַפָּנִים זָהָב: וְעַבְד שְׁלֹמֹה, יָת, כָּל מְנִיָּא. דְּבַבִּית,
 מִקְדָּשָׁא דִּי, יָת, מִדְּבָחָא דְדַהֲבָא. וְיָת פְּתוּרָא. דְּעֵלוּהִי, לְחִים אֲפִיָּא,
 דְּהַבָּא: ז וְאֶת־הַמְּנֹרוֹת חֲמִשׁ מִמִּיּוֹן וְחֲמִשׁ מִשְׁמָאל לְפָנֵי
 הַדְּבִיר זָהָב סָגוֹר וְהַפְּרָח וְהַנֵּרוֹת וְהַמְּלַקְחִים זָהָב: וְיָת
 מְנֹרָתָא, חֲמִישׁ מִמִּיּוֹנָא. וְחֲמִישׁ מִסְּמָאלָא. קֳדָם בֵּית כְּפוּרִי, דְּהַבָּא טְבָא.
 וְשׁוֹשְׁבֵיָא וּבּוֹצִינֵיָא, וְצִיבְתֵיָא, דְּהַבָּא: ח וְהַסְּפוֹת וְהַמְּזֹמְרוֹת
 וְהַמְּזֹרְקוֹת וְהַכְּפּוֹת וְהַמְּחַתּוֹת זָהָב סָגוֹר וְהַפְּתוֹת
 לְדִלְתוֹת הַבַּיִת הַפְּנִימִי לְקֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים לְדִלְתֵי הַבַּיִת
 לְהִיכָל זָהָב: וְקִלְיָא. וּמְזֹמְרֵיָא וּמְזֹרְקֵיָא. וּבּוֹצֵיָא וּמְחַתֵּיָא, דְּהַבָּא
 טְבָא. וּמַגְלִסֵּיָא. לְדִשֵׁי בֵיתָא גּוֹאֵה, לְקֹדֶשׁ קֹדְשֵׁיָא. לְדִשֵׁי בֵיתָא, לְהִיכָלָא,
 דְּהַבָּא:

(גאָלנו יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פִּרְקָנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּה, קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

על דא יתברך וישתבח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. די לעילא, חַיָּא וְקַיָּמָא. מְבָרַךְ הוּא לְעָלַם,
 וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא:

זולק הדקדוק: ז צָרְתָן. בכל התיגאן אין בצד"י געיא והשוא נח וכ"ה בירושלמיים, והתי"ו
 רפה. ועיניך לנוכח יביטו אות ומופת בניקוד התרגום שבתגאן שכן הוא. (וכן חברו בספר
 יהושע סי' ג'): וְהַמְּלַקְחִים. הקו"ף בפתח בכל התיגאן: וְהַמְּזֹמְרוֹת. הה"א בגעיא והשוא
 שבמ"ם נע: לְדִלְתוֹת. לְדִלְתֵי. התו"ן רפויות: